

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

Katedra ekonomických teorií

Obor podnikání a administrativa

EVROPSKÁ HOSPODÁŘSKÁ INTEGRACE

Diplomová práce

Autor : Bc. Zdeněk Hanzlíček

Vedoucí diplomové práce : Ing. Zlata Koštejnová

© Praha 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Evropská hospodářská integrace*“ vypracoval samostatně s použitím pramenů, které uvádím v příloženém seznamu literatury a po odborných konzultacích s vedoucí diplomové práce Ing. Zlatou Koštejnovou.

V Praze den 14. dubna 2009

.....

podpis autora

Poděkování

Děkuji vedoucí diplomové práce Ing. Zlatě Koštejnové za rady, připomínky a odborné vedení při vypracování diplomové práce. Dále děkuji všem, kteří mi ochotně poskytli informace potřebné ke zpracování práce

Evropská hospodářská integrace

„European economic integration“

Zdeněk Hanzlíček

Souhrn

Cílem diplomové práce „*Evropská hospodářská integrace*“ je zhodnocení hospodářské a sociální soudržnosti přibližující regionální politiku EU, systém řízení fondů a poskytování strukturální pomoci Evropské unie České republice v období 2004-2013. Zhodnocení vychází z jednotlivých cílů, jejich alokací, procentuelní úspěšnosti čerpání a porovnání dostupných údajů mezi podmínkami Evropské hospodářské integrace v období 2004-2006 a 2007-2013. Cíle bude dosaženo pomocí sběru a studia sekundárních dat (*knižní publikace a internetové zdroje*) a podrobné analýzy jednotlivých zpráv „*Zpráva o stavu plnění úkolů v oblasti hospodářské, sociální a územní soudržnosti*“, „*Zpráva o průběhu čerpání strukturálních fondů 2004-2006*“ či „*Měsíčních monitorovacích zpráv o průběhu čerpání ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti 2007-2013*“. Stěžejní část práce zahrnuje komparaci programových období 2004-2006 a 2007-2013 z hlediska Evropských fondů, cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti a operačních programů.

Závěr pak obsahuje shrnutí hlavních poznatků získaných v průběhu zpracování práce, zhodnocení dosažení cíle a stanovisko autora.

Summary

The goal of my graduation theses „*European economical integration*“ is to evaluate economic and social cohesion in regional politics of EU, fund management system and to provide a structural support of the EU to the Czech Republic in the period of 2004 – 2013. The evaluation is based on particular goals, their location, procentual fruitfulness of usage and comparing of these data in „*European economical integration*“ in the period of 2004 – 2006 and 2007 – 2013.

The goal is achieved by means of data collection and study of these data (book and internet sources) and detailed analysis of particular information „*Report about fulfilment of goals in economic area, social and regional cohesion*“, „*Report about using of Structural Funds in the period of 2004-2006*“ or „*Monthly monitoring report about using of Structural Funds of cohesion in the period of 2007-2013*“.

The main part includes comparison of the program periods of 2004-2006 and 2007-2013 in terms of European funds, goals of economical and social politics and operational programme.

Conclusion summarizes the important elements obtained during the elaboration of the thesis, target analysis and authors statement.

Klíčová slova

hospodářská integrace, politiky solidarity, politiky inovace, regionální politika, konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, evropská uzemní spolupráce, strukturální fondy a Fond soudržnosti, Národní strategický referenční rámec, operační program

Key words

economic integration, solidarity policy, innovation policy, regional policy, convergency, regional competitive advantage and employment, european region cooperation, Structural Funds and Cohesion Fund, , National strategic reference frame, operational programme

OBSAH

1. ÚVOD	- 9 -
2. CÍL A METODIKA	- 13 -
2.1 <i>CÍL PRÁCE</i>	- 13 -
2.2 <i>METODIKA</i>	- 13 -
3. LITERÁRNÍ REŠERŠE	- 15 -
3.1 <i>EVROPSKÉ SJEDNOCENÍ V HISTORICKÉM PŘEHLEDU</i>	- 15 -
3.2 <i>INTEGRACE</i>	- 21 -
3.3 <i>POLITIKY EU</i>	- 24 -
3.3.1 <i>Politiky solidarity</i>	- 24 -
3.3.2 <i>Politiky inovace</i>	- 25 -
3.4 <i>ROZPOČET EU</i>	- 27 -
4. HOSPODÁŘSKÁ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOST	- 32 -
4.1 <i>REGIONÁLNÍ POLITIKA</i>	- 32 -
4.1.1 <i>Nástroje regionální politiky</i>	- 33 -
4.2 <i>ŘÍZENÍ FONDŮ</i>	- 34 -
4.3 <i>STRUKTURÁLNÍ FONDY</i>	- 35 -
5. ČESKÁ REPUBLIKA A EU	- 37 -
5.1 <i>HISTORIE VSTUPU ČR DO EU</i>	- 37 -
5.2 <i>POLITICKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PŘÍNOSY VSTUPU ČR DO EU</i>	- 40 -
5.2.1 <i>Čistá pozice ČR vůči rozpočtu EU</i>	- 41 -
5.3 <i>HOSPODÁŘSKÁ POMOC PRO ČR V OBDOBÍ 2004-2006</i>	- 43 -
5.3.1 <i>Zhodnocení čerpání finančních prostředků prostředků v rámci programového období 2004-2006</i>	- 45 -
5.3.1.1 <i>Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků ze SF</i>	- 45 -
5.3.1.2 <i>Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků v rámci Cíle 1</i>	- 46 -
5.3.1.3 <i>Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků v rámci Cíle 2,3</i>	- 48 -
5.3.1.4 <i>Souhrnný přehled čerpání z FS</i>	- 50 -
5.3.1.5 <i>Souhrnný přehled čerpání z v rámci IS</i>	- 50 -
5.4 <i>HOSPODÁŘSKÁ POMOC PRO ČR V OBDOBÍ 2007-2013</i>	- 53 -
5.4.1 <i>Zhodnocení čerpání finančních prostředků v programovém období 2007 - 2013</i>	- 53 -
5.4.1.1 <i>Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků z SF A FS</i>	- 53 -
5.4.1.2 <i>Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků a na Cíl 1 a částečně Cíl 2</i>	- 54 -
5.4.1.2 <i>Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků Cíl 2</i>	- 57 -
5.4.1.3 <i>Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků Cíl 3</i>	- 59 -

5.5 KOMPARACE PROGRAMOVÝCH OBDOBÍ 2004-2006 a 2007-13	- 60 -
5.5.1 – Vývoj obecných parametrů v období 2004-2008.....	- 61 -
5.5.1.1 Vývoj HDP v letech 2004-2007	- 61 -
5.5.1.2 Vývoj z hlediska obecné míry nezaměstnanosti	- 62 -
5.5.1.3 Vývoj výdajů na výzkum a vývoj	- 63 -
5.5.2 Změny financování z hlediska fondů EU a z hlediska cílů politiky soudržnosti	- 64 -
5.5.2.1 Financování z Evropských fondů.....	- 64 -
5.5.2.2 Změny z hlediska cílů politiky soudržnosti	- 65 -
5.5.2.3 - Změny z hlediska úrovně operačních programů.....	- 66 -
5.5.3 – Porovnání pravidel čerpání hospodářské pomoci v regionálních programech zaměřené na prioritu rozvoje cestovního ruchu SROP/ROPSZ.....	- 68 -
5.5.3.1 Priorita 4 : Udržitelný rozvoj cestovního ruchu / Rozvoj cestovního ruchu.....	- 68 -
6. ZÁVĚR.....	74
7. SEZNAM LITERATURY	78
8. PŘÍLOHY	80

1. ÚVOD

Od ledna do června 2009 předsedá Česká republika v Radě EU. Tuto funkci převzala od Francie a k 1. červenci 2009 ji bude předávat Švédsku.

Rada EU je mezivládní institucí Evropské unie, která hájí zájmy jednotlivých členských států a funguje jako strategický orgán, který je odpovědný za základní politická rozhodnutí a řešení politických problémů. Předsednictví v Radě je jedním z nejdůležitějších nástrojů prosazování zájmů členských zemí EU k ovlivňování činnosti a chodu celé Evropské unie. V každém kalendářním roce se v předsedání vystřídají dva státy a mají tak jedinečnou příležitost zvýšit svoji prestiž v rámci EU a zviditelnit problematiku evropské integrace ve své zemi.

Předsedající země má po dobu plnění této funkce řadu povinností. Jednou z nich je i povinnost zastupovat Radu EU při kontaktech s ostatními institucemi EU, zejména pak s Evropským parlamentem a Evropskou komisí. ČR se rovněž po dobu první poloviny roku 2009 intenzivně věnuje i přípravě organizačního chodu EU, na kterém se ČR významně podílí a jehož část se koná na našem území. ČR pořádá například neformální zasedání Rad ministrů, a to nejenom v Praze, ale také v dalších českých městech např. Ostravě či Brně. Za zmínku stojí určitě „*Mezinárodní konference o budoucnosti kohezní politiky v Praze*“ konaná ve dnech 26. a 27. března 2009 v paláci Žofín. Tématem byla Kohezní politika patřící z hlediska objemu finančních prostředků mezi nejdůležitější společné evropské politiky. Zaměřuje se především na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých zemí EU a regionů a na harmonický rozvoj Evropské unie jako celku. V rámci diskusních bloků se diskutovalo o minulé a současné podobě kohezní politiky, o možné podobě po roce 2013 a o integrovaném místním rozvoji. ČR mimo jiné půl roku reprezentuje Unii ve vztahu k zahraničním a k nadnárodním organizacím, včetně zastoupení Unie u Světové obchodní organizace. Na evropské i mimoevropské scéně ČR vydává stanoviska, která by měla vyjadřovat postoj celé Unie. Významnou událostí měsíce dubna byla vrcholná schůzka Evropské unie se Spojenými státy americkými, v zastoupení nového amerického prezidenta Baracka Obamy, a hlavami států a vlád všech 27 členských států.

Předsednictví se řídí podle priorit, které nejsou pouze prioritami národními, ale prioritami celé Evropské unie. Pro tento účel bylo vytvořeno trio – spolupráce tří členských států majících po sobě jdoucí předsednictví. Tyto tři členské státy vytvořily osmnácti měsíční program předsednictví.

Mottem českého předsednictví je „**Evropa bez bariér**“, která se snaží odrážet čtyři základní unijní svobody – volný pohyb zboží, kapitálu, pracovníků a služeb. Hlavní priority českého předsednictví pak lze shrnout do sloganu „**3E**“ – **ekonomika, energetika a Evropa a svět**.

Energetika je v očích České republiky hledáním rovnováhy mezi nároky životního prostředí a udržení evropské konkurenceschopnosti a bezpečnosti. Pro budoucnost a bezpečnost Evropské unie je potřebné, aby měla společnou energetickou politiku a vystupovala v jednáních o dodávkách energetických surovin jednotně.

Vztah Evropy a světa je postaven na euro-atlantické vazbě, která je základním prvkem bezpečnosti i ekonomické spolupráce. Stejnou prioritou je otevřenost a rozšiřování EU. Cílem je pokračovat v integraci zemí západního Balkánu a východní partnerství.

Ekonomickou ambicí je zvyšování evropské konkurenceschopnosti, posilování důvěry spotřebitelů, ale i malých a středních podniků v tržním hospodářství, pokračování v liberálních reformách rozpočtu a politik EU, zejména společné zemědělské politiky a v neposlední řadě zvyšování zaměstnanosti.

Tématem diplomové práce je „**Evropská hospodářská integrace**“, kterou můžeme chápat jako začlenění či zapojení jednotlivých evropských zemí do procesu vzájemného sjednocování s cílem vytvoření dobře fungující a prosperující jednotné Evropy. Tento proces se začal naplňovat počátkem 60. let minulého století a přes fáze rozvoje, ale i útlumu probíhá až dodnes.

Jednou ze základních a významných politik Evropské unie je **regionální politika**. Co si pod tímto pojmem představit? Být členem silného nadnárodního seskupení přináší řadu výhod (např. přímá účast na největším jednotném trhu světa, zvyšování životní úrovně na úroveň rozvinutějších členských států), vedle nich však i několik negativních stránek, které je nutné minimalizovat a odstraňovat pomocí různých nástrojů. Přestože je Evropská unie jednou z nejbohatších částí světa, existují mezi jejími regiony podstatné rozdíly. Proto je zde regionální politika Evropské unie, jejímž základním principem je snaha postupně vyrovnávat tyto nepoměry, které vedou ke snižování dynamiky rozvoje starého kontinentu. Regionální politika EU prosazuje **princip solidarity a soudržnosti**, a to jak ke svým stávajícím, tak přistupujícím členům. O významu prosazování těchto principů v Evropské unii svědčí fakt, že **na regionální politiku jde více než třetina rozpočtu EU**.

Regionální politika EU patří mezi tzv. komunitární neboli koordinované politiky. To znamená, že její těžiště a naplňování spočívá v členských státech, zatímco orgány Evropské unie dbají na její koordinaci a správné provádění. Cíle a priority regionální politiky EU se mění s vývojem Společenství a jsou definovány vždy nově na nadcházející programové období. EU realizuje cíle své regionální a strukturální politiky

v rámci sedmiletých cyklů, pro které členské země zpracovávají vždy nové programové dokumenty. V těch je stanoven rozpočet a jsou definovány a nastaveny nové cíle a priority, jež se členské státy v daném období snaží dosáhnout a naplňovat v souladu se základními strategickými dokumenty EU. Podstatou cílu je to, že vždy reagují a jsou zaměřeny na nejzávažnější problémy členských států a přistupujících zemí. **Pomoc regionální politiky je zaměřena na regiony, které jsou hospodářsky slabé, zaostávající v ekonomických ukazatelích, na regiony se sociálními problémy a poškozeným životním prostředím.**

Součástí integračního procesu je rozvoj ekonomik méně vyspělých států Evropy a jejich regionů. Tuto možnost využila i Česká republika a po úspěšných přístupových rozhovorech se stala členem EU. Cesta České republiky do EU započala koncem roku 1989 a její vyústění přišlo první květnový den roku 2004. Přínosy vstupu do Evropské unie jsou pro Českou republiku mnohostranné. Projevují se v posílení České republiky v oblasti politické a hospodářské a v rozšíření práv občanů České republiky, kteří se stali občany Evropské unie a získali významná nová práva.

Pro potřeby mé práce jsem se zaměřil na možnost využití finančních nástrojů, které jsou určeny na zlepšení hospodářského rozvoje členských států, tedy i České republiky. Fondy Evropské unie představují hlavní finanční nástroj pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie. Zvýšená pozornost je věnována prostředkům poskytovaným ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti. Ty se zaměřují na snižování rozdílů mezi regiony členských států a snižování zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů nebo ostrovů, včetně venkovských oblastí. Peníze ze SF a FS jsou čerpány v rámci několikaletých cyklů tzv. „programovací období“ a na základě definování jasných cílů a priorit.

Pro období 2007-2013 jsou hlavním zájmem tři cíle – **konvergence, regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a evropská územní spolupráce.** Smyslem *konvergence* je zlepšování podmínek a podpora aktivit, které povedou ke sblížení nejméně rozvinutých členských států a regionů EU. *Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost* je pokračování v posilování konkurenceschopnosti regionů pomocí inovačních projektů, zlepšování životního prostředí a posilování zaměstnanosti, například prostřednictvím investic do lidských zdrojů. A jako třetí *evropská územní spolupráce* jejíž smyslem je posilování přeshraniční, meziregionální a nadnárodní spolupráce prostřednictvím místních a regionálních iniciativ. Cíle jsou financovány **Evropským fondem pro regionální rozvoj** – modernizace a posilování hospodářství, **Evropským sociálním fondem** – aktivity v oblastech zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů a **Kohezním fondem** určeným na přímé financování konkrétních velkých projektů v oblasti životního prostředí, rozvoje dopravy, energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů.

Řada předkládaných projektů má bohužel společný problém, který je většinou způsoben nedostatečnou informovaností o účelu jednotlivých fondů nebo také nedostačujícím personálním zázemím pro vytváření projektů. Záměrem práce není podat vyčerpávající charakteristiku všech druhů, oblastí a možností pomoci z fondů EU, ale spíše přispět k celkové orientaci ve složitém systému strukturální a regionální politiky.

Při psaní této diplomové práce jsem se snažil uplatnit své znalosti a dovednosti, které jsem získal studiem „Fakulty provozně-ekonomické“ v Praze

2. CÍL A METODIKA

2.1 CÍL PRÁCE

Primárním cílem diplomové práce je zhodnocení hospodářské a sociální soudržnosti přibližující regionální politiku Evropské unie, správnost řízení fondů a využití pomoci poskytované ze strukturálních fondů České republiky v období 2004-2013. Zhodnocení bude vycházet z jednotlivých cílů, jejich alokací, procentuelní úspěšnosti čerpání, a porovnání dostupných údajů mezi podmínkami Evropské hospodářské integrace v období 2004-2006 a 2007-2013. Komparace bude provedena z hlediska Evropských fondů, cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti a operačních programů. Primární cíl diplomové práce je soustředěn především do kapitoly Česká republika a EU, konkrétně kapitol 5.3 a 5.4, stěžejní část práce je v kapitole 5.5 Komparace programových období 2004-2006 a 2007-2013. V práci budou následně vyčísleny jednotlivé ukazatele, které budou následně interpretovány a zhodnoceny.

Dílčím (sekundárním) cílem je v souladu se zadáním diplomové práce a po konzultacích s vedoucí práce přiblížení historického procesu evropského sjednocování, pojmu integrace, politik Evropské unie a tvorba rozpočtu EU. Tato část je přiblížena v kapitole Literární rešerše.

V závěrečné části práce jsou shrnuty stanové cíle a přínos mé diplomové práce.

2.2 METODIKA

Pro efektivní zpracování **primárního a sekundárního cíle** bylo nutné zajistit dostatečný **přísun k datům**, která se bezprostředně týkala programovacího období 2004-2006 a 2007-2013. Tato data byla poskytnuta **z interních zdrojů** ministerstva pro místní rozvoj, která je Řídicím orgánem Rámce podpory společenství a jehož cílem je poskytovat základní informace o pokroku čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů. Dalším zdrojem **interních dat** byl Národní fond ministerstva financí, který je odpovědným platebním orgánem v rámci finančních prostředků poskytovaných od Evropské unie. Tyto data byla doplněna o data sekundární: *“Zprávou o plnění úkolů v oblasti hospodářské, sociální a územní soudržnosti za období III. a IV. čtvrtletí roku 2008”*, *“Zprávou o průběhu čerpání strukturálních fondů 2004-2006 (data k 28.2 2009)”*, *“Měsíční monitorovací zprávou o průběhu čerpání ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti (leden 2009, únor 2009)”*, *“Metodikou pro monitorování programů SF/FS pro programové období 2007-2013”*. Pro upřesnění problematiky jsem použil data společnosti Transparency International – Česká republika

týkající se *“Zprávy o efektivním a průhledném užívání a čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU”*.

Část práce týkající se kapitoly Literární rešerše je provedena **formou sběru a analýzy sekundárních dat** (knižní a odborné publikace a internetové zdroje).

V závěru práce je zhodnocení a komparace programových období a přínos mé diplomové práce. Práce je strukturována do logických celků tak, aby odpovídala požadavkům pro předkládání diplomové práce.

3. LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 EVROPSKÉ SJEDNOCENÍ V HISTORICKÉM PŘEHLEDU

Evropská unie má své historické kořeny ve druhé světové válce, kdy Evropané byli odhodláni zabránit opakování podobné situace formou hospodářské a politické spolupráce, ze které vyplývá vzájemná závislost zúčastněných partnerů.

Pohnutky k zesílení integrace lze shrnout do pěti bodů:

- Přání nalézt nové sebevědomí, po nacionalistickém poblouznění musela Evropa nabídnout možnost nové společné zkušenosti, byla to demokraticky koncipovaná Evropa jako alternativa k odmítnuté nadvládě nacionalismu
- Přání zajistit bezpečnost a mír, jednotlivé národní státy nedokázaly zabránit druhé světové válce a existovala naděje, že sjednocená Evropa bude v tomto směru úspěšnější a současně poskytne ochranu před nebezpečím komunistické expanze, Evropa musí být mírovým společenstvím
- Touha po svobodě a mobilitě, lidé po léta strádali v podmínkách národního omezení volného pohybu osob, zboží a kapitálu daných válkou, bylo tedy více než pochopitelné, že se projevila touha po nerušeném a svobodném pohybu osob, výměně názorů, informací a zboží
- Naděje na hospodářský blahobyt, sjednocená Evropa by měla dovést obyvatelstvo do éry vysoké hospodářské stability a prosperity, společný trh by měl vést k intenzivnímu obchodu a umožnit efektivní ekonomické chování
- Perspektiva společné moci, Evropské státy, které měly po dlouhou dobu až do roku 1914 dominující úlohu v mezinárodním vývoji, se ve dvou světových válkách vzájemně zdecimovaly, nové světové velmoci, USA a SSSR, daly nový rozměr pro vznik mezinárodně relevantních mocenských útvarů, které daleko převyšovaly váhu jednotlivých, srovnatelně malých evropských států, západoevropské státy doufaly, že politickým sjednocením mohou znovu nabýt značnou část moci, kterou jednotlivě pozbyly [1]

Evropská unie se řídí zásadou právního státu v souladu se smlouvami, které byly dobrovolně sjednány mezi všemi členskými státy. V roce 1950 začíná hospodářské a politické sjednocení prostřednictvím **Smlouvy o založení Evropského společenství uhlí a oceli**.

Na základě iniciativy francouzského ministra zahraničí Roberta Schumana byla 18. dubna 1951 podepsána smlouva o **Evropském společenství uhlí a oceli (ESUO)**. Hlavní motivací návrhu bylo odstranit tradiční německo-francouzské nepřátelství, a přání položit základní kámen evropské federace. Smlouva o založení ESUO (Montánní unie) vstoupila v platnost 23.července 1952. Poprvé se tak podařilo založit nadnárodní

organizaci ve stěžejní politické sféře, která byla dosud v kompetenci národních států. Jejimi členy se staly Francie, Itálie, Spolková republika Německo a státy Beneluxu.

V daném případě se postupovalo podle funkcionálního typu integrace. Funkcionalismus vychází z toho, že z integrace jednotlivých sektorů vzniká určitý věcný a logický tlak na postupné předávání dalších funkcí společným orgánům, až nakonec vznikne Unie jako vyšší stupeň integrace. Rozsáhlá ekonomická integrace centrálního hospodářského sektoru uhlí a oceli v rámci ESUO měla tedy vyústit v politické sjednocení. [1]

Evropské obranné společenství (EOS).

Dne 27. května podepsali zástupci členských států ESUO smlouvu o založení Evropského obranného společenství (EOS). Toto pojetí hluboce zasahovalo do národních kompetencí, protože ozbrojené síly patřily k oblastem původní národní a státní suverenity. Ve smlouvě byl k této otázce formulován kompromis mezi strukturálními principy nadnárodního a konfederativního pojetí. Organizačně bylo tedy EOS srovnatelné s ESUO. [3]

Římské smlouvy

Konference ministrů zahraničí ESUO v Mesině 1. až 2. června 1955 rozhodla o zahájení integračních rozhovorů v dalších dvou oblastech. Výsledkem byl dne 25. března 1957 podpis Římských smluv o založení **Evropského hospodářského společenství (EHS)** a **Evropského společenství pro atomovou energii (Euratom.)** Šest základajících států ESUO přistoupilo tímto krokem ke zřízení celní unie v rámci EHS, která měla odstranit obchodní překážky a zavést společná vnější cla. Dodatečně byl ve smlouvě o EHS formulován cíl zřídit společný trh s volným pohybem osob, služeb a kapitálu a přistoupit k potřebné koordinaci a harmonizaci politiky v těchto oblastech. Potíže provázející realizaci Římských smluv se zřetelně projeví v 60. letech. Tyto smlouvy nezahrnovaly různé úseky hospodářské politiky a v důsledku toho se objevili požadavky, aby byla založena hospodářská a měnová unie, která by zabránila dalším krizím plynoucím z národně orientovaných politik. [16]

Smlouva o jednotných orgánech

Pro 70. léta vyplynuly z probíhající integrace další požadavky :

- institucionální stagnace volala po reformě jednotlivých orgánů a zřízení nových institucí
- další rozvíjení společného trhu si vyžádalo, aby byl doplněn společnou hospodářskou a měnovou politikou
- překonávání ekonomických disproporcí v ES si vynucovalo společnou regionální a sociální politiku

- přechod ES na financování z vlastních prostředků vyžadoval, aby se rozšířily kompetence Evropského parlamentu, především v oblasti rozpočtové politiky
- společný zahraniční obchod a velká hospodářská váha ES nastolovaly potřebu společné zahraniční politiky

Začátek 80.let se vyznačoval jako málokdy předtím diskusí o reformě. Daný stav integrace přímo vyžadoval další opatření k jejímu prohloubení, a to **zavedením společné hospodářské a měnové politiky, společné zahraniční politiky, společné regionální a sociální politiky a zřízení nových institucí**. V této souvislosti vznikly důležité reformní iniciativy.[18]

Novou evropskou iniciativu ohlásil německý ministr zahraničí Genscher 6.ledna 1981. Postavil do popředí léta užívaný, ale stále velmi nepřesný cílový pojem **evropské politiky – Evropskou unii**. Navrhoval, aby se tento cíl obsahově zakotvil ve smlouvě pod názvem Akt o Evropě. Základní myšlenkou tohoto dokumentu bylo:

- pevněji spojit Evropské společenství s Evropskou politickou spoluprací pod zastřešením Evropské rady
- zvýšit účinnost rozhodovacího procesu posílením řídicí pozice Evropské rady, rozšířením kompetencí Evropského parlamentu a zrušením zásady jednomyslnosti Radě ministrů
- zahrnout bezpečnostní politiku do Evropské politické spolupráce
- intenzivněji spolupracovat v kulturní a právně politické oblasti [1]

Jednotný evropský akt

V únoru 1986 **Akt o jednotné Evropě** konečně podepsaly vlády všech tehdy již dvanácti členských států. Po podpisu Aktu o jednotné Evropě se vyjasnila řada naléhavých témat:

- Evropské společenství dospělo k hranici svého dosavadního finančního zabezpečení, bylo krajně naléhavé vypracovat relevantní finanční koncepci z hlediska budoucích potřeb
- Náklady na agrární trh byly přemrštěné, rozumná regulace financování souhrnného rozpočtu ES se mohla zdařit jenom za předpokladu, že se současně redukuje míra přírůstku nákladů na agrární politiku
- Rozdíly v úrovni vývoje mezi jednotlivými regiony zpochybňovaly celkovou akceschopnost a budoucí efektivnost ES, bylo zřejmé, že jižní členské státy se mohou konstruktivně podílet na ostatních reformních opatřeních pouze za předpokladu, že bude rozšířen fond strukturálního rozvoje

Odpověď na tyto základní otázky formulovala Komise ES již 15. února 1987 Deloresovým balíkem, který navrhoval výrazně zvýšit vlastní prostředky ES z nových příjmových zdrojů, zdvojnásobit strukturální fond, redukovat náklady na agrární trh snižováním cen nadprodukce. V tomto kontextu probíhala diskuze v jednotlivých členských státech a mezi jejich vládami. Veškerá očekávání se upínala k mimořádné schůzce na nejvyšší úrovni v Bruselu 1988. Ta měla konečně rozetnout gordický uzel evropských problémů. Skutečně pak došlo k naléhavému a nezbytnému průlomu v těchto oblastech :

- financování
- agrární trh
- strukturální fondy

Smlouva o Evropské unii

V souhrnu spojovala bruselská rozhodnutí střednědobou regulaci financování se sociálně únosnou reformou agrárního trhu a s rozšiřováním fondů na strukturální rozvoj. Zásadní obrat, který přinesla bruselská vrcholná schůzka, znovu potvrdil hlavní zkušenost, jak dosahovat pokroku v evropské integraci – klíčovou úlohu má metoda tvorby balíků. Každé myslitelné rozhodnutí o potřebných reformách, ať již finančního systému ES, strukturálních fondů, agrárního trhu, či zefektivňování vnitřního trhu, se vždy dotýkalo majetkových poměrů. Odporovalo by realitě očekávat řešení podobných problémů jinak než na základě pečlivě provázaných balíků. [3]

Zpráva Deloresova výboru, předložena 17. dubna 1989, je mezníkem v evropské politické debatě o měnové unii. Jádrem Delorova konceptu je **návrh třístupňového plánu realizace Hospodářské a měnové unie**, jehož hlavním institucionálním znakem má být vybudování Evropského centrálního bankovního systému. **Smlouva o Evropské unii byla podepsána 7. února 1992 a považuje za nejrozsáhlejší reformu Římských smluv**. Vnesla jasno do dalšího postupu směrem k Hospodářské a měnové unii. Vrcholná schůzka v Maastrichtu vytvořila rovněž předpoklady pro novou kvalitu evropské zahraniční a bezpečnostní politiky a o rozšíření kompetencí Evropského parlamentu. [1]

Vrcholná konference v roce 1991 konkretizovala představy o Evropské unii v nové smlouvě, která vstoupila v platnost 1. listopadu 1993. Poválečné dějiny Evropy se obohatily o další datum. **Maastricht bude v integračním procesu mezníkem**, o jehož bezprostředním a dlouhodobém významu se povedou kontroverzní diskuze. Podstatnými prvky a obsahem Smlouvy o Evropské unii jsou:

- Společná ustanovení
- Změny Smlouvy o Evropském hospodářském společenství (EHS) s ohledem na založení → Evropského společenství (ES) zahrnujícího i Hospodářskou a měnovou unii a občanství Unie

- Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP)
- Spolupráce v oblasti → justice a vnitřních věcí
- Závěrečná ustanovení
- Protokoly, z nichž nejdůležitější se týkají hospodářské a sociální soudržnosti a → sociální politiky, dále pak Prohlášení o SZBP a texty stanovisek členských států → Západoevropská unie (ZEU) o její úloha[1]

Přes veškerý pokrok nemohla Smlouva o Evropské unii uspokojit potřebu reforem evropské politiky. I když se v Maastrichtu nepodařilo začlenit do Smlouvy jako cíl federálně uspořádanou Unii, z dlouhodobého hlediska bude důsledná výstavba federální struktury Společenství s jednoznačným rozdělením kompetencí vázaných na princip *subsidiarity* (respektování pravomocí organizačně nižších úrovní) nevyhnutelná. Katalog úkolů pro období po Maastrichtu vymezuje dvě dimenze dalšího vývoje evropské integrace – je to jednak posílení akční schopnosti Unie jejím prohlubováním a intenzivním rozvíjením dosavadní politiky, jednak zvládnutí příštího rozšíření ES o další členy.

Po rozšíření unie od 1.ledna 1995 o státy EFTA (Finsko, Rakousko a Švédsko) se znovu a naléhavěji objevuje problém prohlubování ES. Klíčové téma akceschopnosti se s ohledem na nepopíratelný magnetismus Unie stává ještě aktuálnější – v příštích letech Evropa směřuje od dřívějších šesti států dále k Evropě 21,25 a 27 států s počtem kolem 500 milionů obyvatel. [16]

Amsterdamská smlouva

V polovině 90. let byly zahájeny práce, které měly přinést následující změny: pružnější přizpůsobování se modifikovaným mezinárodním a ekonomickým podmínkám, zvýšení efektivnosti jednotlivých institucí EU, přiblížení Společenství jeho občanům, systém umožňující jak rozšiřování Unie východním a jižním směrem, tak i prohlubování integrace za účasti jen některých států bez ohrožení soudržnosti zemí Společenství. Tyto otázky se staly předmětem jednání konference, zahájené v roce 1996 v Turíně a ukončené o rok později návrhem tzv. Amsterdamské smlouvy, jež revidovala Smlouvu o EU i zakládající Římské smlouvy. **Amsterdamská smlouva** vstoupila v platnost dne 1.května 1999. [1]

Amsterdamská smlouva stejně jako následující smlouva z Nice, nevyřešily problémy plynoucí z institucionálního nastavení. Posléze bylo jasné, že je zapotřebí hlubších institucionálních reforem, než je pouhá adaptace institucí na blížící se rozšíření. Evropská unie se začala připravovat na pátou vlnu rozšíření a pracovala na programu, jak dosáhnout konkurenceschopnějšího hospodářství.

Krátce po podpisu Amsterdamské smlouvy byl Komisí uveřejněn soubor dokumentů s názvem **Agenda 2000**. Ta představovala pohled na vývoj Evropské unie a její politiku

na začátku 21. století. **Zkoumala, jaký dopad bude mít předpokládané rozšíření na Unii, na její jednotlivé politiky a na finanční rámec Unie.** Součástí agendy se staly i tzv. posudky na žadatelské země. Mezi ně patřilo 10 zemí střední a východní Evropy (ČR, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Slovinsko, Rumunsko a Bulharsko) a Kypr. S Maltou, která podala žádost dříve, byla jednání obnovena. Při vypracování posudků se Komise opírala především o tzv. kodaňská kritéria přijatá na zasedání Evropské rady v Kodani v červnu 1993 a o předvstupní strategii, definovanou na essenském summitu Evropské rady v prosinci 1994. [18]

Laekenská deklaráce, tedy Prohlášení o budoucnosti Evropské unie, byla přijata Evropskou radou v prosinci 2001. Unie se zavazuje k větší demokratičnosti, transparentnosti a efektivnosti a k otevření cesty k vytvoření ústavy. Rada zde také rozhodla o svolání zvláštního shromáždění, Konventu, v němž mají být zastoupeni hlavní účastníci diskuze. Konvent měl připravit dokument pro další mezivládní konferenci. Mandát Konventu vzešel ze zasedání Evropské rady v Laekenu. Konvent zasedal od 28. února 2002, výsledek práce Konventu - návrh evropské ústavní smlouvy - byl předložen na zasedání Evropské rady v Soluni dne 20. června 2003. Konečný návrh ústavy byl pak opět prezentován 18. července 2003 předsednictvím Evropské rady v Římě. Text se stal součástí jednání na mezivládní konferenci, probíhající od října 2003 na úrovni ministrů zahraničních věcí i na úrovni hlav států a předsedů vlád. [1]

Dne 16. dubna 2003 podepsali nejvyšší představitelé patnácti členských států Evropské unie a osmi států střední a východní Evropy – České Republiky, Estonska, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Polska, Slovenska a Slovinska – a dvou středomořských států – Kypru a Malty – v Aténách smlouvu, podle níž došlo k pátému a zatím největšímu rozšíření Evropské unie. **Smlouva o přistoupení deseti nových členských států k Unii vstoupila v platnost dne 1. května 2004.**

29. října 2004 25 členských států podepisuje Smlouvu o **Ústavě pro Evropu.** Jejím cílem je zlepšit demokratické rozhodování a schopnost jednání v EU o více než 25 zemích. Ústava vytváří úřad evropského ministra zahraničních věcí. Před svým vstupem v platnost musí být ratifikována všemi 25 státy. [16]

Dne 25. dubna 2005 byla v Lucemburku podepsána smlouva o **přistoupení Bulharska a Rumunska** k Evropské unii. Tyto země vstoupili do Evropské unie k **1.1 2007.** Kandidáty na budoucí členství jsou také Chorvaté, bývalá Jugoslávie, Makedonie a Turecko. [18]

Lisabonská smlouva

Smlouva, kterou dne 13. prosince 2007 v Lisabonu podepsali předsedové vlád a hlavy států 27 členských zemí, zajistí Evropské unii moderní instituce a optimalizované pracovní postupy, aby mohla efektivně čelit výzvám, před kterými v současné době

stojí. V dnešním rychle se měnícím světě si Evropané přejí, aby se EU zabývala otázkami globalizace, změny klimatu, demografických změn, bezpečnosti a zajištění energií. Lisabonská smlouva posílí demokracii v EU a její schopnost neustále prosazovat zájmy svých občanů. Smlouva je výsledkem jednání mezi členskými státy v rámci tzv. mezivládní konference. Práce konference se účastnily též Evropská komise a Evropský parlament. Aby mohla smlouva vstoupit v platnost, musí ji ratifikovat všech 27 zemí EU. Způsob ratifikace si zvolí jednotlivé země v souladu se svým ústavním pořádkem. Členské státy si stanovily za cíl ratifikovat smlouvu včas na to, aby mohla vstoupit v platnost 1. ledna 2009. [16]

Česká Republika je k datu 18.2. 2009 vedle Irska poslední zemí, která smlouva neratifikovala.

V dnešním globalizovaném a neustále se měnícím světě je třeba čelit novým výzvám. Evropa 21. století se musí vyrovnat s globalizací hospodářství, stárnutím obyvatelstva, změnou klimatu, zajištěním energie i s novými bezpečnostními hrozbami.

3.2 INTEGRACE

Cílem evropského sjednocování (integrace) je postupně odstraňovat přehradu mezi evropskými státy, vytvořit z Evropy kontinent míru a spolupráce a vyloučit válku jako prostředek řešení sporů. Hospodářským cílem je vytvořit jednotný vnitřní trh a měnovou unii se **společnou měnou euro** a zajistit hospodářskou prosperitu a růst životní úrovně obyvatel všech členských zemí. Politickým cílem je prohlubovat a rozšiřovat spolupráci v oblasti zahraniční, bezpečnostní, obranné a vnitřní politiky. Evropský sjednocovací proces se rozvíjel postupně a byl provázen řadou obtíží. Je kompromisem mezi dvěma odlišnými přístupy k sjednocování Evropy. První přístup usiluje o hlubší integraci, o postupné a stále větší sdílení suverenity členských zemí v rámci nadstátních institucí vytvořených na základě mezinárodní smlouvy. Cílem je vytvořit jednotný vnitřní trh a hospodářskou a měnovou v oblasti ekonomické a politickou unii v oblasti zahraniční, bezpečnostní i vnitřní politiky. Druhý přístup klade v oblasti politické důraz na mezivládní spolupráci při zachování co největší míry suverenity členských zemí a v oblasti ekonomické dává přednost volnější spolupráci formou volného obchodu. Evropské sjednocování prochází střídavě fázemi rozvoje a útlumu. Rychlost, intenzita a konkrétní podoba sjednocení závisí na mnoha činitelích. Patří mezi ně zejména politika jednotlivých, zejména velkých členských států, dále vývoj hospodářského cyklu, a změny v mezinárodním prostředí. V období ekonomického poklesu zpravidla dochází k útlumu integrační aktivity. [7]

Integrační proces vnesl do politického vývoje v Evropě zásadní změny. Došlo k usmíření a těsné spolupráci Francie a Německa, které v minulosti soupeřili o vliv v Evropě, vytvářely nepřátelské aliance, což vedlo ke dvěma ničivým světovým válkám.

Většina politických představitelů Německa i jeho partnerů v Evropě spatřuje ve sjednocené Evropě nejvýhodnější rámec pro mírové zakotvení silného německého státu. Do integračního procesu se zapojili jak velké, tak i střední a malé státy. Je nutno zvláště připomenout, že střední a malé evropské státy tím získaly prostor pro prosazování svých zájmů, který v minulosti nikdy neměly. Jejich vliv v evropské politice významně vzrostl. Evropská integrace vytvořila nový rámec pro prosazování zájmů států, které se do ní zapojily. Dřívější mocenské soupeření a válečné konflikty byly nahrazeny stálým vyjednáváním a hledáním společně přijatelných řešení. Všechny státy zapojené do integračního procesu zjišťují, že nové poměry v Evropě jim přinášejí velké výhody. Dosud žádný členský stát se nerozhodl z Evropské unie vystoupit. Sjednocená Evropa se úspěšně rozvíjí a má předpoklady účinně čelit výzvám globalizace a ovlivňovat světový vývoj. Evropa se zásluhou integračních procesů nachází v nové mírové éře svého rozvoje. [13]

Evropská unie není tradiční mezinárodní organizací, jakou je např. Organizace spojených národů, kde se sdružují suverénní státy a kde platí při rozhodování zásada jednomyslnosti. Je mezinárodní organizací sui generis (svého druhu), odpovídající potřebám evropských států, které se v ní sdružily. Členské státy Evropské unie delegují dobrovolně, v souladu s uzavřenými mezinárodními smlouvami, přesně definovanou část své suverenity společným evropským institucím s cílem, aby řešily v dohodnutých oblastech otázky společného zájmu a zastupovaly je, jejich občany a Unii jako celek navenek vůči nečlenským zemím a mezinárodním organizacím. Evropská unie je originální a úspěšný experiment při vytváření politických institucí nového typu. S hrála významnou roli v ekonomickém vývoji členských států, napomáhá k vyrovnání jejich ekonomické úrovně. Jako příklad lze uvést, že pomohla Irsku – jedné z nejchudších zemí v Evropě – aby se v krátké době zařadilo mezi země nejbohatší. S hrála významnou roli při vytváření demokratického systému v Portugalsku, Španělsku a Řecku, kde byly před vstupem do EU diktátorské režimy. Sjednotila Evropu po studené válce. Významně přispívá k upevnění demokratického systému v nových členských státech, které byly před rokem 1989 součástí sovětského bloku. Významně ovlivňuje vývoj v nečlenských evropských zemích, a to nikoliv vojenskými, ale politickými a hospodářskými prostředky. Evropská unie je založena na idejích a hodnotách evropské civilizace, k nimž patří zajištění míru a bezpečnosti, úcta k lidské důstojnosti, rovnost občanů, dodržování lidských práv včetně práv příslušníků menšin, svoboda, demokracie, pluralismus, rovnost, tolerance, soudržnost, nepřístupnost diskriminace, sociální jistoty, solidarita, respektování národní identity a vláda zákonu. Tyto základní ideje a hodnoty byly zahrnuty do **smluv o Evropských společenství** uzavřených v letech 1951 a 1957 a v rozšířené podobě do **Smlouvy o Evropské unii z roku 1992**. Jsou zahrnuty do **Smlouvy o ústavě pro Evropu**. [13]

Evropská unie je vlivným činitelem ve světě, což jí umožňuje prosazovat evropskou vizi organizace společnosti a evropské hodnoty v mezinárodním společenství. Evropský model společnosti má v mezinárodním společenství zvláštní místo. Na rozdíl od amerického modelu klade důraz na **sounáležitost, udržitelný rozvoj, kvalitu života, vzájemnou závislost, solidaritu, uchování kulturní identity**. V přístupu k řešení mezinárodních konfliktů kladou Evropané důraz na **diplomacii, preventivní opatření, ekonomickou podporu a pomoc**. Prosperitu Evropy spojují s prosperitou celé planety. **Evropský hospodářský a sociální model** (i přes odlišnosti v jednotlivých zemích) má charakteristiky, které jej odlišují od amerického a asijského modelu. Patří mezi ně :

- Obsah a zaměření hospodářské a sociální politiky jednotlivých členských států Unie, které vycházejí z principů solidarity a soudržnosti, rovných příležitostí, boje proti všem formám diskriminace, kladou důraz na ochranu zdraví a zajištění bezpečnosti při práci, všeobecný přístup ke vzdělání a zdravotní péči, kvalitu života, udržitelný rozvoj a rozvinutou občanskou společnost. Tyto zásady určují evropský model sociálně tržního hospodářství. Jsou zakotveny ve smlouvách o Evropské unii, v činnosti a legislativě Evropské unie, v Evropské konvenci lidských práv a v Listině základních práv Evropské Unie.
- Značná část role státu při organizaci společnosti. Veřejný sektor hraje v Evropě významnou úlohu. Stát se významně podílí na zajišťování vysoké kvality služeb veřejného zájmu. Členské státy Unie věnují v průměru 27 % HDP na sociální účely, zatímco Spojené státy pouze 15 % a Japonsko 17 %.
- „Evropská dimenze“ sociálně tržního modelu na úrovni Evropské unie. Jde o ekonomickou stabilitu zajišťovanou na makroekonomické úrovni, dynamiku evropského vnitřního trhu, hospodářskou a sociální soudržnost podporovanou strukturálními fondy a fondem soudržnosti
- Sociální dialog a partnerství mezi vládou, zaměstnavateli a odbory, který má jak národní, tak evropský rozměr. [7]

Evropská unie vytvořila fungující ekonomický, politický a sociální model přitažlivý pro řadu neevropských zemí. Výzvou pro Evropskou unii v nadcházejících letech je účinné využití obrovských přírodních a lidských zdrojů a vybudování silné evropské ekonomiky, která obstojí v mezinárodní soutěži v éře globalizace a zachová tradiční princip sociální a ekonomické spravedlnosti pro všechny občany.

Evropská unie přijímá různé iniciativy, politiky a tzv. strategie, popř. programy, které navazují na existující politiky a dále je prohlubují a rozvíjejí, popř. vytváří programy nové. Týká se to např. vztahů s novými sousedy rozšířené EU (evropská politika sousedství), stabilizačního a asociačního procesu pro státy západního Balkánu, zdokonalení konkurenceschopnosti ekonomiky (lisabonská strategie) [16]

3.3 POLITIKY EU

Evropská unie spravuje širokou škálu oblastí politiky — hospodářskou, sociální, regulační a finanční — v nichž je její činnost členskými státy prospěšná. Mezi ně patří:

- **politiky solidarity** (rovněž nazývané politiky soudržnosti) u regionálních, zemědělských a sociálních věcí;
- **inovační politiky**, které přináší nejmodernější technologie do oblastí jako např. ochrana životního prostředí, výzkum a vývoj a energetika.

Unie financuje tyto politiky z ročního rozpočtu ve výši více než 120 miliard eur, do kterého z větší části přispívají členské státy. Tato částka představuje jen malou část celkového majetku EU (maximálně 1,24% součtu hrubého národního produktu všech členských států). [18]

Více o rozpočtu EU v kapitole 3.4 Rozpočet EU.

3.3.1 Politiky solidarity

Hlavním účelem politik solidarity je podpora dokončení jednotného trhu a vyrovnání rozdílů pomocí strukturálních opatření, která pomohou méně rozvinutým regionům nebo průmyslovým odvětvím, která mají problémy. Potřeba solidarity mezi zeměmi EU a regiony se ještě zvýšila po přistoupení 12 zemí, které mají příjmy výrazně pod průměrem EU. Unie musí rovněž sehrát pomocnou roli při restrukturalizaci hospodářských odvětví, které těžce postihla rychle rostoucí mezinárodní konkurence. [4]

Cíle na Společnou zemědělskou politiku, které byly stanoveny v Římské smlouvě z roku 1957, už byly z velké části dosaženy: byla zajištěna odpovídající životní úroveň zemědělců; byly stabilizovány trhy; produkty se dostávají ke spotřebitelům za rozumnou cenu; proběhla modernizace zemědělské infrastruktury. Kromě toho se osvědčily i jiné průběžně zaváděné zásady. Je zajištěno zásobování potravinami a ceny zemědělských produktů jsou stabilní, chráněné před výkyvy na světovém trhu. *Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EZOZF)* je název rozpočtu pro SZP.

SZP se však stala obětí vlastního úspěchu. Produkce rostla mnohem rychleji než spotřeba, což představovalo značnou zátěž pro rozpočet EU. Pro vyřešení tohoto problému bylo nutné zemědělskou politiku upravit. Reforma již začíná mít výsledky. Produkci se daří udržovat v požadovaných mezích. Zemědělci jsou vedeni k používání udržitelných zemědělských postupů, které chrání životní prostředí a krajinu a přispívají ke zlepšení kvality a bezpečnosti potravin. Zemědělci mají hrát novou úlohu - zajišťovat určitou ekonomickou činnost v každé venkovské oblasti a zachovávat rozmanitost evropských krajin. Rozmanitost a úcta k „venkovskému způsobu života“, tedy životu v harmonii s půdou, tvoří významnou součást evropské identity. Evropská unie usiluje o to, aby Světová obchodní organizace (WTO) kladla větší důraz na kvalitu potravin,

zásadu předběžné opatrnosti a dobré životní podmínky zvířat. Evropská unie začala také reformovat svou rybářskou politiku. Hodlá snížit nadbytečnou kapacitu rybářského loďstva, chránit populace ryb a poskytnout finanční podporu rybářským společenstvím, aby rozvinula jinou hospodářskou činnost. [16]

Cílem sociální politiky EU je napravit nejvýraznější rozdíly v evropské společnosti. Evropský sociální fond (ESF) byl založen v roce 1961, aby podpořil vytváření pracovních míst a profesionální i geografickou mobilitu pracovníků. EU se nesnaží zlepšit sociální podmínky v Evropě pouze finanční podporou. Podpora by sama o sobě nikdy nemohla vyřešit všechny problémy způsobené ekonomickou recesí nebo zaostalostí regionu. Sociální pokrok je nutné podpořit především prostřednictvím dynamických účinků růstu. Nedílnou součástí jsou právní předpisy, které zajišťují občanům EU základní práva. Některá z nich jsou uzákoněna ve Smlouvách - například právo mužů a žen na stejnou odměnu za stejnou práci. Jiná práva jsou obsažena ve směrnících o ochraně pracovníků (bezpečnost a zdraví při práci) a v základních bezpečnostních normách. [18]

Regionální politika EU spočívá v převodu financí od bohatých zemí k chudým. Tyto prostředky se využívají na podporu vývoje méně rozvinutých oblastí, na oživení upadajících průmyslových regionů, na pomoc mladým lidem a dlouhodobě nezaměstnaným při hledání práce, na modernizaci zemědělství a na pomoc znevýhodněným venkovským oblastem.

3.3.2 Politiky inovace

Činnost Evropské unie ovlivňuje každodenní život jejích občanů, neboť řeší společenské problémy: ochranu životního prostředí, zdraví, technologickou inovaci, energetiku atd.

Základem činnosti EU ve věci ochrany životního prostředí je akční program s názvem „Životní prostředí v roce 2010: naše budoucnost, naše volba“. Týká se období 2001-2010 a zdůrazňuje nutnost:

- zmírnění a zpomalení klimatických změn a globálního oteplování;
- ochrany přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin;
- řešení problémů týkající se životního prostředí a zdraví;
- ochrany přírodních zdrojů a účinného nakládání s odpady.

Problémy, které je nutno řešit, jsou nesmírně rozmanité: hluk, odpad, ochrana přírodních stanovišť, výfukové plyny, chemické látky, průmyslové havárie, čistota vody ke koupání a vytvoření evropské informační a asistenční sítě pro naléhavé případy, která by zakročila v případě ekologických katastrof jako úniky ropy nebo lesní požáry.

Obavy z účinků znečištění na zdraví zkoumá nedávný akční plán pro životní prostředí a zdraví na období 2004-2010. Tento plán vytváří vazbu mezi politikou zdraví, životního prostředí a výzkumu. [5]

Evropská regulace poskytuje stejnou úroveň ochrany napříč Unií, avšak je dostatečně flexibilní, aby vzala v úvahu místní okolnosti. Je také neustále aktualizována. Bylo například rozhodnuto o přepracování právních předpisů týkajících se chemických látek a o nahrazení dřívějších pravidel, která byla vyvíjena postupně, jediným systémem pro registraci, vyhodnocování a schvalování chemických látek.

Tento systém čerpá z ústřední databáze, kterou spravuje nová Evropská agentura pro chemické látky se sídlem v Helsinkách. Cílem je zamezit znečištění ovzduší, vody, půdy a budov, zachovat biologickou rozmanitost a zlepšit zdraví a bezpečnost občanů EU při současném udržení konkurenceschopnosti evropského průmyslu. [5]

Zakladatelé Evropské unie správně předvídali, že budoucí prosperita Evropy závisí na její schopnosti udržet si přední místo v oblasti technologií. Dobře chápali výhody společného evropského výzkumu. V roce 1958 tedy založili spolu s EHS i **Euratom - Evropské společenství pro atomovou energii**. Jeho cílem bylo umožnit členským státům EU společné využívání atomové energie k mírovým účelům. V této souvislosti bylo zřízeno Společné výzkumné středisko EN, které se skládalo z devíti institutů ve čtyřech státech: ve městech Ispra (Itálie), Karlsruhe (Německo), Petten (Nizozemsko) a Geel (Belgie).

Inovace však nabírala na rychlosti a evropský výzkum se musel rozšířit, aby obsáhl co nejširší skupinu vědců a výzkumných pracovníků. Evropská unie musela najít nové způsoby financování jejich práce a nová průmyslová využití jejich objevů. Posláním společného výzkumu na úrovni EU je doplňovat národní výzkumné programy. Zaměřuje se na projekty, které umožňují spolupráci několika laboratoří v různých zemích EU. Dále podporuje základní výzkum určitých oblastí, například termojaderné fúze (potenciálního nevyčerpatelného zdroje energie pro 21. století). Podporuje také výzkum a technologický vývoj v klíčových odvětvích, která musejí čelit silné mimoevropské konkurenci, například v elektronice nebo informačních technologiích. Hlavním zdrojem financování výzkumu EU je několik rámcových programů. **Sedmý rámcový program pro výzkum a technologický vývoj pokrývá období 2007-2013.** Největší část z rozpočtu přesahujícího 50 miliard eur půjde do oborů jako např. zdravotnictví, potravinářství, zemědělství, informační a komunikační technologie, nanotechnologie, energetika, životní prostředí, doprava, bezpečnost a věda o vesmíru a socioekonomie. Další programy budou podporovat myšlenky, lidi a potenciál prostřednictvím výzkumné činnosti na hranicích poznání, podpoří vědce, jejich kariérní rozvoj a mezinárodní spolupráci. [16]

Fosilní paliva - ropa, zemní plyn a uhlí představují v rámci EU 80% spotřeby energie. Značná a stále rostoucí část těchto fosilních paliv je dovážena ze zemí mimo EU. V současnosti se dováží 50% plynu a ropy, avšak podíl těchto dovážených surovin by do roku 2030 mohl vzrůst až na 70%. EU bude proto více zasažena omezením dodávek nebo náhlým zvýšením cen z důvodu mezinárodní krize. Dalším důvodem, proč snížit spotřebu fosilních paliv je snaha o zvrácení procesu globálního oteplování. V budoucnosti bude nutno učinit různé kroky, například šetřit energií inteligentnějším využitím, vyvinout alternativní zdroje energie (zejména obnovitelné zdroje energie v Evropě) a rozšířit mezinárodní spolupráci. Spotřeba energie by se do roku 2020 mohla snížit o pětinu, jestliže spotřebitelé změní své chování a pokud budou plně využívány technologie, které zlepšují energetickou účinnost. [11]

3.4 ROZPOČET EU

K financování jednotlivých politik má Evropská unie roční **rozpočet přesahující 120 miliard eur**. Rozpočet je financován takzvanými „vlastními zdroji“ EU, které nesmí přesáhnout částku odpovídající 1,24% HDP všech členských států.

Tyto prostředky pocházejí zejména:

- z cel na výrobky dovážené ze zemí mimo EU, včetně zemědělských dávek;
- z procentuální části daně z přidané hodnoty na zboží a služby napříč EU;
- z příspěvků členských států v závislosti na jejich hospodářské situaci. [21]

Dávky, cla a daň z přidané hodnoty představují jednu čtvrtinu rozpočtu. Jedná se o druhy příjmů, o kterých nelze tvrdit, že patří konkrétnímu členskému státu. Například zboží, z něhož je zapláceno clo ve Vallettě, může být díky jednotnému trhu EU ve skutečnosti určeno dovozcí v Brně. *Přímý příspěvek* byl zaveden v roce 1988 v reakci na souběžné rozšiřování působnosti EU a snižování příjmů z cel a dávek v důsledku liberalizace mezinárodního obchodu. Výše příspěvků členských států je stanovena procentním podílem hrubého národního důchodu. Jelikož je HND měřítkem bohatství států, zajišťuje tento způsob výpočtu, že každá země přispívá přiměřeně svým možnostem. Peníze se pak použijí tam, kde je jich nejvíce zapotřebí. [1]

Rozpočtové zdroje EU jsou využívány s cílem dosáhnout změn, zejména pokud jde o:

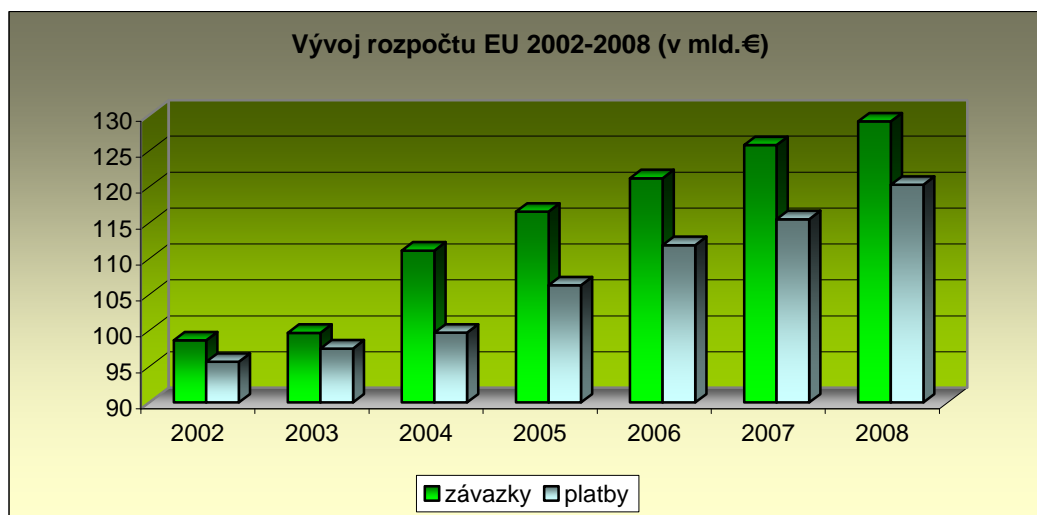
- růst a zaměstnanost, a to tím, že se peníze vynakládají na zvýšení konkurenceschopnosti Evropské unie a na snížení hospodářských a sociálních nerovností;
- lepší ochranu a správu přírodních zdrojů;
- zvyšování kvality života všech občanů EU;

- posílení pozice EU na mezinárodní scéně a její globální odpovědnost.

Cíle růstu a zaměstnanosti, na něž připadá největší část výdajů, je snazší deklarovat než realizovat. Dnešní úspěšné ekonomiky jsou charakterizovány tím, jak inovují a využívají znalostí, mnohé ekonomiky v EU jsou však v těchto oblastech pozadu.

Vývoj rozpočtu EU v rámci období 2002-2008 je patrný z grafu č.1. Výdaje jsou uváděny v prostředcích závazků a v prostředcích plateb. Závazky, jsou finanční prostředky, které EU v daném roce rezervuje k pokrytí následných výdajů. Platby jsou reálné finanční toky.

Graf č.1 – Vývoj rozpočtu EU 2002-2008

(zdroj : dostupný z WWW : <http://mfcr.cz>)

Každý roční rozpočet EU je součástí sedmiletého rozpočtového cyklu, který se nazývá „finanční perspektiva“. Tyto finanční perspektivy jsou vytvářeny Evropskou komisí a vyžadují jednomyslné schválení členských států a jednání a dohodu s Evropským parlamentem. Postup rozpočtové procedury je součástí této DP (viz příloha č.1). Podle finanční perspektivy na období **2007-2013 dosáhne celkový rozpočet EU 864,4 miliardy eur.** [21]

Největší část finančních prostředků z rozpočtu je určena **na zvyšování konkurenceschopnosti evropského hospodářství a současně na zvyšování soudržnosti EU** díky zmenšování rozdílu mezi bohatšími a chudšími členskými státy. V období 2007–2013 půjde na tyto priority přibližně **38 % celkového rozpočtu** ve výši více než **900 miliard eur** vyčleněných na celé období.

Druhou nejvýznamnější položkou je **zemědělství**, které je jedinou plně integrovanou politikou EU. Vynakládané prostředky umožňují zajišťovat bezpečné a kvalitní

potraviny za přiměřené ceny při současném zaručení odpovídajících příjmů pro zemědělce. Výdaje na tuto oblast představují **přibližně 34% rozpočtu**.

Podíl zemědělství na rozpočtových výdajích se za posledních 40 let snížil o polovinu. Stalo se tak díky reformám výdajů na zemědělství, díky ucelenějšímu pohledu na hospodářství venkova (**11% rozpočtu EU nyní jde na rozvoj venkova a ochranu venkovského prostředí**), a zejména díky rozšíření působnosti EU v jiných oblastech.

Na administrativní náklady plyne méně než 6 % celkových výdajů, což odpovídá méně než 4 centům na občana EU a den. Patří sem náklady na provoz všech orgánů (zejména Evropské komise, Evropského parlamentu a Rady ministrů) a na překladatele a tlumočníky 23 jazyků EU. [18]

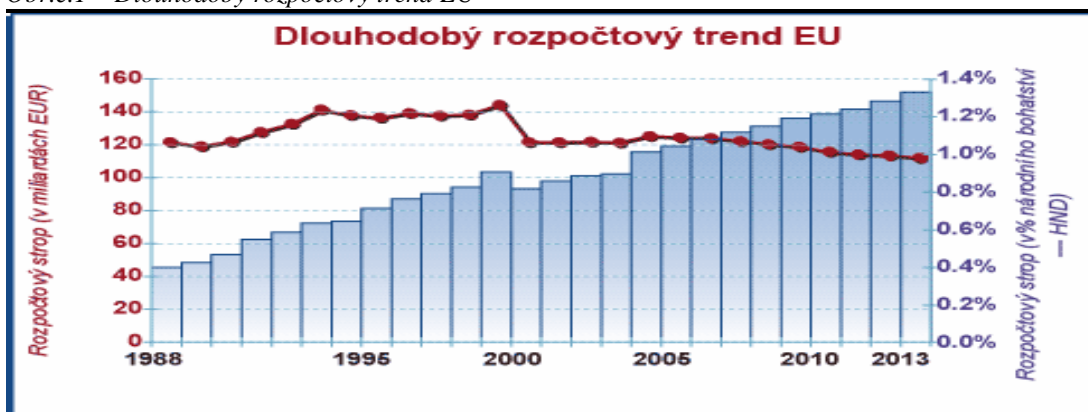
Jedním z cílů financování EU je také ochrana životního prostředí díky lepšímu využívání vodních zdrojů.

Zbylé finanční prostředky jsou vynakládány na široké spektrum politik, k nimž patří zejména celoživotní vzdělávání, zajišťování bezpečnosti a spravedlnosti pro všechny, výzkum a inovace a rozvojová, potravinová a humanitární pomoc.

Finanční prostředky určené na podporu úlohy EU jako globálního partnera v oblasti obchodu a pomoci slouží k financování hospodářského a sociálního rozvoje a rozvoje v oblasti životního prostředí v mnoha zemích světa. EU věnuje zvláštní pozornost potřebám svých bezprostředních evropských a středomořských sousedů, včetně kandidátů na členství v EU, a státům Afriky, Karibiku a Tichomoří, které s EU spojuje **Dohoda z Cotonou o obchodu a technické a finanční pomoci**. Další prostředky plynou zemím AKT z Evropského rozvojového fondu, který není součástí rozpočtu EU a do kterého přispívají členské státy. **Na humanitární a potravinovou pomoc na celém světě**, včetně okamžité pomoci při mimořádných událostech jako hladomor či zemětřesení bylo v tomto finančním období vyčleněno **800 milionů eur ročně**. Malá částka je také určena na hospodářskou spolupráci s ostatními průmyslovými zeměmi. Celkem tyto výdaje v období 2007-2013 dosáhnou výše **více než 5 miliard eur ročně**. [18]

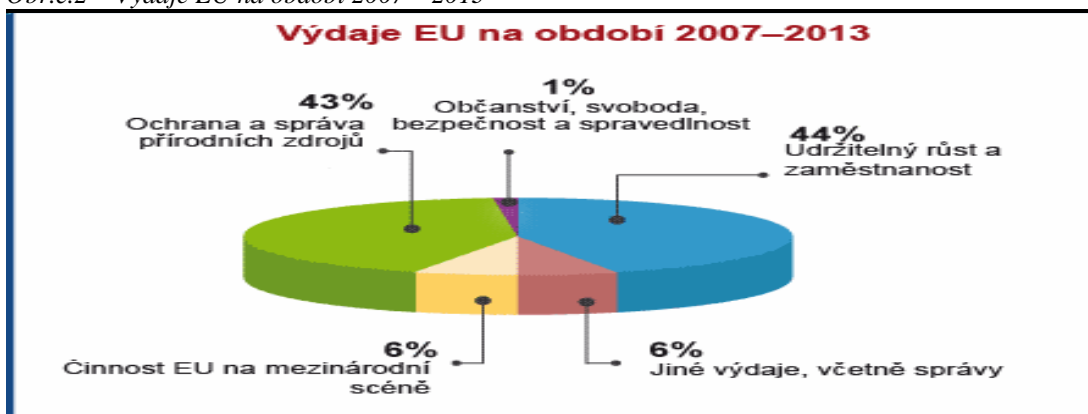
Po lepší orientaci v rámci výše zmíněné kapitoly Rozpočet EU uvádím 2 obrázky, prvním je dlouhodobý rozpočtový trendu EU (obr.č.1). Rozpočet EU odráží hospodářský růst a rozšíření EU, a proto je v absolutním vyjádření navýšen. Pokud jde o procentuální podíl z bohatství EU, zůstává zpravidla na stabilní úrovni kolem 1% hrubého národního důchodu (HND). A druhým jsou výdaje EU na rozpočtové období 2007-2013. (obr.č.2)

Obr.č.1 – Dlouhodobý rozpočtový trend EU

(Zdroj: dostupný z WWW : <http://europa.eu>)

Obr.č.2 – Výdaje EU na období 2007 – 2013

(Zdroj: dostupný z WWW : <http://europa.eu>)

Dne 18. prosince 2008 schválil Evropský parlament, po předchozích jednáních s Radou EU, **rozpočet Evropské unie na rok 2009**. Celkové výdaje jsou stanoveny na 133,845 mld. EUR v závazcích a 116,096 mld. EUR v platbách. Podíl rozpočtů EU na období 2008/2009 (tabulka č.1). [21]

Tabulka č.1 – Porovnání rozpočtu EU na období 2008/2009

Hlavy (mil. €)	Rozpočet 2008		Rozpočet 2009		Rozdíl 2009/2008	
	Závazky	Platby	Závazky	Platby	Závazky	Platby
1. Udržitelný růst						
- Konkurenceschopnost	11,086	9,7726	11,7689	11,0244	6,16%	12,81%
- Soudržnost	46,8779	40,5516	48,4269	34,9751	3,30%	-13,75%
Celkem Hlava 1	57,9639	50,3242	60,1958	45,9995	3,85%	-8,59%
2. Ochrana přírodních zdrojů a hospodaření s nimi	55,0411	53,1773	56,1214	52,5661	1,96%	-1,15%
3. Občanství, svoboda, bezpečnost a právo						
- Svoboda, bezpečnost a právo	0,7280	0,5332	0,8639	0,6174	18,6%	15,80%
- Občanství	0,6148	0,7083	0,65010	0,6790	5,87%	-4,14%
Celkem Hlava 3	1,3428	1,2415	1,5149	1,29 4	12,8%	4,43%
4. EU jako globální partner	7,3112	8 ,1127	8,1039	8,3242	10,84 %	2,61%
5. Administrativa	7,2839	7,2844	7,7007	7,7007	5,72%	5,72%
6. Kompenzace	0,2066	0,2066	0,2091	0,2091	1,20%	1,20%
Celkem	129,1497	120,3468	133,8460	116,0961	3,6%	-3,53%

(Zdroj : dostupný z WWW : </www.mfcr.cz>)

4. HOSPODÁŘSKÁ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOST

4.1 REGIONÁLNÍ POLITIKA

Regionální politika (politika hospodářské a sociální soudržnosti EU) je politikou solidarity. Více než třetina rozpočtu Evropské unie je věnována snížení rozdílů v rozvoji jednotlivých regionů a nerovností v blahobytu občanů. Prostřednictvím této politiky chce Unie přispět k rozvoji zaostávajících regionů, k restrukturalizaci průmyslových oblastí, které se ocitly v obtížné situaci, k ekonomické diverzifikaci venkovských oblastí, kde je zemědělství na ústupu, či k revitalizaci zanedbaných městských čtvrtí.

Přestože je Evropská unie jednou z nejbohatších částí světa, existují mezi jejími regiony výrazné rozdíly, pokud jde o příjem a příležitosti. Od roku 2004 do EU vstoupilo 12 nových členských zemí, jejichž příjmy jsou znatelně pod evropským průměrem, čímž se tyto rozdíly ještě prohloubily. Podstatou regionální politiky je převod prostředků z bohatých regionů do chudších. Jedná se o nástroj finanční solidarity, který významnou měrou napomáhá hospodářské integraci. [12]

Solidarita a soudržnost jsou dvě slova, která shrnují hodnoty regionální politiky EU:

- solidarita vyjadřuje skutečnost, že tato politika podporuje občany a regiony, jež jsou ve srovnání s průměrem EU hospodářsky a sociálně slabší,
- soudržnost vyjadřuje skutečnost, že ze snižování rozdílů mezi chudšími a bohatšími zeměmi a regiony mají prospěch všichni.

Velké rozdíly v úrovni prosperity existují jak mezi členskými státy, tak i uvnitř jednotlivých členských států. Už před rozšířením byla úroveň prosperity – podle HDP na obyvatele – v deseti nejdynamičtějším regionech EU téměř třikrát vyšší než v deseti nejméně rozvinutých regionech. Nejvíce prosperujícími regiony jsou bez výjimky města, konkrétně Londýn, Brusel a Hamburg. Po rozšíření v roce 2004 a posledním v roce 2007 jsou rozdíly ještě mnohem větší. HDP na obyvatele v Londýně je devětkrát vyšší než v nejhudších regionech EU v Rumunsku. Dynamické účinky členství v EU ve spojení s aktivní a cílenou regionální politikou mohou přinést výsledky. Obzvláště povzbudivý je v tomto ohledu případ Irska, jehož HDP, dosahující v době vstupu do EU v roce 1973 jen 64 % průměru, je dnes jedním z nejvyšších v unii. Milníky regionální politiky v období 1951 do 1988 jsou součástí přílohy této DP (viz příloha č.2). [20]

Evropská unie provádí systematickou politiku regionálního rozvoje od roku 1975. V jejím rámci převádí prostředky z bohatších členských států chudším zemím a regionům

prostřednictvím tzv. strukturálních fondů. V období 2000-2006 představovaly výdaje z těchto fondů přibližně třetinu evropského rozpočtu. Nejvíce prostředků obdržely Řecko, Španělsko, Portugalsko, Irsko, jižní Itálie a východní Německo. EU financovala projekty regionálního rozvoje v nových členských státech již dlouho před jejich vstupem prostřednictvím řady předvstupních programů. Milníky regionální politiky v období 1989-2006 jsou součástí přílohy této DP (viz příloha č.3).

Jednou z hlavních priorit regionální politiky po roce 2004 je co nejdříve přiblížit životní úroveň nových členských států průměru EU. Příčiny nerovnosti jsou různé. Může se jednat o dlouhodobé znevýhodnění v důsledku zeměpisné odlehlosti regionu, o nedávné sociální a hospodářské změny nebo o kombinaci obou těchto faktorů. V případě většiny členských států, které do EU vstoupily po roce 2004, je jednou z příčin dědictví po bývalém systému centrálně plánovaného hospodářství. Dopad těchto znevýhodnění je často znát na nižší úrovni sociálních služeb a školství, vyšší nezaměstnanosti a nedostatečné infrastruktuře. Vstup těchto zemí využila EU k reorganizaci výdajů na regionální politiku. Nová pravidla platí pro období 2007-2013. Během této doby vzrostou výdaje na regionální rozvoj až na **úroveň 36 % rozpočtu EU**. V sedmiletém období tak dosáhnou **výše 308 miliard eur**. Nová regionální politika podporuje takové podmínky, které stimulují celkový hospodářský růst EU, a zaměřuje se na tři cíle: *konvergenci, konkurenceschopnost a spolupráci*. Tento nový přístup se nazývá politika soudržnosti. Milníky regionální politiky v období 2007-2013 jsou součástí této DP (viz příloha č.4).[20]

4.1.1 Nástroje regionální politiky

Regionální politika je naplňována pomocí strategických dokumentů a to na úrovni evropské, národní a krajské, dále pomocí finančních nástrojů (zdroje EU, veřejné zdroje a zdroje soukromé) s doplněním o metodické pokyny. [20]

A. Existence systému strategických dokumentů

- ❖ **evropská úroveň** – Strategické obecné zásady Společenství
- ❖ **národní úroveň** – **Strategie regionálního rozvoje**, Strategie udržitelného rozvoje, Strategie hospodářského růstu, Regionální programy rozvoje, Sektorové politiky, Národní rozvojový plán, **Národní strategický referenční rámec**
- ❖ **krajská úroveň** – Strategie rozvoje kraje, Program rozvoje kraje, apod.

↓

B. Finanční nástroje (zdroje EU, veřejné zdroje, soukromé zdroje)

- ❖ **Evropská unie** (strukturální fondy ad.)
- ❖ **národní úroveň** (národní programy)
- ❖ **kraj, města** (doplňkové programy)

C. Metodické nástroje

- ❖ **metodické pokyny**
- ❖ **konzultace a poradenství**
- ❖ **výzkumné úkoly**

Více o nástrojích regionální politiky EU v následujících kapitolách 4.2 Řízení fondů a 4.3 Strukturální fondy.

4.2 ŘÍZENÍ FONDŮ

Do přípravy, realizace a vyhodnocení čerpání prostředků z fondů EU je zapojeno množství subjektů na evropské, národní i regionální úrovni: instituce EU, národní ministerstva, regionální samosprávné celky, pověřené agentury a úřady a další. Přitom je důležité, že celková zodpovědnost za realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti leží na členských státech .

Při sjednávání střednědobého plánu výdajů evropského rozpočtu, tzv. *finanční perspektivy*, se na vrcholné úrovni v Evropské radě tvořené nejvyššími představiteli členských států (prezidenti, premiéři) rozhoduje o množství prostředků určených na nejrůznější politiky Evropské unie, mimo jiné také na politiku hospodářské a sociální soudržnosti (HSS).

Po dosažení jednomyslné shody v Evropské radě musí Evropská komise (EK) připravit návrh evropské legislativy v podobě nařízení definujících pravidla pro využívání prostředků z evropského rozpočtu rozdělovaných prostřednictvím jednotlivých fondů.

Nařízení musejí být schválena Evropským parlamentem a Radou EU složenou z ministrů vlád členských států.

Rada EU pak schvaluje Strategické obecné zásady Společenství (SOZS) vymezující priority rozvoje Evropské unie coby orientačního rámce pro členské státy při přípravě národních strategických referenčních rámců a operačních programů.

Pak už jsou na řadě členské státy, aby připravily své Národní rozvoje plány (NRP) a Národní strategické referenční rámce (NSRR) popisující prioritní rozvojové oblasti a k nim vymezují cíle, jichž hodlají dosáhnout pomocí prostředků z fondů EU. NSRR

definuje soustavu operačních programů (OP), které chce členský stát využívat pro čerpání z fondů EU.

Členský stát musí předložit NSRR a soustavu všech OP ke schválení Evropské komisi, která má za politiku HSS odpovědnost na evropské úrovni. Komise posuzuje soulad NSRR a OP s nařízeními a SOZS.

Po schválení NSRR a OP Evropskou komisí může být zahájeno čerpání z evropských fondů, které je již plně v rukou členských států. EK jeho průběh jen monitoruje, vyhodnocuje a zasílá peníze z fondů EU na speciální účet zřízený pro tyto účely v každém členském státě. V případě problémů však může Komise po členských státech vymáhat zdůvodnění a nápravu pod pohrůzkou zastavení čerpání, případně dokonce navrácení neoprávněně vyčerpaných prostředků zpět do evropského rozpočtu.

Ve všech členských státech se nicméně při řízení operačních programů i realizaci projektů vychází z pěti základních principů politiky HSS: principu *programování, partnerství, koncentrace, doplňkovosti a principu monitorování a vyhodnocování*.

Realizátoři projektů i administrátoři operačních programů musejí též respektovat dvě horizontální priority jdoucí napříč všemi podporovanými aktivitami: *rovné příležitosti a udržitelný rozvoj*. [20]

Grafické znázornění vazby územního a regionálního rozvoje je součástí této DP (viz příloha č.5).

4.3 STRUKTURÁLNÍ FONDY

Strukturální fondy jsou nástrojem politiky hospodářské a sociální soudržnosti (HSS) k dosahování ekonomické a sociální soudržnosti (koheze) Evropské unie. Prostředky z těchto fondů jsou určeny na pomoc méně rozvinutým regionům, regionům potýkajícím se strukturálními problémy a na podporu adaptace a modernizace politik, systémů vzdělávání a odborné přípravy zaměstnanosti.

Od 1. ledna 2007 odstartovalo v Evropské unii další sedmileté programovací období. V oblasti strukturálních fondů a Fondu soudržnosti došlo v této souvislosti k několika změnám. První změnou je počet strukturálních fondů. V minulém období (2000– 2006) do politiky HSS spadaly čtyři strukturální fondy (*Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond, Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond a Finanční nástroj na podporu rybolovu*) a *Fond soudržnosti*. V současném programovacím období (2007–2013) byl snížen počet strukturálních fondů na dva – *Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond + Fond soudržnosti*. Zbylé dva fondy se transformovaly v *Evropský rybářský fond a Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova* a současně se staly součástí Společné zemědělské politiky.

Druhou změnou je zapojení Fondu soudržnosti do systému programování strukturálních operací. Z fondu tedy nebude poskytována podpora na individuální projekty, ale obdobně jako v případě strukturálních fondů na programové dokumenty vypracované na národní úrovni. [23]

Níže uvedená tabulka uvádí přehled struktury cílů a finančních nástrojů v období 2000-2006 a 2007-2013.

Tabulka.č.2 – Změny ve struktuře cílů a finančních nástrojů

ZMĚNY VE STRUKTUŘE CÍLŮ A FINANČNÍCH NÁSTROJŮ			
2000-2006		2007-2013	
Cíle	Finanční nástroj	Cíle	Finanční nástroj
Soudržnost	Fond soudržnosti		
Cíl 1	ERDF ESF EAGGF FIFG	Konvergence	Fond soudržnosti ERDF ESF
Cíl 2	ERDF ESF	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF ESF
Cíl 3	ESF		
INTERREG	ERDF		
URBAN	ERDF		
EQUAL	ESF	Evropská územní spolupráce	ERDF
LEADER+	EAGGF		
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu mimo rámec Cíle 1	EAGGF	Problematika rozvoje venkova a rybolovu není nadále součástí politiky soudržnosti, ale řadí se pod Společnou zemědělskou politiku	
9 CÍLŮ A INICIATIV	6 FINANČNÍCH NÁSTROJŮ	3 CÍLE	3 FINANČNÍ NÁSTROJE

(Zdroj : dostupný z WWW : </www.strukturalni-fondy.cz>)

Politika soudržnosti by měla přispívat k plnění tzv. lisabonské strategie podpory růstu a zaměstnanosti:

- zvyšováním atraktivity zemí a regionu pro investice díky zajištění lepší dostupnosti, kvalitních služeb a ochrany přírodního potenciálu;
- podporou inovací, podnikání a znalostní ekonomiky díky rozvoji informačních a komunikačních technologií;
- vytvářením více a lepších pracovních míst díky zapojení více lidí do zaměstnání, zvýšení přizpůsobivosti pracovní síly a zvýšení investic do lidského kapitálu [17]

5. ČESKÁ REPUBLIKA A EU

5.1 HISTORIE VSTUPU ČR DO EU

V roce 1978 uzavřela Československá socialistická republika s Evropským společenstvím uhlí a oceli (ESUO) na půdě GATT (Všeobecná dohoda o clech a obchodu) tzv. *autolimitační sektorové ujednání* pro obchod s hutnickými výrobky.

O čtyři roky později následovala obdobná *bilaterální textilní dohoda* mezi ČSSR a Evropským hospodářským společenstvím (EHS).

V září 1988 navázaly Evropské společenství a Československá republika diplomatické vztahy. [15]

První vzájemná dohoda průřezového charakteru je datována 19. prosincem 1988, kdy se v Bruselu sešli zástupci ČSSR a Evropských společenství, aby podepsali Dohodu o obchodu průmyslovými výrobky mezi ČSSR a EHS. Smlouva vstoupila v platnost 1. 4. 1989 a představovala čistě obchodní dohodu nepreferenčního charakteru plně založenou na principu nejvyšších výhod podle pravidel GATT. Platnost byla stanovena na 4 roky. Vzhledem k změnám způsobeným v Československu událostmi listopadu 1989 pozbyla uzavřená dohoda platnost již po 1 roce a byla nahrazena zcela novou dohodou, která posunula bilaterální vztahy mezi Československem a ES na vyšší úroveň.

Novým smluvním dokumentem se stala Dohoda mezi ČSFR a EHS a Evropským společenstvím pro atomovou energii o obchodu, obchodní a hospodářské spolupráci, tzv. **kooperační dohoda**. Byla podepsána v Bruselu 7. 5. 1990 tehdejšími předsedou federální vlády Mariánem Čalfou a tehdejšími předsedou Rady ES Geraldem Collinsem společně s místopředsedou Komise Frankem Andriessenem. Dohoda byla rozdělena na **části věnované obchodu, obchodní a hospodářské spolupráci** a jejím cílem bylo zajišťovat rozvoj, diverzifikaci a harmonizaci vzájemných hospodářských vztahů, včetně zdokonalování k tomu potřebných podmínek. Byla uzavřena na dobu 10 let s možností doplňujících dohod a změn. V praxi byla její platnost ukončena momentem vstupu Evropské dohody v platnost. [2]

Základ skutečně bilaterálních vztahů vytvořily *asociační smlouvy*, tzv. evropské dohody. V případě států střední a východní Evropy se vyjednávání vedla již od konce roku 1990. 16. prosince 1991 došlo k podpisu Evropské dohody o přidružení ČSFR, Maďarska a Polska k Evropským společenstvím. Dohoda kromě jiného obsahovala **harmonogram pro vytvoření zóny volného obchodu** mezi ČR a ES do 1. 1. 2002. Vzhledem k potřebě ratifikace smlouvy všemi účastníky byla současně podepsána Prozatímní dohoda o obchodu a otázkách s obchodem souvisejících mezi ČSFR a EHS a ESUO, která obsahovala podstatná ustanovení Evropské dohody pro to, aby asociační proces mohl nadále nerušeně probíhat i před ukončením ratifikace. Prozatímní dohoda vstoupila v platnost 1. 3. 1992 a nahradila dohodu z roku 1989. Umožnila konsolidaci

předchozích obchodních úlev i postupné a asymetrické **zavádění zóny volného obchodu**.

Rozpad Československa 1. 1. 1993 přerušil ratifikační proces Evropské dohody. Jelikož byly Česká republika a Slovensko považovány za nástupnické státy, mohla spolupráce mezi ČR a EU nepřerušeně pokračovat na základě Prozatímní dohody. [15]

Základní právní rámec upravující vztahy mezi Českou republikou a Evropskými společenstvími vytvořila *nová asociační dohoda*. **Dne 4. října 1993** byla v Lucemburku podpisem Závěrečného aktu přijata Evropská dohoda zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé. Jejím cílem bylo poskytovat právní rámec pro politický dialog, podporovat rozvoj obchodních a hospodářských styků mezi oběma stranami, vytvářet základ pro technickou a finanční pomoc Společenství a vhodnou platformu podpory **postupného začleňování České republiky do Unie**. Na rozdíl od dohody z roku 1991 navíc obsahovala suspenzivní klauzuli, která umožňovala jednostranné zrušení platnosti Evropské dohody v případě porušení podstatných smluvních závazků druhou stranou či při nedodržování lidských práv a svobod. Evropská dohoda vstoupila v platnost 1. 2. 1995. [16]

V roce 1996 Česká republika oficiálně požádala o členství v EU. Premiér Václav Klaus předal žádost ČR o vstup do Evropské unie 23. ledna v Římě. Dne 26. dubna stejného roku převzal ministr zahraničí ČR Josef Zieleniec dotazník Evropské komise, který Komise požadovala pro vypracování posudku k žádosti ČR o členství. Vyplněný dotazník byl odevzdán v prosinci 1996.

V červenci 1997 předložila Evropská komise **program strategie rozšíření nazvaný Agenda 2000** a spolu s ním také posudky na 10 kandidátů ze střední a východní Evropy. V Agendě 2000 Komise navrhla způsob přijímání nových členů a zahrnula Českou republiku do skupiny 5 zemí, které by ve střednědobém horizontu mohly být schopny plnit všechny podmínky členství a se kterými doporučila zahájit přístupová jednání. V případě Kypru Komise konstatovala, že jednání o vstupu je třeba zahájit do šesti měsíců po skončení mezivládní konference.

Posudek Komise k žádosti ČR na členství v EU byl tedy celkově pozitivní, i když poukazoval na řadu konkrétních nedostatků, k jejichž odstranění bylo nutné vynaložit značného úsilí. Komise vyjádřila názor, že Česká republika má stabilní instituce, zaručuje právní stát, lidská práva a ochranu menšin, může být považována za fungující tržní ekonomiku, která je schopná vyrovnat se ve střednědobé perspektivě s konkurenčním tlakem a tržními silami v rámci Unie, a měla by být schopná ve střednědobé perspektivě aplikovat *acquis* za předpokladu, že bude pokračovat ve svém úsilí o jeho převzetí a zintenzivní svou práci na jeho zavedení. [18]

Na doporučení Komise reagovali nejvyšší představitelé členských států EU na zasedání konaném v prosinci 1997 v Lucemburku. Evropská rada rozhodla 13. prosince 1997 o

oficiálním pozvání 11 kandidátských států ke vstupu do EU. Za Českou republiku nabídku převzal prezident Václav Havel za doprovodu odstupujícího ministra zahraničí Jaroslava Šedivého.

Lucemburský summit zároveň rozhodl, že v průběhu jara 1998 budou svolány *bilaterální mezivládní konference*, které zahájí **přístupová jednání** s Kyprem, Maďarskem, Polskem, Estonskem, Českou republikou a Slovinskem, tedy tzv. lucemburskou skupinou.

Proces rozšiřování byl zahájen v Bruselu za účasti ministrů zahraničí 15 členských a 11 kandidátských států včetně ČR 30. března 1998. [2]

O den později - 31. 3. 1998 - zahájila EU jednání s ČR a dalšími 5 státy lucemburské skupiny o jejich vstupu do EU. Proběhlo šest mezivládních konferencí, kdy na jedné straně stálo 15 členů EU na úrovni ministrů zahraničí a zástupce Evropské komise, na straně druhé pak představitel jednotlivé země. ČR zastupoval místopředseda vlády a ministr zahraničí Jaroslav Šedivý.

Hlavní část přístupových jednání představoval tzv. screening, analytické srovnávání legislativy kandidátských zemí s evropským právem, které bylo zahájeno 3. dubna 1998. Po předběžných technických jednáních začala v listopadu 1998 jednání o přistoupení ČR do EU na ministerské úrovni.

Pro potřeby screeningu bylo *acquis* (práva a závazky, vyplývající ze systému unie a jejího institucionálního rámce) rozděleno dle oblastí do 31 kapitol. Před zahájením jednání o každé kapitole navrhla Komise společné vyjednávací stanovisko EU, které bylo schváleno Radou a následně prezentováno předsednickou zemí, jež rovněž předsedala vyjednávacím skupinám zastoupeným na úrovni ministrů či jejich zástupců. Stanoviska ke všem 31 kapitolám vypracovala také každá z přístupujících zemí, kterou při vyjednávání zastupoval hlavní vyjednávač a jeho tým. [16]

Do čela českého vyjednávacího týmu byl 14. 1. 1998 jmenován náměstek ministra zahraničních věcí Pavel Telička. Hlavním vyjednávačem Evropské komise byl Klaus van der Pas, v čele vyjednávacího týmu příslušného pro ČR stál Michael Leigh a od roku 2000 Rutger Wissels.

Proces přípravy na členství byl dle rozhodnutí Evropské rady v Lucemburku průběžně monitorován ze strany Evropské komise, která počínaje rokem 1998 každoročně vydávala Pravidelné zprávy o pokroku České republiky v přípravách na členství v EU. Popisovala v nich vztahy ČR a EU, analyzovala plnění přístupových kritérií, sledovala pokrok učiněný od zveřejnění poslední zprávy a celkově se zabývala situací v ČR na její cestě do EU.

První hodnotící zprávu na ČR po zahájení vyjednávání Komise zveřejnila 4. 11. 1998, poslední nese datum 5. 11. 2003 a označení *Souhrnná monitorovací zpráva o přípravách České republiky na členství*. [18]

Proces složitých předvstupních vyjednávání byl ze strany České republiky a dalších 9 kandidátských států na jedné a EU na straně druhé úspěšně zakončen na zasedání Evropské rady ve dnech 12. - 13. prosince 2002 v Kodani. Byly uzavřeny všechny vyjednávací kapitoly včetně přechodných období zajišťujících přístupujícím státům nutné přechodné uspořádání všech záležitostí tak, aby byly schopny se úspěšně vyrovnat se všemi závazky vyplývajícími z členství v EU. Evropská rada rozhodla v souladu se stanoviskem Komise vyjádřeném ve zprávě z října 2002 o přijetí 10 nových členských států k 1. 5. 2004.

Kodaňský summit zároveň schválil rozpočtové a finanční otázky související s rozšířením. Přijal rozpis finančních příjmů a odvodů přístupujících států do roku 2006 včetně rozpočtových kompenzací a vyřešil dlouho diskutovanou otázku postupného zavádění přímých plateb zemědělcům. [2]

Ukončení předvstupních jednání umožnilo vypracování konečné verze Smlouvy o přistoupení. Na začátku roku 2003 byla předložena Komisi k připomínkám a následně postoupena ke schválení Evropskému parlamentu. Ten ji musel dle smluvního rámce EU schválit absolutní většinou svých členů. Hlasování proběhlo 9. dubna 2003 a otevřelo cestu pro schválení přístupové smlouvy Radou pro všeobecné záležitosti, která tak učinila jednomyslně 14. dubna.

Dne 16. dubna 2003 byla v Aténách slavnostně podepsána Smlouva o přistoupení. Za ČR se slavnostního aktu zúčastnily ministerský předseda Vladimír Špidla a prezident Václav Klaus.

K dovršení rozšíření EU z 15 na 25 členských států byla nutná ratifikace přístupové smlouvy rovněž všemi 25 členskými státy. V EU-15 se tak stalo schválením národními parlamenty, ve všech nových členských státech s výjimkou Kypru se konala referenda. Občané České republiky rozhodli o přistoupení ČR do EU v referendu ve dnech 13. - 14. 6. 2003 poměrem 77,33 % kladných hlasů vůči 22,67 % odpůrcům členství. Volební účast dosáhla 55,21 %.

Dne 1. května 2004 vstoupila Smlouva o přistoupení v platnost. Česká republika se stala plnoprávným členem Evropské unie. [16]

5.2 POLITICKÉ A HOSPODÁŘSKÉ PŘÍNOSY VSTUPU ČR DO EU

Přínosy vstupu do Evropské unie jsou pro Českou republiku mnohostranné. Projevují se v posílení České republiky v oblasti politické a hospodářské a v rozšíření práv občanů České republiky, kteří se stali občany Evropské unie a získali významná nová práva. Členství České republiky v Evropské unii má závažné důsledky pro český stát i pro každého občana. Je spojeno s významnými přínosy, ale i s náklady a změnami, které začlenění do Unie přináší.

Mezinárodní politické přínosy:

- posílení mezinárodního postavení a bezpečnosti ČR
- zastoupení v orgánech Evropské unie
- spolurozhodování o politice Evropské unie
- omezení rizik plynoucích z geopolitického postavení v ČR
- účast ve společné zahraniční politice
- bezpečnostní a obranné politice EU
- účast na vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva v Evropě

Hospodářské přínosy:

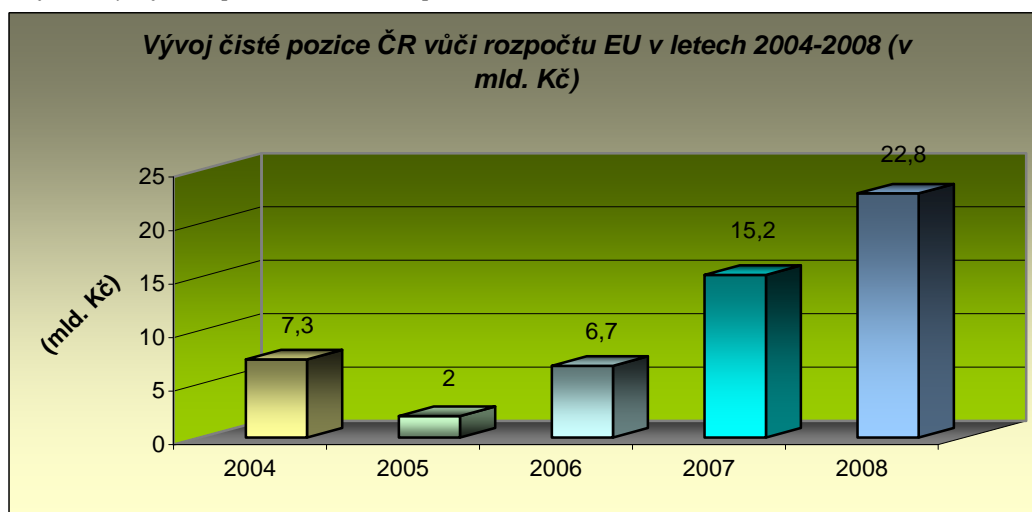
- začlenění ČR do nejvýznamnějšího světového hospodářského seskupení
- možnost urychlení růstu české ekonomiky a zvyšování životní úrovně obyvatel České republiky
- značný objem ekonomické pomoci od Evropské unie
- zvýšený příliv přímých zahraničních investic
- přístup ke zdrojům Evropské investiční banky
- otevření nových trhů, solidární pomoc v případě přírodních katastrof
- řešení problémů, které jsou nad síly a možnosti českého státu
- otevřená cesta do Hospodářské a měnové unie

V rámci jednotlivých politik koncipovaných na principech solidarita má Česká republika možnost využívat finanční zdroje Unie. Jedná se zejména o prostředky určené na rozvoj venkova na rozvoj méně rozvinutých regionů a odvětví. Česká republika je po vstupu do Evropské unie čistým příjemcem hospodářské pomoci. Mezi členskými státy Evropské unie patří Česká republika mezi státy relativně hospodářsky vyspělé. To se odráží ve výši příspěvku ČR do rozpočtu Evropské unie a ve výši plateb, které z fondů Evropské unie získá. [15]

5.2.1 Čistá pozice ČR vůči rozpočtu EU

V loňském roce dosáhla čistá pozice České republiky vůči rozpočtu EU opět **nejlepšího výsledku od našeho vstupu do EU** (viz graf č.2). Česká republika opět obdržela z rozpočtu EU více, než do něj odvedla. Stejně jako v předchozích letech tak ČR zůstává čistým příjemcem z rozpočtu EU. Rozdíl mezi příjmy a odvody za rok 2008 dosáhl **22,8 mld. Kč**.

Graf č.2 Vývoj čisté pozice ČR vůči rozpočtu EU v letech 2004-2008

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mfcr.cz>)

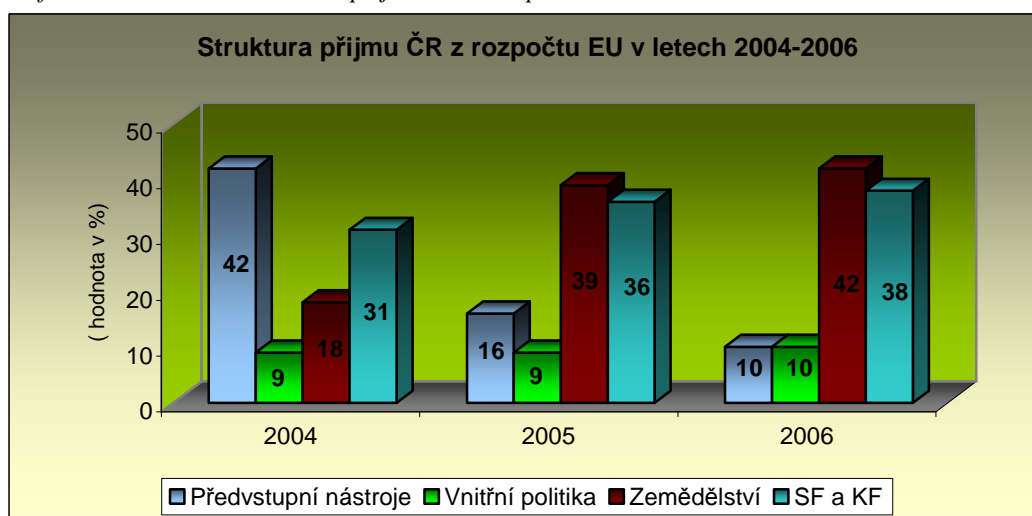
Komentář

V roce 2008 obdržela Česká republika z rozpočtu EU celkem 58,3 mld. Kč a odvedla do něj 35,4 mld. Kč. Výsledná čistá pozice ČR za rok 2008 je také podstatně vyšší, než byla čistá bilance za rok 2007, která dosáhla výše 15,2 mld. Kč.

Klíčovou úlohu v pozitivní bilanci ČR ve vztahu k rozpočtu EU za rok 2008 sehrály příjmy ze strukturálních fondů a Fondu soudržnosti EU, které dosáhly celkem 41,9 mld. Kč a tvořily tak téměř tři čtvrtiny celkových příjmů z rozpočtu Unie.

Další významnou položkou příjmů ČR z evropského rozpočtu představovaly prostředky na Společnou zemědělskou politiku ve výši 14,6 mld. Kč. (viz grafy č.3,4)

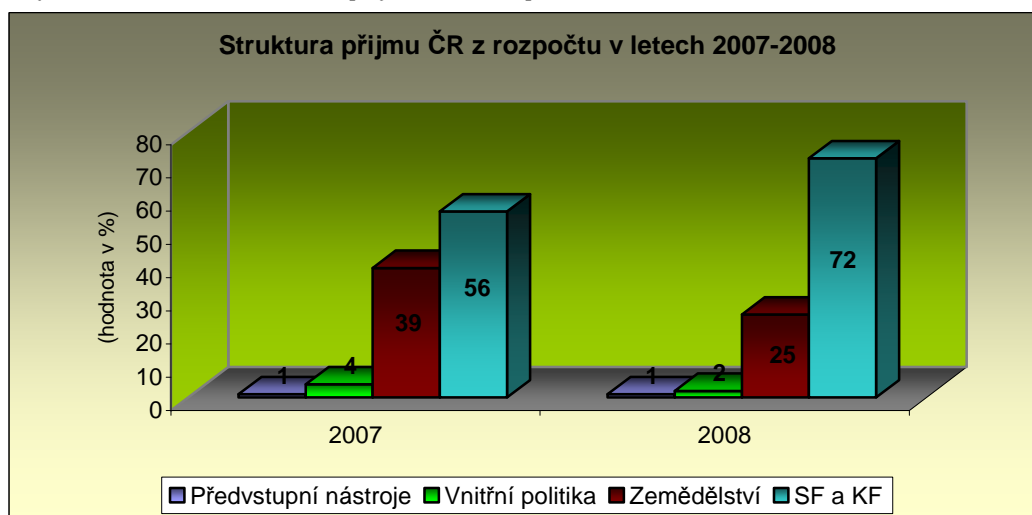
Graf č.3 :Procentuelní struktura příjmu ČR z rozpočtu EU v letech 2004-2006

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

V úvodu programovém období 2004-2006 tvořily nejvýznamnější položku předvstupní nástroje (Phare, Sapard, Ispa). Tyto příjmy se postupně snižují. Situace se naopak v dalších dvou letech (2005,2006) začala výrazně zlepšovat ve prospěch zemědělství a strukturálních akcí, do nichž šlo více než 75 % prostředků.

Graf č.4 :Procentuelní struktura příjmu ČR z rozpočtu EU v letech 2007-2008

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Na závěr připomeňme, že samotný výpočet čisté pozice ČR vůči rozpočtu EU představuje pouze účetní přehled porovnávající příjmy a výdaje ČR ve vztahu k evropskému rozpočtu. Neodráží ani toky vůči státnímu rozpočtu ČR, ani výši prostředků, kterou obdrželi koneční příjemci. Především však nedokáže postihnout skutečné přínosy, které členství v Evropské unii přináší. [21]

5.3 HOSPODÁŘSKÁ POMOC PRO ČR V OBDOBÍ 2004-2006

Česká republika jako členský stát Evropské unie je oprávněna využívat ke svému hospodářskému rozvoji finanční zdroje Unie. Hospodářská a sociální soudržnost tj. pomoc EU méně rozvinutým regionům a znevýhodněným sociálním skupinám patří mezi prioritní principy činností Evropské unie. K naplňování těchto principů byly v EU vytvořeny odpovídající finanční nástroje, jedná se zejména o prostředky poskytované ze strukturálních fondů a fondů soudržnosti, z nichž jsou spolufinancovány rozvojové projekty realizované v členských státech.

Nové členské státy se v období 2004-2006 podílely na aktivitách v rámci všech tří Cílů strukturální a regionální politiky a na Iniciativách společenství.

Prioritní cíle regionální politiky a strukturální politiky EU tvořily :

- *Cíl 1. – Podpora rozvoje a strukturálních změn v zaostávajících regionech*
- *Cíl 2. - Podpora hospodářské a sociální konverze regionů, které čelí strukturálním obtížím*
- *Cíl 3. – Modernizace profesní přípravy, systémů vzdělávání, rekvalifikace a vytváření pracovních příležitostí*

Iniciativy společenství zahrnovaly :

- Interreg III – podpora přeshraniční, nadnárodní a mezinárodní spolupráce
- Urban II – podpora hospodářské a sociální obnovy měst a upadajících městských oblastí
- Leader + - podpora rozvoje venkova prostřednictvím místních iniciativ
- Equal – podpora opatření k překonávání nerovností a všech typů diskriminace v přístupu na trh práce [17]

V programovém období 2004-2006 se v ČR v rámci Cílů 1,2 a 3 politiky hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie realizovalo 16 programů podpory fondů EU. Výčet jednotlivých OP, Iniciativ společenství pro 2004-2006 a ŘO je součástí této DP (příloha č.6). OP bývají ještě podrobněji specifikovány na priority a opatření.

Operační programy (OP) Cíle 1 byli financovány ze strukturálních fondů a byly realizovány ve všech regionech ČR kromě Prahy, protože Cíl 1 směřoval k podpoře růstu regionů s hrubým domácím produktem na obyvatele pod 75 % průměru EU.

Programy Cíle 2 a 3 byli financovány také ze strukturálních fondů, ale byli realizováni v regionech nespádajících pod Cíl 1, v České republice se proto týkaly jen Prahy.

Fond soudržnosti je určený pro celé členské státy, nejen pro regiony. Česká republika je mezi státy, které mohou z Fondu soudržnosti čerpat, jelikož její hrubý národní důchod na obyvatele je pod úrovní 90 % průměru EU.

Iniciativy Společenství jsou řízeny přímo Evropskou komisí a jsou zaměřeny na spolupráci subjektů napříč Evropskou unií. Ne všechny Iniciativy Společenství byli ve zkráceném období 2004-2006 realizovány také v České republice. [16]

5.3.1 Zhodnocení čerpání finančních prostředků prostředků v rámci programového období 2004-2006

5.3.1.1 Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků ze SF

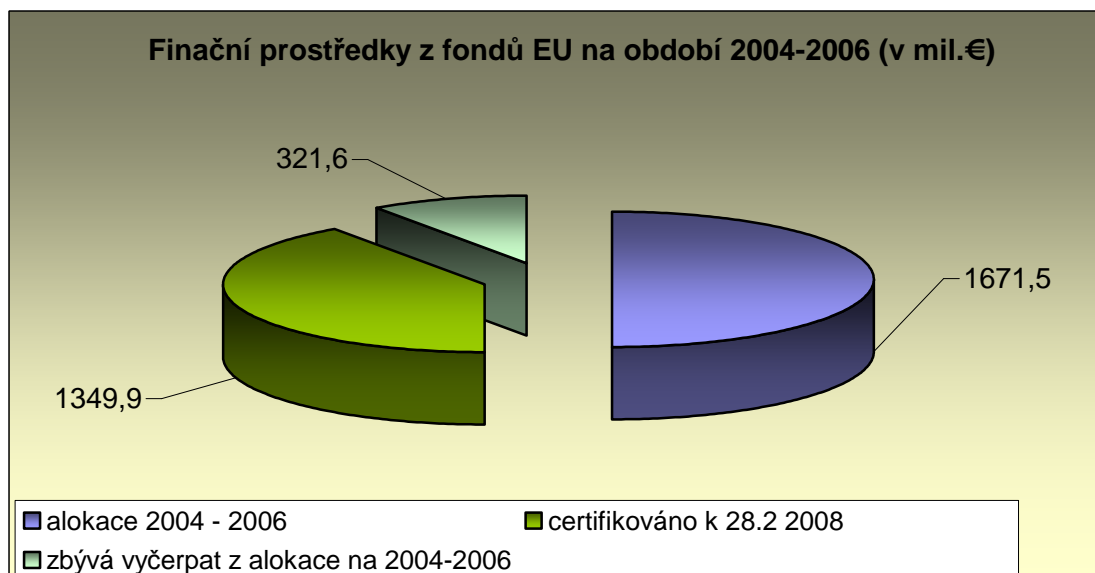
Tabulka č.3 : Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků

OP, JPD 2 a 3 a Iniciativy Společenství	Stav čerpání příspěvku Společenství k 28.2 2009 (mil. €)	Podíl čerpání příspěvku Společenství k 28.2 2009 (%)
Alokace 2004 - 2006	1 671,5	100,0
Certifikováno od počátku období 2004-2006	1 349,9	80,8
Zbývá vyčerpat z alokace 2004-2006	321,6	19,2

(Zdroj: MMR a ŘO)

Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků poskytuje základní informaci o čerpání příspěvků Společenství (SF EU) v celém Rámcí podpory Společenství (Cíl 1), Jednotných programových dokumentech 2 a 3 (Cíl 2 a Cíl 3) a také Iniciativách Společenství . Na celé programové období 2004-2006 je celková alokace 1 671,5 mil. €. K 28. 2. 2009 od počátku programového období bylo z těchto prostředků certifikováno 1 349,9 mil. €. Do konce programového období je tak třeba certifikovat prostředky ve výši 321,6 mil. €, tj. téměř 19,2% alokace.

Graf č.5 – Finanční prostředky z fondů EU na období 2004-2006

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

5.3.1.2 Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků v rámci Cíle 1

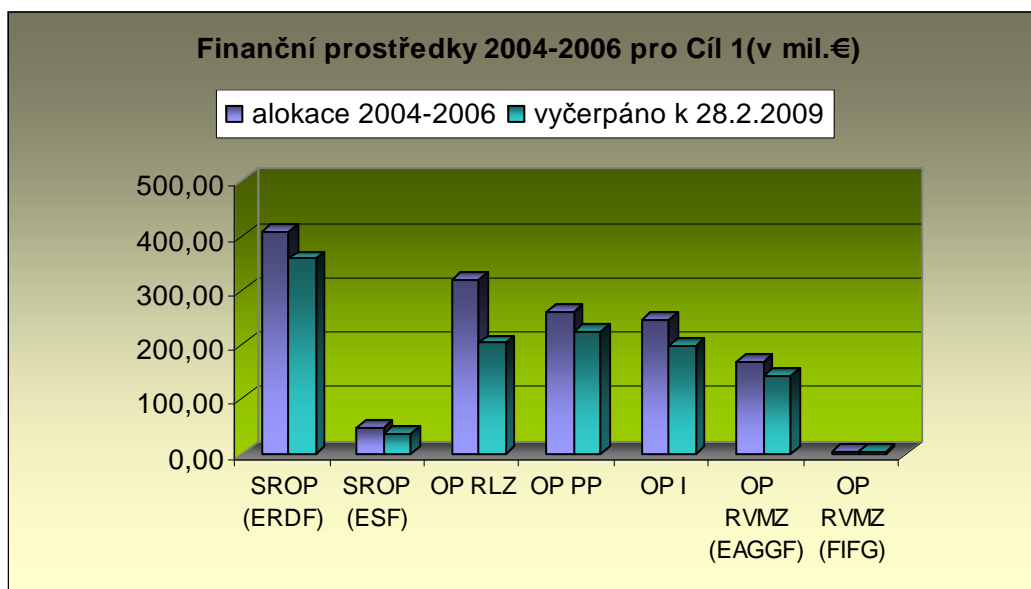
Operační programy (OP) Cíle 1 jsou financovány ze strukturálních fondů a jsou realizovány ve všech regionech ČR kromě Prahy, protože Cíl 1 směřuje k podpoře růstu regionů s hrubým domácím produktem na obyvatele pod 75% průměru EU.

Tabulka č.4 : Přehled čerpání podle OP a fondů v rámci Cíle 1

OP	Alokace 2004-2006 v mil. €	K 28.2. 2008 vyčerpáno z alokace 2004 – 2006 v mil. €	K 28.2. 2009 vyčerpáno z alokace 2004 – 2006 v %	Zbývá vyčerpat do konce programového období v mil. €
SROP (ERDF)	407,05	358,02	88,0	49,03
SROP (ESF)	47,27	36,21	76,6	11,07
OP RLZ	318,82	204,99	64,3	113,83
OP PP	260,85	223,98	85,9	36,87
OP I	246,36	199,29	80,9	47,07
OP RVMZ (EAGGF)	169,79	143,05	84,3	26 ,74
OP RVMZ (FIFG)	4 ,11	3 ,76	91,5	0,35
Celkem OP Cíl1	1 454,25	1 169,3	80,4	285,59

(Zdroj: MMR a ŘO)

Graf č.6 – Finanční prostředky na Cíl 1

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

K 28. 2. 2009 bylo z celkové alokace na Cíl 1 vyčerpáno (certifikováno Platebním a certifikačním orgánem) téměř 81%.

Nejvíce (91,5%) bylo čerpáno z OP RVMZ (FIFG). Z ostatních operačních programů následuje SROP – část financovaná z ERDF, kde bylo již vyčerpáno 88% alokace

určené na programové období 2004-2006. Příznivá situace je i u OP RVMZ – část EAGGF (vyčerpáno 84,3% alokace) a OPI (80,9% alokace). Doposud nejméně bylo certifikováno z alokace určené na OP RLZ, kde certifikované prostředky dosáhly zatím jen 64,3 % alokace. Objem necertifikovaných výdajů u tohoto programu však stále narůstá, takže se dá předpokládat, že v příští certifikaci dojde k dalšímu zřetelnému nárůstu certifikovaných výdajů.

Podrobněji o jednotlivých OP v rámci Cíle 1 a vyjádření ŘO

SROP (MMR)

SROP je program, který je financován ze dvou různých fondů – ESF a ERDF. Průběh čerpání v rámci programu se však u obou fondů liší. Zatímco čerpání v rámci ERDF se dá označit jako velmi úspěšné, čerpání z ESF je spíše pomalejší, což souvisí s charakterem velkého počtu drobných neinvestičních projektů.

Nejpomaleji je čerpáno v rámci podpory sociální integrace regionů, přesto je k certifikaci připraveno téměř 97 %.

Řídící orgán SROP se snaží minimalizovat množství rizikových projektů pomocí systematické identifikace, měření a monitorování, díky čemuž dochází ke včasnému zjištění rizikového projektu a tím k snadnějšímu řešení. Poslední průběžná žádost o platbu bude zaslána Evropské Komisi nejpozději do 30.6.2009

OP RLZ (MPSV)

OR RLZ je program financovaný pouze z ESF. Jedná se o program, který čelí největším problémům.

Nejpomaleji je čerpáno v rámci podpory Modernizace veřejných služeb zaměstnanosti.

ŘO OP RLZ pravidelně zpracovává a analyzuje harmonogramy čerpání a projekty s nízkým čerpáním a komunikuje ze subjekty implementační struktury s cílem vyčerpání projektů a naplnění alokací ESF. ŘO umožnil v odůvodněných případech prodloužení doby realizace projektů, aby se v maximální možné míře mohly využít přidělené prostředky k dosažení cílů projektu. Poslední průběžná žádost o platbu bude zaslána Evropské Komisi nejpozději do konce roku 2009.

OPPP (MPO)

Zdrojem části financování pro OP PP je ERDF.

Nejvíce čerpané programy v rámci OP PP jsou zejména programy podpory PROSPERITA a REALITY, velmi úspěšné jsou také energetické programy.

OPI (MŽP)

OPI je financován z ERDF a skládá se se z opatření zaměřených na dopravu a na životní prostředí.

Nejpomaleji je čerpáno z prostředků určených na podporu zavádění alternativních paliv.

V sektoru životní prostředí je vliv měnového kurzu průběžně měsíčně sledován odborem fondu EU MŽP, případné negativní dopady posilování korunového kurzu budou pokryty z prostředků státního rozpočtu. Do EK bude již zaslána pouze závěrečná žádost o platbu během prvního pololetí 2009.

OP RVMZ – EAGGF a FIG (MŽP)

OP RVMZ je financován ze dvou fondů. Obdobně jako u SROP probíhá čerpání z fondů odlišně. Zatímco část financovaná z EAGGF se vyvíjí příznivě, část financovaná z FIG se již tak dobře nevyvíjí. Proto došlo v rámci toho programu k realokaci.

Nejpomaleji je čerpáno v rámci Odborného vzdělávání, naopak nejlépe v rámci Investic do zemědělského majetku a zemědělských podniků.

Řídící orgán OP RVMZ již připravil harmonogram prací, které bude nutné vykonat ve spojitosti s ukončováním programu. Poslední průběžná žádost o platbu bude zaslána Evropské Komisi nejpozději do 30.4. 2009.

5.3.1.3 Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků v rámci Cíle 2,3

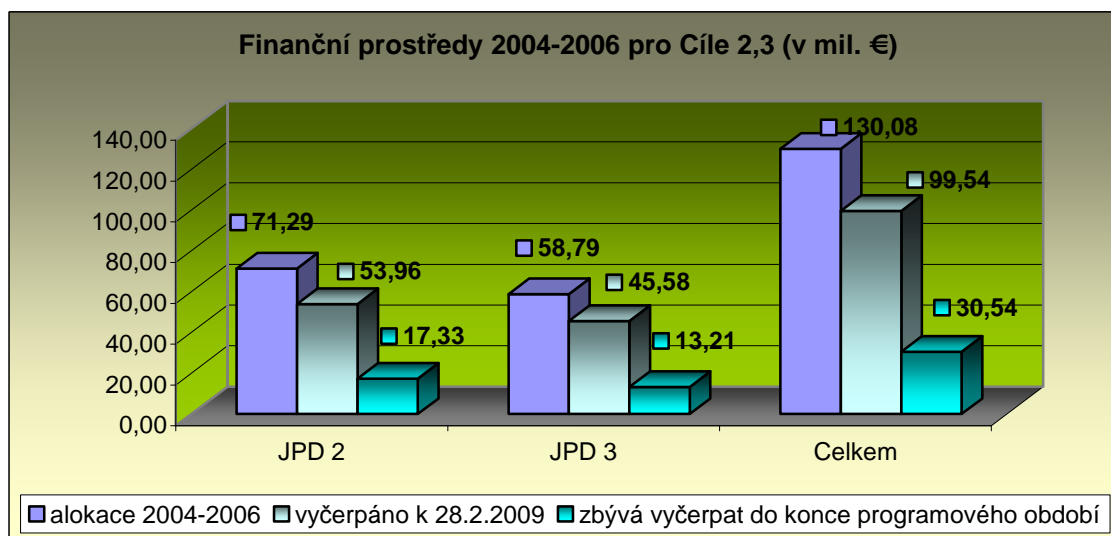
Programy Cíle 2 a 3 jsou realizovány zejména v regionech nespádajících pod Cíl 1, v ČR se týkají především Prahy.

Tabulka č.5 : Přehled čerpání na Cíl 2 a Cíl 3

JPD	Alokace 2004-2006 v mil. €	Vyčerpáno z alokace 2004 – 2006 k 28.2.09 v mil. €	Vyčerpáno z alokace 2004 – 2006 k 28.2.08 v %	Zbývá vyčerpat do konce programového období
JPD 2	71,29	53,96	75,7	17,33
JPD 3	58,79	45,58	77,5	13,21
Celkem	130,08	99,54	76,5	30,54

(Zdroj:MMR a ŘO)

Graf č.7 – Finanční prostředky pro cíl Cíle 2,3

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

K 28. 2. 2009 bylo z celkové alokace na Cíl 2,3 vyčerpáno (certifikováno Platebním a certifikačním orgánem) téměř 77%.

Podrobněji o jednotlivých OP v rámci Cíle 2,3 a vyjádření ŘO

JPD 2 (MMR)

JPD 2 patří mezi programy financované z ERDF a je určen k naplnění Cíle 2 na vybraném území hlavního města Prahy.

Nejpomaleji je čerpáno v rámci Rozvoje strategických služeb na podporu informační společnosti v Praze.

Poslední průběžná žádost o platbu bude zaslána Evropské Komisi nejpozději do 30.6.2009

JPD 3 (MPSV)

JPD 3 je financován z ESF a směřuje k naplnění Cíle 3.

Nejpomaleji je čerpáno v rámci prostředků Rozšíření a zvýšení adresnosti aktivní politiky zaměstnanosti.

Poslední průběžná žádost o platbu bude zaslána Evropské Komisi nejpozději do konce roku 2009.

5.3.1.4 Souhrnný přehled čerpání z FS

Globálním cílem realizace podpory projektů z Fondu soudržnosti (dále FS) z programového období 2004-2006 je úspěšně dokončit jednotlivé projekty v termínech pro ně stanovených, a to nejpozději do konce roku 2010. V sektoru životního prostředí je podpora především zaměřena na obor vodovodů a kanalizací a v sektoru dopravy do realizace akcí v síti TEN (dálnice a rychlostní komunikace a železniční koridory).

Tabulka č.6 : Čerpání finančních prostředků FS

FS	Alokace FS 2004 –2006 v mil. €	Čerpání K 28.2.2009	
		Čerpání alokace mil. €	Čerpání alokace 2004-2006 (%)
Celkem	945,3	945,3	100

(Zdroj:MMR a ŘO)

V souladu s průběhem finančního čerpání na straně příjemce prostředků a v souladu s postupem dokončování projektů převažovalo čerpání v sektoru životního prostředí a zejména provedení závěrečných plateb u dokončených a schválených projektů. V dokončování a schvalování projektů ze strany EK došlo ke znatelnému pokroku.

K 28. 2. 2009 byly již zcela vyčerpány finanční zdroje z Fondu soudržnosti.

5.3.1.5 Souhrnný přehled čerpání z v rámci IS

Po vstupu České republiky do Evropské unie v roce 2004 byly postupně přeměněny nebo doplněny dokumenty a řídicí struktury z předvstupního programu CBC Phare na Iniciativu Společenství INTERREG IIIA. Česká republika měla na zkrácené období 2004 - 2006 k dispozici ve svých částech programů celkem cca 68 mil EUR, z toho bylo 80% (55 mil. EUR) určeno na část A - podporu přímé přeshraniční spolupráce sousedních zemí, zbývající finanční prostředky byly zaměřeny na části B (14%) a C (6%) – tedy na podporu spolupráce především v oblasti prostorového plánování a společné aktivity nesousedících oblastí – na meziregionální a nadnárodní úrovni.

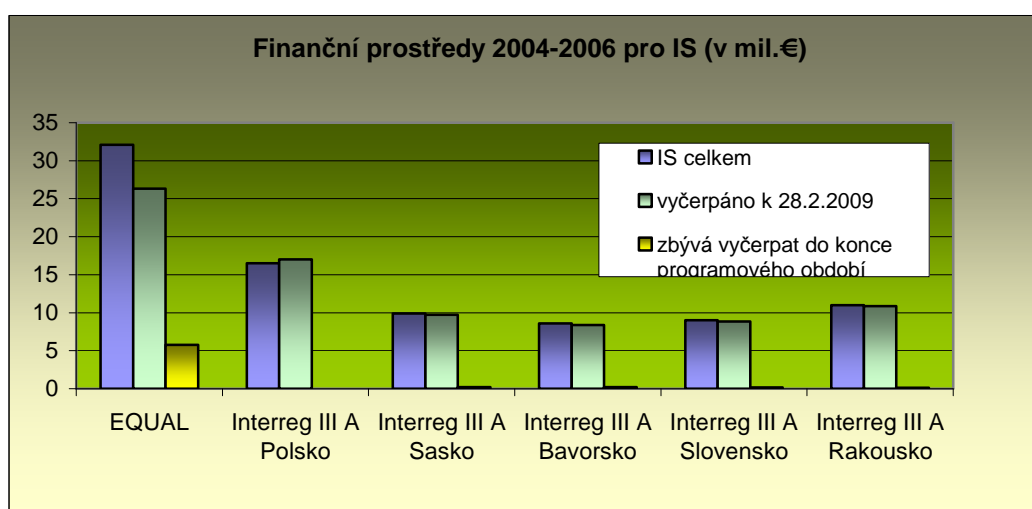
Iniciativa EQUAL podporuje nadnárodní spolupráci posilující nové přístupy k boji se všemi formami diskriminace a nerovnosti v souvislosti s přístupem na trh práce.

Tabulka č.7 : Čerpání finančních prostředků IS

Programy	Alokace 2004 – 2006 v mil. €	Čerpání-certifikováno k 28. 2. 2009 v mil. €		Zbývá vyčerpat do konce programovacího období (v mil. €)
		z alokace 2004-2006 v mil. €	čerpání alokace 2004-2006 v %	
IIIA Polsko	16,5	17	103,05	0
IIIA Sasko	9,9	9,71	98,1	0,19
IIIA Bavorsko	8,6	8,39	97,5	0,21
IIIA Slovensko	9	8,84	98,3	0,16
IIIA Rakousko	11	10,87	98,8	0,13
EQUAL	32,1	26,31	82	5,79
Celkem	87,1	81,12	93,1	5,98

(Zdroj:MMR a ŘO)

Graf č.8 – Finanční prostředky 2004-2006 pro IS

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Podrobněji o jednotlivých OP v rámci Cíle 2,3 a vyjádření ŘO

EQUAL (MPSV)

EQUAL je iniciativa Společenství hrazená z Evropského sociálního fondů. U programu EQUAL je očekáváno stoprocentní vyčerpání celkové alokace v EUR. Stejně tak je očekáváno stoprocentní čerpání na úrovni priorit a to taktéž bez významné odchylky od hodnoty 100%.

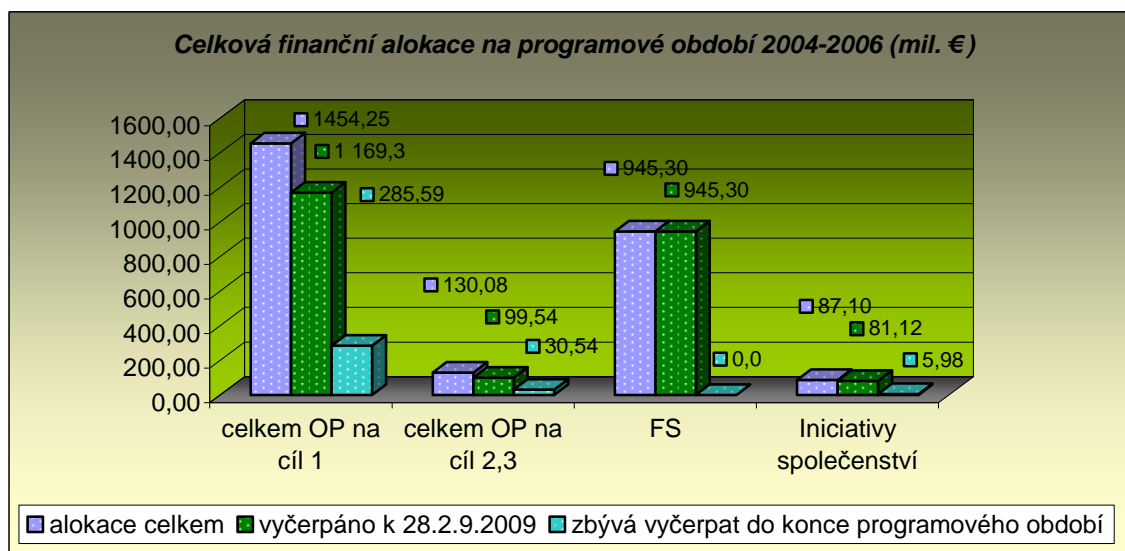
INTERREG IIIA (MMR)

Česká republika se účastní 5 programů v rámci Iniciativy Společenství INTERREG IIIA. Řídícím orgánem je pouze u spolupráce ČR-Polsko. Zároveň je ČR Národním orgánem pro zbývající 4 programy.

Z tabulky č.7 vyplývá, že u všech programů je dosažena hranice 97% celkových alokací. Z hlediska České republiky není tedy žádné riziko nedočerpání vyčleněných prostředků a z úrovně Řídícího / Národního orgánu tedy není nutné přijímat žádná mimořádná opatření, vyžadovat uskutečnění mimořádných certifikací apod.

Shrnutí čerpání v rámci SF, FS a IS

Graf č.9 – Celková alokace na programové období 2004-2006

(Zdroj: dostupný z WWW : <<http://mmr.cz>>)

Evropská komise rozhodla o prodloužení možnosti čerpání peněz ze strukturálních fondů EU určených pro roky 2004 - 2006. Zatímco původně mohla Česká republika čerpat finance do konce loňského roku, nově to bude možné **až do 30. června 2009**. Cílem tohoto opatření je pomoci evropským státům v boji s ekonomickou krizí. Česká republika se rozhodla využít nabídky Evropské komise - a to ve všech operačních programech Rámce podpory Společenství kromě OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. K žádosti se připojily rovněž oba jednotné programové dokumenty a Iniciativa Equal.

Celková částka alokovaná na programy ve zkráceném programovém období 2004 - 2006 ze strukturálních fondů dosahuje cca 1 671 milionů eur (cca 45,4 miliardy Kč) a z Fondu soudržnosti dalších cca 945 milionů eur (necelých 27 miliard Kč). Ke konci měsíce února 2009 bylo ze strukturálních fondů vyčerpáno a již certifikováno cca 1 349

milionů eur (cca 36,9 miliardy Kč). **Tato částka představuje cca 81 % alokace.** Finanční zdroje z Fondu soudržnosti již byly zcela vyčerpány.

Certifikace probíhá u jednotlivých programů zpravidla 3x do roka a až následně je zažádáno do Evropské komise o zpětné proplacení vyčerpaných prostředků. **Pokud k již certifikovaným prostředkům připočítáme částku, která je připravena pro příští certifikaci, bylo ke konci ledna 2009 využito 94 % z celkové alokace.** Do konce programového období tak zbývá využít pouze 6 % alokace. Zbývající částka může být čerpána i v průběhu letošního roku. [21,22]

5.4 HOSPODÁŘSKÁ POMOC PRO ČR V OBDOBÍ 2007-2013

Programové období 2007-2013 sebou přináší nová legislativní opatření k hospodářské a sociální soudržnosti, jenž vymezují pravidla a podmínky pro získávání dotací z fondů EU závazné pro členské státy . Politika soudržnosti EU pro období 2007-2013 stanovuje tři hlavní cíle:

- **Cíl 1 – Konvergence**
- **Cíl 2 – Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**
- **Cíl 3 – Evropskou územní spolupráce**

Výčet jednotlivých OP, pro 2007-2013 a ŘO je součástí této DP (příloha č.7). OP bývají ještě podrobněji specifikovány na priority a oblasti podpory.

5.4.1 Zhodnocení čerpání finančních prostředků v programovém období 2007 - 2013

5.4.1.1 Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků z SF A FS

Tabulka č.8 : Přehled čerpání finančních prostředků

Operační programy k cílům 1,2 a 3	Stav čerpání příspěvku Společenství k 4.2. 2009 (mil €)	Podíl čerpání příspěvku Společenství k 4.2. 2009 (%)
Alokace 2007 – 2013	26 691,65	100,0
Proplacené prostředky příjemcům	80,06	0,3
Předložené k certifikaci	12,74	0,05

(Zdroj: MF-PCO)

Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků poskytuje základní informaci o čerpání příspěvků Společenství (SF a FS EU) v celém Rámci podpory Společenství (Cíl 1, Cíl 2 a Cíl 3) Na celé programovací období 2007-2013 je celková alokace 26 691,65 mil. €.

5.4.1.2 Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků a na Cíl 1 a částečně Cíl 2

Čerpání prostředků z EF na Cíl 1 se zaměřuje na podporu hospodářského a sociálního rozvoje regionů na úrovni NUTS II s hrubým domácím produktem (HDP) na obyvatele nižším než 75% průměru tohoto ukazatele pro celou EU. V České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou Hl. m. Prahy.

Tabulka č.9 : Přehled čerpání TOP v rámci Cíle 1 a částečně pro Cíl 2

Tematické operační programy				
OP k Cíli 1	Celková alokace 2007-13 (mil. €)	Alokace 2007-2008 (mil.€)	Proplaceno příjemcům k 4.2.2009 (v mil.€)	Předloženo k certifikaci k 4.2.2009 (v mil.€)
OP D - FS OP D - ERDF	5 774,08	1721,13	29,59	0
OP ŽP - FS OP ŽP - ERDF	4 917,88	1471,02	6,51	7,07
OP PI - -ERDF	3 041,31	909,71	0	0
OP VaVpI- ERDF	2 070,68	619,37	0	0
OP R - EFF	27,11	-	0	0
OP k Cíli 1,2	Celková alokace (pro Cíl 1,2) 2007-2013 v mil. €	Alokace 2007-8 (pro Cíl 1,2) v mil.€	Proplaceno příjemcům k 4.2.2009 (v mil.€)	Předloženo k certifikaci k 4.2.2009 (v mil.€)
OP VK ^{oo} - ESF	1811,85 (16,87)	547,38	0	0
OP LZZ ^{oo} - ESF	1811,85 (25,56)	550,13	0	0
IOP ^{oo} - ERDF	1533,01 (29,38)	473,92	0,03	0
OP TP ^{oo} - ERDF	243,84 (3,95)	74,19	0	0
Tematické celkem	21 231,61	6365,85	36,13	0

(Zdroj:MF-PCO)

^{oo} OP je tzv. více/cílový operační program, tzn. že OP je vedle 1.cíle „Konvergence“ financovány také z finančních prostředků pro 2.cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“

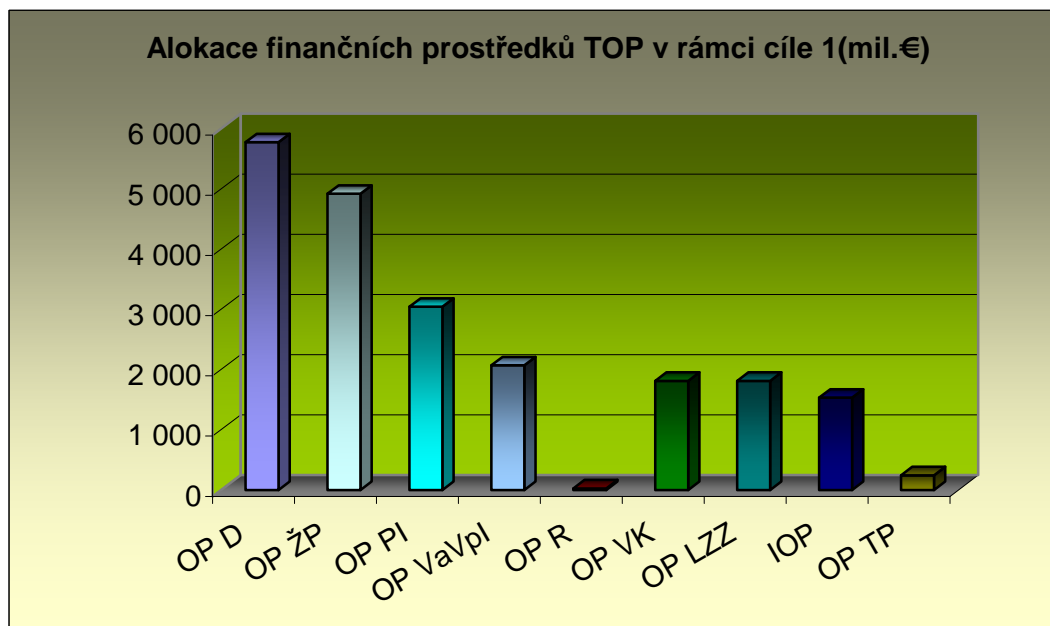
(..) hodnota uvedená v závorce znamená alokaci pro 2.cíl „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“

Tabulka č.10 : Přehled čerpání ROP v rámci Cíle 1

Regionální operační programy				
ROP k Cíli 1	Celková alokace 2007-13 (mil. €)	Alokace 2007-2008 (mil.€)	Proplaceno příjemcům k 4.2.2009 (v mil.€)	Předloženo k certifikaci k 4.2.2009 (v mil.€)
ROP SZ - ERDF	745,91	223,11	2,44	0
ROP MS - ERDF	716,16	214,19	9,45	2,54
ROP JV - ERDF	704,45	210,71	12,97	0
ROP SM - ERDF	657,39	196,64	4,99	0
ROP SV - ERDF	656,46	196,38	8,34	1,23
ROP JZ - ERDF	619,65	185,35	4,42	1,9
ROP SČ - ERDF	559,08	167,23	1,3	0
Regionální celkem	4 659,1	1393,61	43,91	5,67

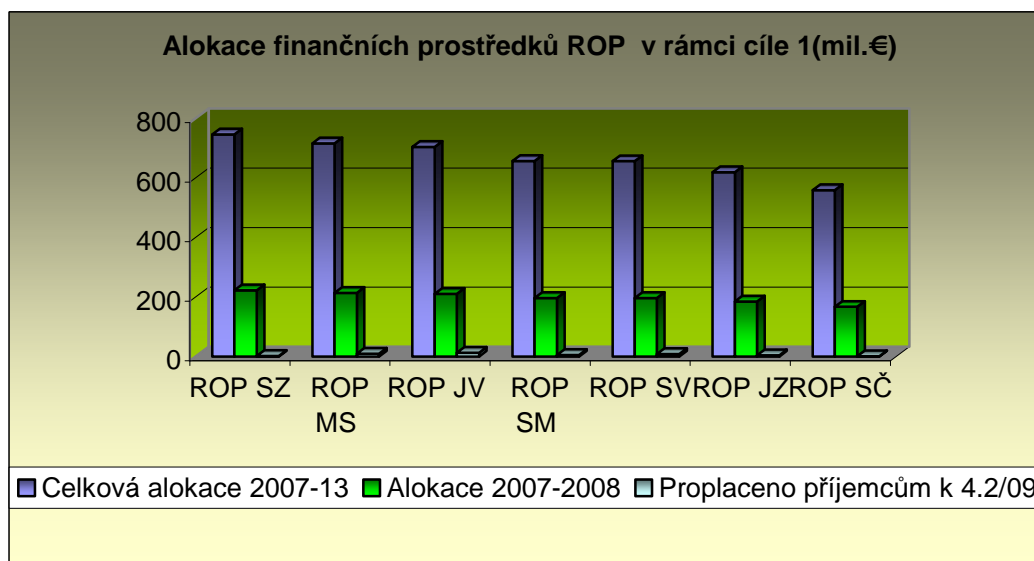
(Zdroj:MF-PCO)

Graf č.10 – Alokace finančních prostředků TOP cíl 1

(Zdroj: dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Graf č.11 – Alokace finančních prostředků ROP pro cíl 1

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Podrobněji o jednotlivých OP v rámci Cíle 1

OP D (MD)

OP D je z hlediska alokací nejobtímnější operační program ČR. Je financován z ERDF a FS.

Finanční prostředky jsou určeny na zvýšení kvality všech typů dopravy (silniční, železniční a vnitrozemské vodní dopravy, multimodální nákladní přepravy) a dopravní infrastruktury, které povede k zlepšení dostupnosti dopravy. OP Doprava se soustředí také na pražské metro.

OP ŽP (MŽP)

OP Životní prostředí je po OP Doprava druhým nejobtímnější programem z hlediska alokovaných finančních prostředků z fondů EU v rámci programového období 2007-2013. Je financován z ERDF a FS.

Program se zaměřuje na zlepšení kvality životního prostředí v ČR.

OP PI (MPO)

OP PI je zaměřen na podporu průmyslu, malého a středního podnikání s cílem zvýšit konkurenceschopnost české ekonomiky a přiblížit inovační výkonnost sektoru průmyslu a služeb úrovni předních průmyslových zemí Evropy. Program je financován z ERDF.

OP VaVpI (MŠMT)

Tento OP je zaměřen na posílení konkurenceschopnosti ČR na světových trzích prostřednictvím neustálého zdokonalování podmínek pro existenci a působení přenosu výsledků vědy a výzkumu do praxe, průmyslu a na trh. OP je financován z ERDF.

OP VK (MŠMT)

OP VK je zaměřen na zlepšování kvality vzdělávání jak na úrovni základních a středních škol, tak na vysokých školách a univerzitách. Svou kvalifikaci si s pomocí finanční podpory tohoto OP mohou zvyšovat také pedagogové a vědečtí pracovníci. OP VK je financován z ESF.

OP LZZ (MPSV)

Program je zaměřen na zvyšování zaměstnanosti a zaměstnatelnosti obyvatel ČR a na nepřetržité zkvalitnění a rozvoj lidských zdrojů prostřednictvím školení, speciálních kurzů a dalších forem vzdělávání. OP LZZ je financován z ESF.

IOP (MMR)

Finanční prostředky tohoto operačního programu jsou určeny k rozvoji veřejné správy, kultury, cestovního ruchu, informační společnosti, podpoře zaměstnanosti, péči o zdraví obyvatel, ke zlepšení bydlení a bezpečnosti obyvatel. Cílem IOP je podpořit vznik moderní občanské společnosti a zvýšení konkurenceschopnosti všech regionů a ČR jako celku. IOP je financován z ERDF.

OP TP (MMR)

Operační program Technická pomoc zajišťuje aktivity, které podporují efektivitu řízení Národního strategického referenčního rámce, jeho kontrolu, monitorování a evaluaci realizace NSSR a aktivity, jež jsou spojeny s využitím prostředků SF/FS.

ROPy (jednotlivé RR)

V rámci programového období 2007-2013 bylo všem ROP přiděleno 4 659,1 mil. EUR, Všechny ROPy jsou financovány z ERDF.

5.4.1.2 Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků Cíl 2

Čerpání prostředků z EF na Cíl 2 se zaměřuje na podporu regionů na úrovni NUTS II nebo NUTS I, které přesahují limitní ukazatele pro zařazení do Cíle 1, „Konvergence“. V České republice pod něj spadá Hl. m. Praha. Rovněž jsou na tento cíl alokovány prostředky na OP VK, OP LZZ, OP TP a IOP.

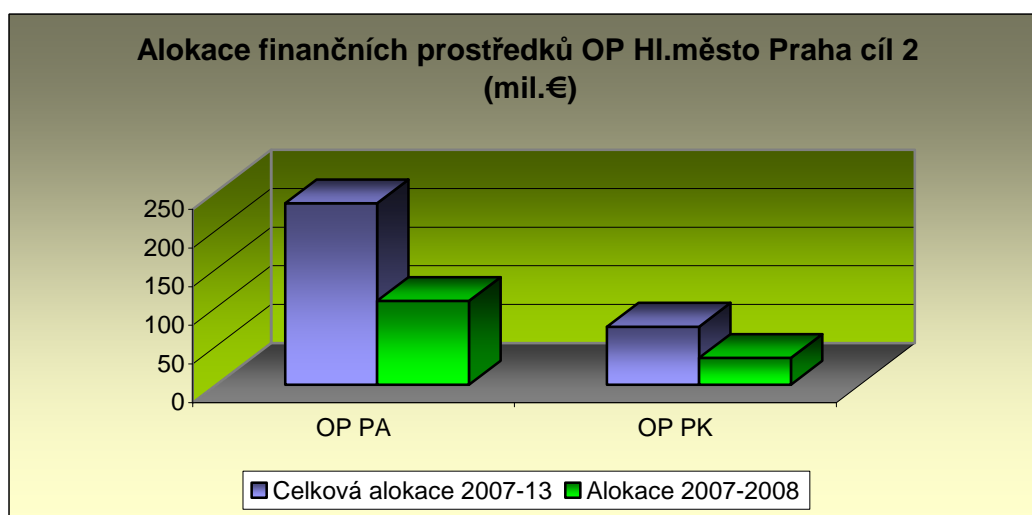
Tabulka č.11 : Přehled čerpání v rámci cíle 2

OP k Cíli 2	Celková alokace 2007-2013 (mil.€)	Alokace 2007-8 (v mil. €)	Proplaceno příjemcům k 4.2.2009 (v mil.€)	Předloženo k certifikaci k 4.2.2009 (v mil.€)
OP PK - ERDF	234,94	75,1	0	0
OP PA - ESF	108,39	34,68	0	0
OP VK ESF	16,87	o	o	o
OP LZZ ESF	25,58	o	o	o
IOP ERDF	29,38	o	o	o
OP TP ERDF	3,95	o	o	o
Celkem	343,33/419,11	109,78	0	0

(Zdroj:MF-PCO)

o alokace je zobrazena v rámci tabulky č. 9.../ + z cíle 1

Graf č.12 – Alokace finančních prostředků v rámci OP Hl.město Praha

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Podrobněji o jednotlivých OP v rámci Cíle 2

OP PK (Hlavní město Praha)

Tento OP podporuje rozvoj dopravy hlavního města Prahy, zlepšení kvality životního prostředí Prahy, rozvinutí inovačního potenciálu hlavního města a celkové zatraktivnění městského prostředí. Operační program je financován z ERDF.

OP PA (Hlavní město Praha)

Druhý pražský OP je zaměřen na podporu zaměstnanosti v Praze. Smyslem tohoto OP je motivace zaměstnavatelů ke zvyšování nabídky pracovních míst, k umožnění přístupu znevýhodněných osob na trh práce a ke zlepšení profesních dovedností stávajících

zaměstnanců. OP PA je dále určen na prevenci nezaměstnanosti a k podpoře celoživotního odborného vzdělávání.

5.4.1.3 Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků Cíl 3

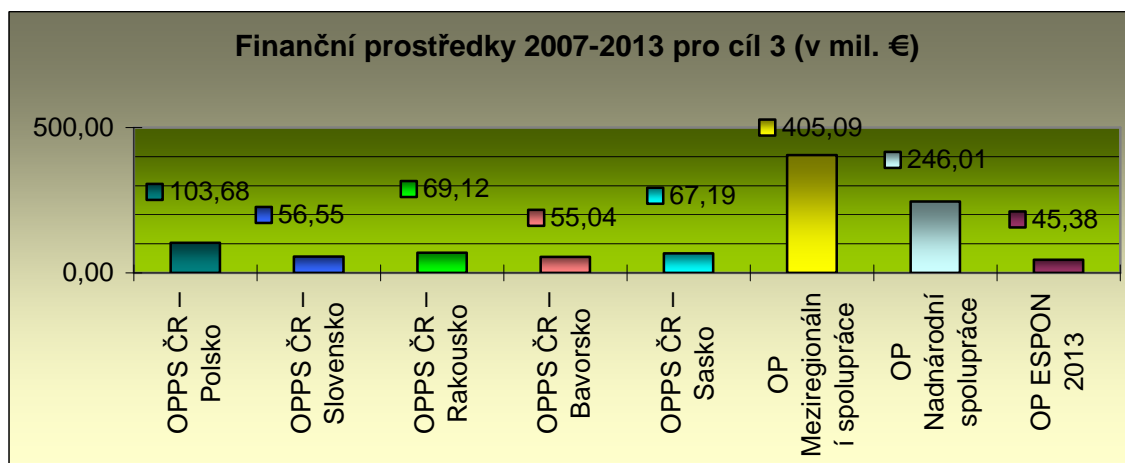
Operační programy přeshraniční spolupráce se týkají vždy hraničních regionů NUTS III sousedících s regiony v jiném členském státu. Pro ČR tak existuje operační program pro přeshraniční spolupráci s Polskem, s německými spolkovými zeměmi Saskem a Bavorskem, s Rakouskem a se Slovenskem. Jedině však v OP ČR-Polsko je veden českým řídicím orgánem, konkrétně Ministerstvem pro místní rozvoj ČR.

Tabulka č.12 Čerpání finančních prostředků na Cíl 3

Operační program	Celková alokace 2007-2013 v mil. €	Schválené projekty k 31.12 2008 v mil. €
ČR – Polsko	103,68	63,3
ČR – Slovensko	56,55	-
ČR – Rakousko	69,12	-
ČR – Bavorsko	55,04	38,95
ČR – Sasko	67,19	-
Meziregionální spolupráce	405,09	-
Nadnárodní spolupráce	246,01	-
OP ESPON 2013	45,38	-
OP INTERACT II	-	-

(Zdroj: MSC 2007 a OÚFS)

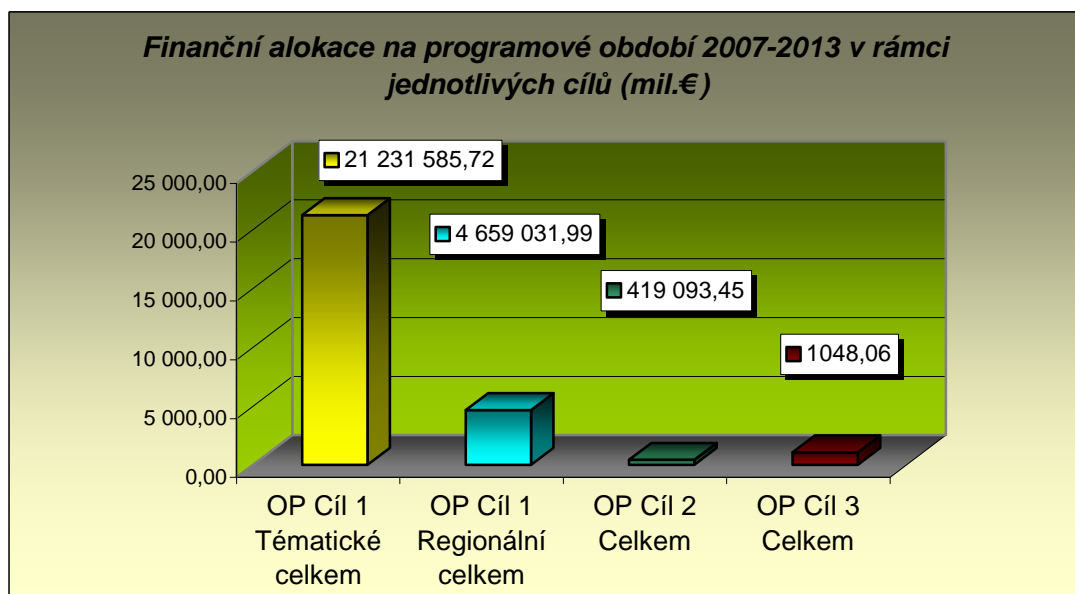
Graf č.13 – Finanční prostředky pro Cíl 3

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Vedle těchto 5 OP přeshraniční spolupráce existují ještě 4 OP, OP Mezuregionální spolupráce společný pro všechny členské státy EU, Norsko a Švýcarsko, OP Nadnárodní spolupráce sdílený s Rakouskem, Polskem, částí Německa, Maďarskem, Slovinskem, Slovenskem, částí Itálie a z neelejských zemí s částí Ukrajiny, a síťové OP EPSON 2013 a OP INTERACT II.

Graf č.14 – Celková finanční alokace na programové období 2007-2013

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

5.5 KOMPARACE PROGRAMOVÝCH OBDOBÍ 2004-2006 a 2007-2013

Komparace v rámci DP je zaměřena na porovnání pravidel hospodářské pomoci EU pro ČR v programovacích obdobích 2004-2006 a 2007-2013.

Česká republika má v oblasti čerpání prostředků ze strukturálních fondů zkušenosti pouze ze zkráceného programovací období 2004-2006. Vzhledem k jeho dodatečnému prodloužení do 30.6 2009 a vzhledem k tomu, že i nové programovací období 2007-2013 bylo v podstatě prakticky zahájeno až v r. 2008, je hodnocení skutečné úspěšnosti programů problematické a lze ho zatím provést pouze na základě průběžných evaluačních zpráv. Z těchto zpráv je zpracováno podrobné hodnocení prioritních cílů a opatření včetně finančního čerpání pro období 2004-2006 v kapitole 5.3 a pro období 2007-2013 v kapitole 5.4.

Z analýzy jednotlivých dotačních titulů jsem pro komparaci vyhodnotil jako nejvhodnější prioritu zaměřenou na podporu rozvoje cestovního ruchu, která byla v programovacích obdobích 2004-2006 realizována v rámci Společného operačního

programu (SROP) v rámci (Cíle 1 - viz příloha č.9) a v období 2007-2013 v rámci ROP NUTS II Severozápad také (Cíle 1 - viz příloha č.10).

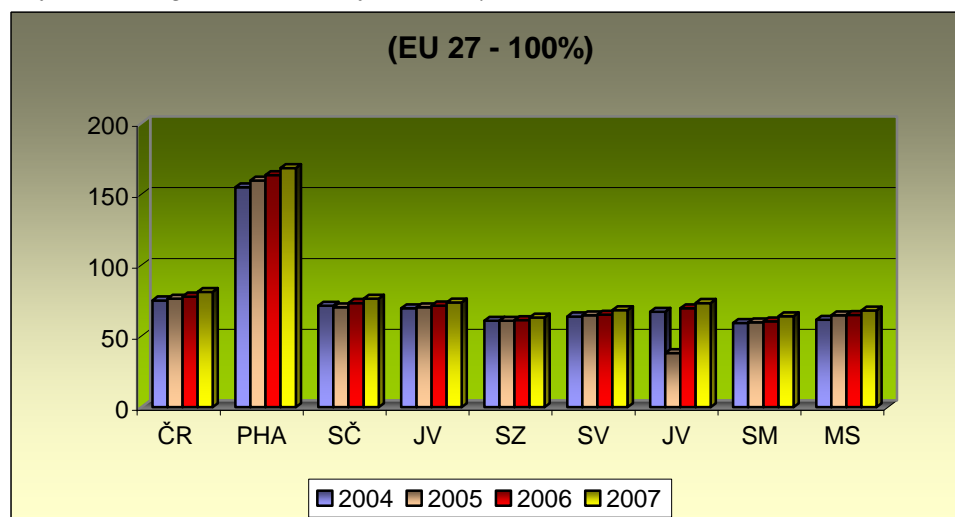
V rámci kapitoly “Komparace” se proto zaměřím na následující okruhy :

- vývoj obecných parametrů v období 2004-2008
- změny financování z fondů EU a z hlediska cílů politiky soudržnosti
- porovnání pravidel čerpání hospodářské pomoci v regionálních programech, zaměřené na prioritu rozvoje cestovního ruchu

5.5.1 – Vývoj obecných parametrů v období 2004-2008

5.5.1.1 Vývoj HDP v letech 2004-2007

Graf č. 15 – Regionální HDP na jednoho obyvatele (EU 27 – 100%)

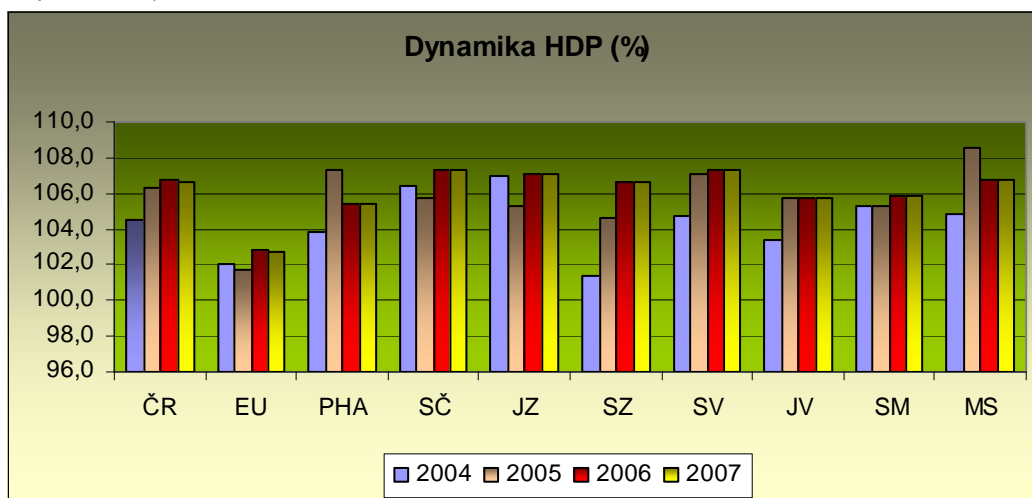

(Zdroj: dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Z výše uvedeného grafu vyplývá :

- že vývoj HDP v jednotlivých regionech kromě regionu Praha nedosáhl v letech 2004-2007 ekonomické úrovně EU 27 (vyjádřeno podílem HDP na obyvatele), v ukazatelích HDP na jednoho obyvatele podle krajů (v roce 2007) vysoce dominovala Praha (168,8%), další tři regiony dosáhly v přibližování hodnot vyšších než je 70% HDP EU 27 a to Středočeský (76,6%), Jihozápadní (73,8%) a Jihovýchodní region (73,5%), nejnižší hodnoty vykazuje Severozápad (63,3%), Střední Morava (64,1%) a Moravskoslezsko (68,1%)

Graf č.16 – Dynamika HDP ve vztahu ČR a EU

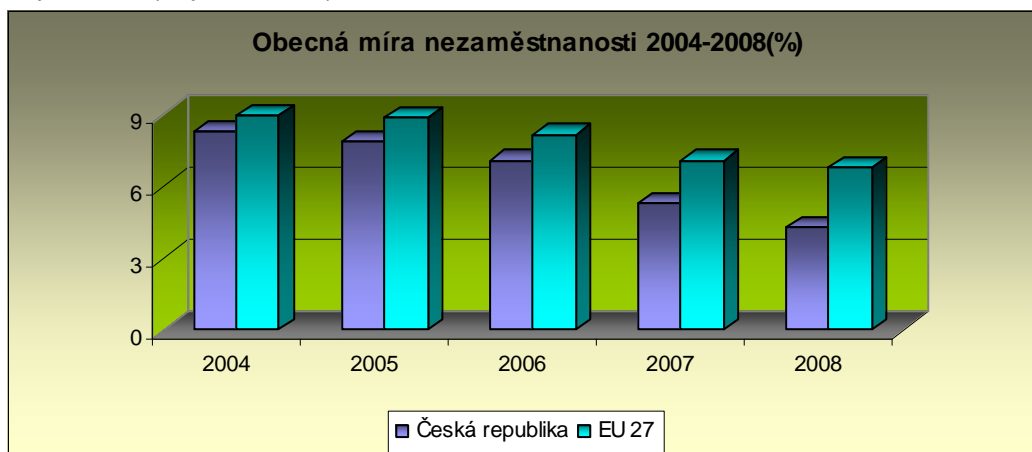
(Zdroj: dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Z výše uvedeného grafu vyplývá :

- o že konvergenční cíl snižovat regionální disparitu se daří plnit zejména poměrně vysokou dynamikou HDP, která byla v roce 2007 za ČR více než dvojnásobná (106,6%) ve srovnání s EU (102,7%). V některých regionech byla v roce 2007 dynamika HDP vyšší než byl průměr za ČR. Byly to regiony Střední Čechy (107,3%), Severovýchod (107,3%) a Jihozápad (107,1%)

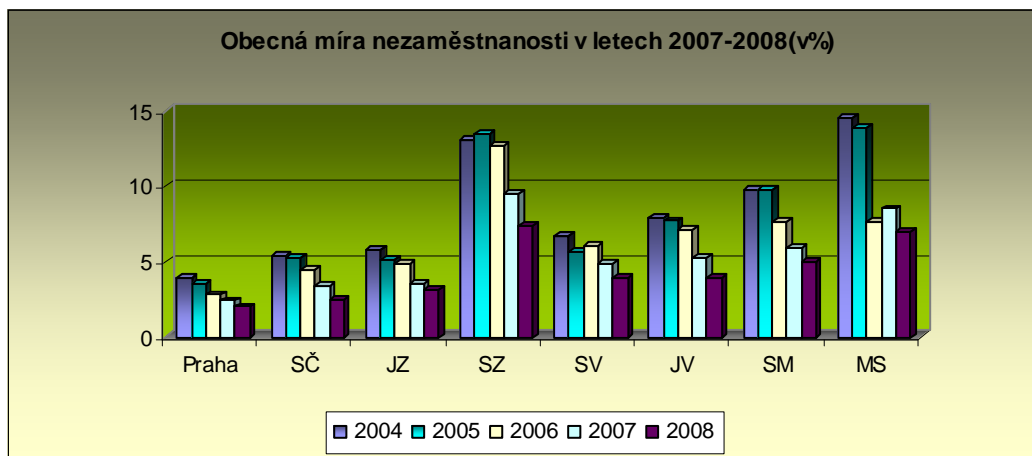
5.5.1.2 Vývoj z hlediska obecné míry nezaměstnanosti

Graf č. 17 – Vývoj obecné míry nezaměstnanosti ve vztahu ČR - EU

(Zdroj: dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Graf č. 18 – Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v regionech ČR

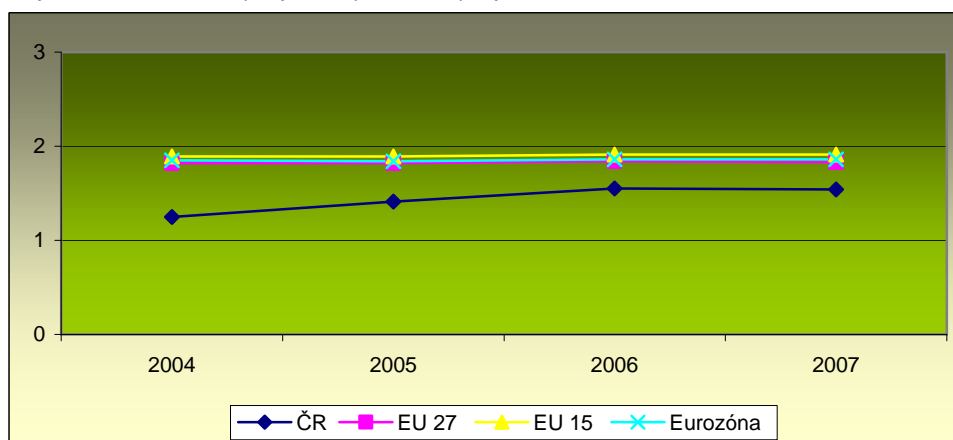
(Zdroj: dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Z výše uvedených grafů a závislostí vyplývá, že :

- o obecná míra nezaměstnanosti v letech 2004-2008 v rámci ČR a EU 27 má snižující se tendenci, míra nezaměstnanosti v ČR kumulovala v roce 2004, kdy činila 8,3%; od té doby klesala na 7,9% (2005), dále na 5,3% (2007) a v roce 2008 dokonce činila jen 4,3%
- o dlouhodobě nejnižší nezaměstnanost byla v roce 2008 v regionech Praha (2,0%), Střední Čechy (2,5%) a Jihozápad (3,1%), snížení nezaměstnanosti se projevilo ve všech regionech, nejvíce v regionech s přetrvávající vysokou nebo nadprůměrnou nezaměstnaností, tj. v regionech Moravskoslezském (ze 14,5% v roce 2004 na 7% v 2008) a Severozápad (ze 13,1% v roce 2004 na 7,4% v roce 2008)

5.5.1.3 Vývoj výdajů na výzkum a vývoj

Graf č. 19 – Celkové výdaje na výzkum a vývoj ve vztahu ČR a EU

(Zdroj: dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že :

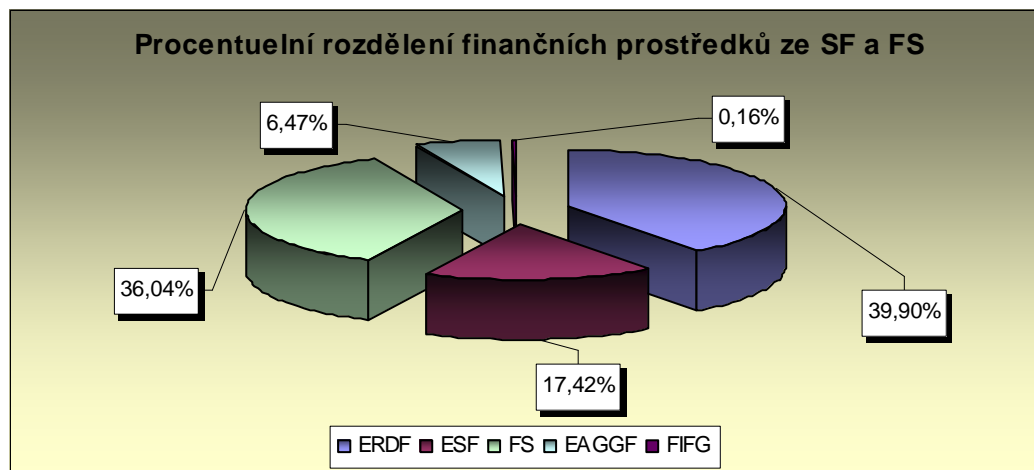
- o i nadále je podíl výdajů na výzkum a vývoj v ČR nižší než je (1,54%) průměr zemí EU-15 (1,91%), tento stav může mít za následek zaostávání konkurenceschopnosti české ekonomiky jako celku a snížení kreditu naší země v mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji

K výše uvedené kapitole (5.5.1 – Vývoj obecných parametrů v období 2004-2008) je nutno zdůraznit, že příznivý vývoj především v oblasti snižování nezaměstnanosti a úspěšného růstu HDP v roce 2007 není ještě poznamen současnou ekonomickou situací způsobenou celosvětovou krizí. Vláda ČR v současné době připravila řadu protikrizových opatření (př. NERV), které jsou schvalovány v poslanecké sněmovně a které mají důsledky krize maximálně eliminovat. Konkrétní dopady v daném okamžiku nelze celkově vyčíslit. Tato problematika se řeší i řadou společných opatření ve spojitosti s EU. Jedním z takových řešení je urychlení čerpání finančních prostředků z evropských fondů.

5.5.2 Změny financování z hlediska fondů EU a z hlediska cílů politiky soudržnosti

5.5.2.1 Financování z Evropských fondů

Graf č. 20 – Rozdělení finančních prostředků z fondů EU 2004-2006

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Poznámka:

ERDF – podporuje investice do infrastruktury, na tvorbu a udržení pracovních míst a na regionální a místní rozvoj

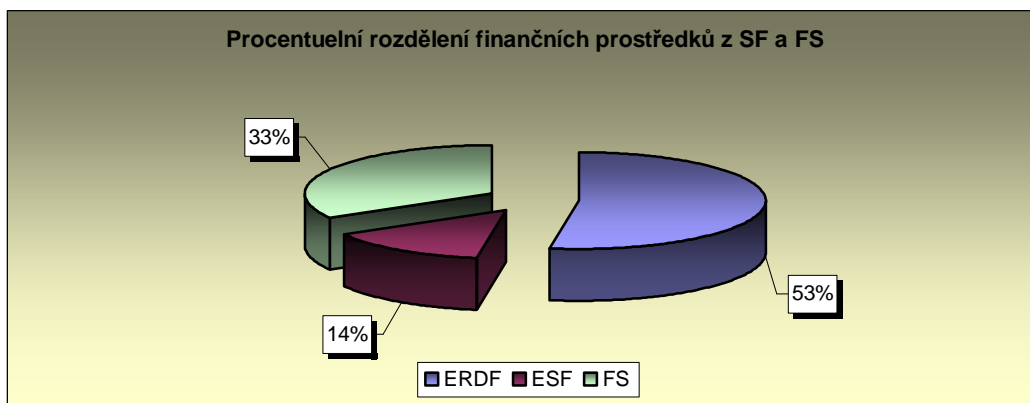
ESF – neinvestiční projekty zvyšování zaměstnatelnosti pracovní síly (vzdělávání) a podpory rovných příležitostí na trhu práce

FS – na podporu transevropské dopravní sítě a na projekty životního prostředí

EAGGF – podporu farmaření a zachování životaschopných farmářských komunit, podporu začínajícím farmářům, rozvoj venkovské infrastruktury, obnova vesnic

FIFG – modernizace loďstva, rozvoj chovu ryb, výrobu a obchod s rybími výrobky

Graf č. 21 – Rozdělení finančních prostředků z fondů EU 2007-2013

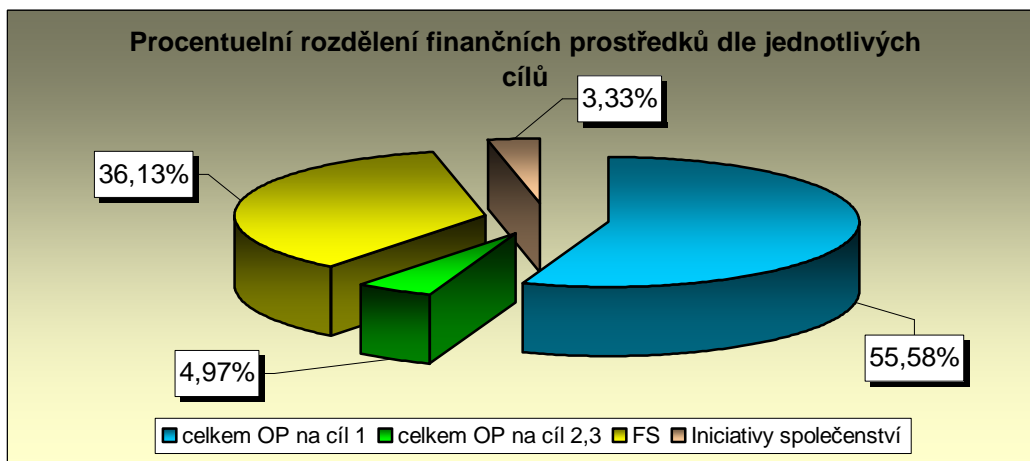
(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Z výše uvedených grafů a závislostí vyplývá, že :

- v novém programovacím období 2007-2013 došlo ke snížení počtu SF na 2 (ERDF, ESF) při spolufinancování vybraných projektů z FS

5.5.2.2 Změny z hlediska cílů politiky soudržnosti

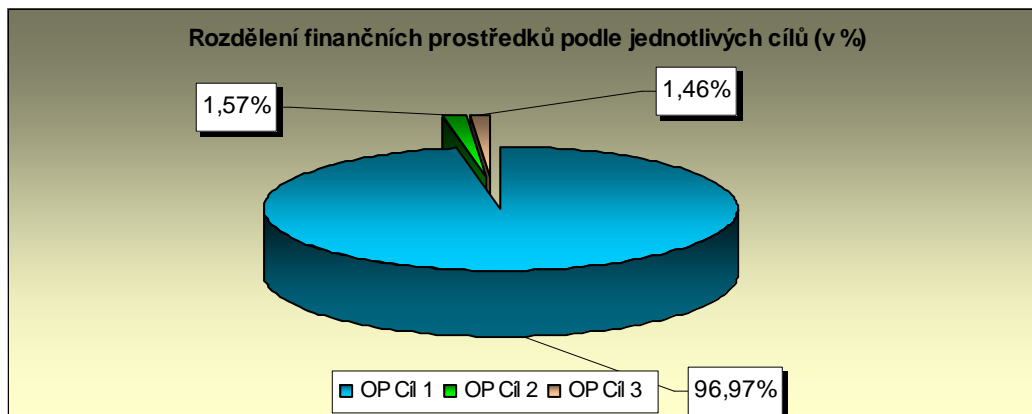
Graf č. 22 – Rozdělení finančních prostředků v rámci jednotlivých cílů 2004-2006

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Poznámka: podrobněji o jednotlivých cílech viz kapitoly 5.3 a 5.4, v rámci období 2004-2006 spadá pod cíl 1 ještě rozvoj venkova a restrukturalizace rybolovu, a pod iniciativy společenství další 4 cíle

Graf č. 23 – Rozdělení finančních prostředků v rámci jednotlivých cílů 2007-2013

(Zdroj: dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Z výše uvedených grafů a závislostí vyplývá, že :

- finanční prostředky ze SF budou použity na dosažení pouze 3 nových cílů místo původních 9 (viz tabulka č. 2)
- došlo v novém programovacím období k zásadnímu navýšení (97%) na realizaci cíle 1 – „konvergence“, který je realizován pro regiony s HDP pod 75% EU
- v novém programovacím období byly omezeny finanční prostředky na cíl 2 – „regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“ a cíl 3 – „evropská územní spolupráce“
- finanční prostředky z FS jsou v tomto období realizovány v rámci cíle 1 u OP ŽP a OP D

5.5.2.3 - Změny z hlediska úrovně operačních programů

Tabulka č.13 – Přehled operačních programů

Operační programy	
OP 2004-2006	OP 2007-2013
4. tématické	7. tématické
3 regionálních	9. regionálních
5 přeshraniční spolupráce	5. přeshraniční spolupráce

Poznámka: podrobněji o jednotlivých OP 2004-2006 a OP 2007-2013 viz přílohy č. 6 a 7

Z výše uvedené tabulky vyplývá :

- OP 2007-2013 lze rozdělit do 3 kategorií, OP *sektorové (tématické)*, OP *regionální*, OP *přeshraniční spolupráce*, (pro úplnost je třeba dodat, že v ČR byli připraveny další významné OP, Program rozvoje venkova, OP Zemědělství, OP Rybářství – tyto programy nejsou však financovány ze SF, ale z EAAGF (*Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova*) a EFF (*Evropský rybářský fond*))

5.5.3 – Porovnání pravidel čerpání hospodářské pomoci v regionálních programech zaměřené na prioritu rozvoje cestovního ruchu SROP/ROP SZ

5.5.3.1 Priorita 4 : Rozvoj cestovního ruchu/ Udržitelný rozvoj cestovního ruchu

V rámci tohoto bodu komparace jsem zpracoval následující tabulku.

Tabulka č.14 – Porovnání pravidel čerpání finančních prostředků na podporu cestovního ruchu

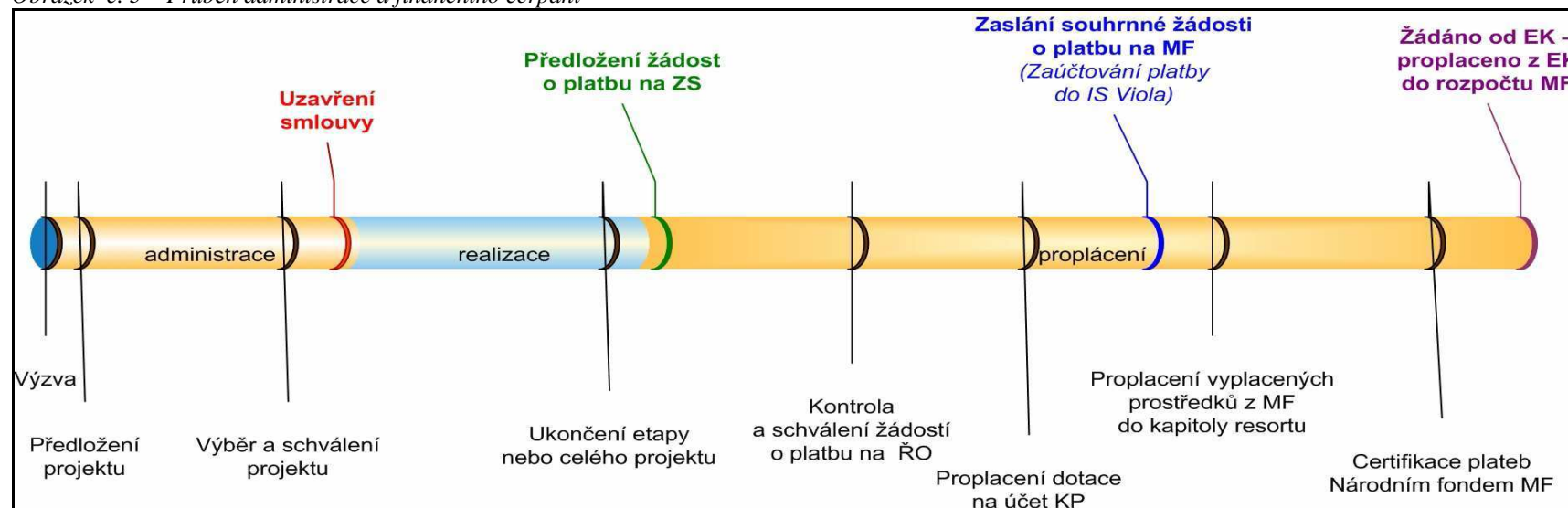
období / program	2004-2006 (SROP)	2007-2013 (ROPSZ)
1. priorita	Rozvoj cestovního ruchu (<i>příloha č. 9</i>)	Udržitelný rozvoj cestovního ruchu (<i>příloha č. 10</i>)
2. hlavní cíl	Zvýšit podíl cestovního ruchu na hospodářské prosperitě regionů a vytvářet nové pracovní příležitosti	Využití přírodního a kulturního potenciálu pro udržitelný rozvoj cestovního ruchu v regionu
3. oblast podpory	<p>4.1 (neinvestiční projekty)</p> <ul style="list-style-type: none"> - poradenská a informační činnosti, výměna a šíření informací - podpora marketingových studií a koncepcí - účast na veletrzích, pořádání konferencí, tvorba propagačních materiálů <p>4.2 (investiční projekty)</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekty kongresového, lázeňského, kulturního cestovního ruchu - celostátní vybudování IS cestovního ruchu - revitalizace kulturních, technických památek a kulturní dědictví - rozvoj kapacit podniků působících v odvětví cestovního ruchu (ubytovací kapacity - výstavba vybavenosti v oblasti sportu, rekreace a 	<p>4.1</p> <ul style="list-style-type: none"> - obnova, rozvoj, rekonstrukce základní a doprovodné infrastruktury pro turistiku - revitalizace kulturních, technických a průmyslových památek - modernizace a úprava lázeňské infrastruktury - výstavba a rekonstrukce podmiňující dopravní infrastrukturu <p>4.2</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekonstrukce, modernizace současných ubytovacích zařízení minimálně na úroveň *** - výstavba, případně modernizace lehkých ubytovacích zařízení, včetně stravovací kapacity - napojení na dopravní infrastrukturu <p>4.3</p>

	lázeňství -turistické stezky atd., včetně doplňkových zařízení	- regionální partnerství, rozvoj informačních a rezervačních systémů, monitoring návštěvnosti - marketingová propagace - podpora lidských zdrojů (školení, vzdělávání)
4. forma a výše finanční podpory	4.1 (EU ERDF, 36 mil. €, ČR – 8,43 mil. €) 4.1.1 (min. ZV 2 mil. Kč – pro marketingové studie, tvorbu propagačních materiálů, bez partnerství, s partnerstvím min. ZV 500 tisíc) 4.1.2 (min ZV 500 tisíc) 4.2 (EU ERDF 72,06 mil. €, ČR – 27,598 mil. €) <u>Podpora formou přímé nevratné dotace.</u> 75% ZV pro projekty nezakládající VP 35% pro MSP s (dotací až 15% od kraje)	4.1 (EU – 89,15 mil. €, ČR – 15,16 mil. €, min. ZV 10 mil. Kč) 4.2 (EU – 43,48 mil. €, ČR 8,21 mil. €, min. ZV 5 mil. Kč) 4.3 (EU – 9,98 mil. €, ČR 1.89 mil. €, min. ZV 1 mil. Kč) <u>Podpora formou přímé nevratné dotace.</u> 85% ZV pro projekty nezakládající VP 40% ZV pro projekty zakládající VP
5. příjemci podpory	4.1 (státem zřízené organizace, NNO, kraje, svazky obcí, HK ČR) - 4.1.1 (viz 4.1),4.1.2 (MSP + 4.1) 4.2 (kraje, obce, a jejich svazky, státem zřízené organizace, NNO, PO podnikající v cestovních ruchu) - 4.2.1 (bez omezení velikosti)	4.1 (kraje, obce a jimi zřízené organizace, svazky obcí, NNO, sdružení PO, PS) 4.2 (sdružení PO, PS) 4.3 (viz 4.1 mimo PS)

6. indikátory výsledků	<ul style="list-style-type: none"> - průměrná délka pobytu zahraničních návštěvníků v ČR (4) - zvýšení podílu certifikovaných subjektů v cestovních ruchu (4.1.1) - realizované soukromé spolufinancování (4.1.2,4.2.1,4.2.2) - počet vytvořených pracovních míst (4.2.1,4.2.2) 	<ul style="list-style-type: none"> - počet zapojených partnerů (4.1,4.2) - počet vytvořených pracovních míst (4.1,4.2) - počet nových, případně rekonstruovaných lůžek (4.1,4.2) - využití kapacity ubytovacích zařízení – využití pokojů - počet marketingových produktů (4.3)
7. řídicí orgán	Ministerstvo pro místní rozvoj	Regionální rada regionu soudržnosti Severozápad

8. Schématický průběh administrace a finančního čerpání OP (SROP 2004-2006, ROPSZ 2007-2013)

Obrázek č. 3 – Průběh administrace a finančního čerpání

(Zdroj : dostupný z WWW : <http://mmr.cz>)

Výše uvedené schéma přibližuje průběh administrace a finanční čerpání OP

- o částečně se zjednodušilo předkládání projektových žádostí díky jednotnému registru ve kterém se budou shromažďovat údaje o žadatelích, odpadlo tím předkládání společných identifikačních příloh ke každému projektu zvlášť

Z podrobné analýzy priority 4, SROP vyplývá, že do :

4.1.1 – Podpora nadregionálních služeb cestovního ruchu bylo k 31.12 2007

předloženo 52 nadregionálních individuálních projektů z kterých bylo 12 určeno k financování (úspěšnost 23%)

Nejvíce projektů předložila občanská sdružení, největší objem finančních prostředků EU získal projekt Czech Tourism (organizace zřízená státem) na zvýšení návštěvnosti turistických regionů ČR zahraničními turisty

4.1.2 – podpora regionálních a místních služeb cestovního ruchu bylo k 31.12 2007 předloženo celkem 800 GIP (veřejné instituce,NNO) a AIP (MSP), k financování bylo vybráno celkem 326 GIPU (54%) a 105(AIP)

Nejvíce projektů předložili obce (45%), dále pak svazky obcí (21%), největší podíl na poskytnutém příspěvku mají obce (38,9%), kraje (25%) a svazky obcí (17%), nejúspěšnějšími žadateli jsou kraje z téměř 80% podílem schválených žádostí (GIP).

U (AIP) byla úspěšnost 62,5%, nejvíce projektů předložilo MSP (76%), drobné podniky(22%). Největší podíl na dotacích EU mají MSP (82,5%). Z hlediska podílů krajů na počtu schválených projektů bylo nejvíce projektů schváleno v kraji Jihomoravském, Ústeckém, Olomouckém a Libereckém, kde se úspěšnost pohybovala na 10%

4.2.1 – Podpora nadregionální infrastruktury cestovního ruchu byla (k 31.12 2007) úspěšnost projektů u individuálních projektů (6%.) Úspěšné byly jen obce se (75%) podílem na schválených projektech a svazky obcí s (25%) podílem.

4.2.2 – Podpora regionální a místní infrastruktury cestovního ruchu bylo k 31.12 2007 předloženo 513 AIP. V rámci individuálních projektů mají největší podíl na schválených žádostech obce (68%) a občanská sdružení (11%). Na objemu dotace EU mají obce podíl (66%) a občanská sdružení (11%). Nejvíce AIP bylo schváleno malým a středním podnikům (63%), drobným podnikům (36%) .Na objemu dotace je podíl MSP (71%). Drobní podnikatele (28%). Nejvíce schválených projektů ve 4.2 získal Moravskoslezský, Středočeský a Ústecký kraj.

Z výše uvedené analýzy vyplývá, že :

- implementace opatření 4.1 byla komplikovaná, protože projekty byli realizovány odlišnými způsoby jako individuální projekty (IP), krajská grantová schémata (GS), a schémata veřejné podpory, kde konečným uživatelem jsou podnikatelé (4.1.2, 4.2.1, 4.2.2)
- v nadregionálních a regionálních opatřeních navíc došlo v letech 2005, 2006 k přesunu části finančních prostředků ze 4.1 do části 4.2 (*rozvoje infrastruktury pro cestovní ruch*) vzhledem k nízkému zájmu MSP
- z pohledu stanovených indikátorů se ukázalo, že u některých podopatření bylo obtížné vysledovat jednoznačný vliv realizovaných projektů na stanovený indikátor
- v podopatření 4.1.2 nebude naplněn indikátor související s podporou MSP v cestovním ruchu
- o opatření 4.2 byl od počátku velký zájem a poptávka několikanásobně převyšovala alokované finanční zdroje, v roce 2007 již neproběhly žádné výzvy, protože všechny finanční zdroje byly rozděleny v letech 2005, 2006

Z podrobné analýzy priority 4, ROP NUTS II Severozápad vyplývá, že do :

- **4.1 – Budování a rozvoj atraktivit a infrastruktury ČR** – byla (k 31.12 2008) vyhlášena výzva č. 2 v celkové výši cca 1,2 miliardy Kč. Ukončení příjmu dotací bylo 20.6 2008. V rámci této výzvy bylo předloženo celkem 35 projektů, z toho prošlo úspěšně hodnocením 13 projektů v celkové výši 1 123, 119 mil. Kč. (Ústecký kraj 828,689 mil. Kč). Další výzva se dle plánu výzev na rok 2009 předpokládá na září.
- **4.2 – Zlepšení kvality a nabídky ubytovacích a stravovacích zařízení** byly (k 31.12 2008) vyhlášeny již 2 výzvy. Výzva číslo 2 s termínem ukončení příjmu žádostí do 20.6 2008 s celkovou alokací prostředků z fondů ERDF ve výši 585,527 mil. Kč V rámci této výzvy bylo podáno celkem 38 žádostí, z toho bylo přijato 13 projektů částkou 307,501 mil. Kč. (Ústecký kraj - 213,978 mil. Kč). Výzvu číslo 5 (s termínem ukončení příjmu žádostí do 12.3 2009 a s celkovou alokací ve výši 19,32 mil. eur.) nebylo možno v době zpracovávání DP hodnotit.
- **4.3 – Podpora marketingu a tvorby a rozvoje produktů cestovního ruchu** – byly vyhlášeny již 2 výzvy. Výzva č.2 s termínem ukončení příjmu žádostí do 20.6.2008, s celkovou alokací prostředků pro výzvu ve výši 134, 427 mil. Kč. Celkem bylo podpořeno 11 žádostí, s celkovou podporou 29,275 mil. Kč (Ústecký kraj -12,458 mil. Kč). Výzvu číslo 5 (s termínem příjmu ukončení žádosti do 20.3 2009) nebylo možno v době zpracovávání DP hodnotit.

Z výše uvedené analýzy vyplývá, že :

- k hodnocení podpory cestovního ruchu v rámci ROP není příliš velký prostor, protože v době zpracování DP bylo možno hodnotit pouze výzvu č. 2, vzhledem k tomu, že výzva číslo 5 měla uzávěrku příjmu žádostí k 12. a 20.3 2009 a výsledky nebyly k dispozici.
- z posouzení výsledku výzvy číslo 2 lze jednoznačně konstatovat, že obdobně jako u SROP zůstává přetlak žádostí o podporu na oblast infrastruktury (v opatření 4.1 a 4.2)
- v oblasti 4.3 v rámci výzvy č.2 nebyly alokované prostředky vyčerpány.
- priorita 4 je v podstatě priorita s největším počtem podaných žádostí.

Dílčí závěry

- lze konstatovat, že programovací období 2004-2006 jednoznačně ukázalo na mnohem větší poptávku po finančních prostředcích pro oblast infrastruktury než pro oblast služeb v cestovním ruchu - tyto požadavky byli při návrhu nového programovacího období v oblasti priority cestovního ruchu akceptovány a převážná většina oblastí podpory je směřována do rozvoje infrastruktury (4.3)
- z tabulky č. 14 lze konstatovat, že došlo k podstatnému zvýšení příspěvku z ERDF na částku 142,6 mil.eur. a současně ke zvýšení částky ZV pro projekty nezakládající veřejnou podporu o 10%(na 85%) a u projektů zakládajících z 35% na 40%
- lze konstatovat, že v období 2007-2013 bude řada žadatelů omezena minimální velikostí způsobilých výdajů, které limitují menší projekty
- lze konstatovat, že v novém období 2007-2013 došlo k rozšíření příjemců podpory (*sdružení právnických osob*) založených podle občanského zákoníku, kteří nemohli čerpat finanční prostředky ze SROP a byli nuceni zakládat různé účelové organizace
- že u ROP SZ zůstává přetlak žádostí o podporu infrastruktury

6. ZÁVĚR

V rámci zadání své diplomové práce jsem provedl literární rešerši, kde jsem popsal důvody a formu vzniku EU, postupný vývoj a základní parametry politik EU. Za základní evropskou politiku lze pokládat regionální politiku tzn. dosažení jednotné hospodářské a sociální úrovně v rámci členů EU. Tato regionální politika prosazuje princip solidarity a soudržnosti a je významným cílem EU, na který dává více jak třetinu svého rozpočtu. Pomoc regionální politiky je zaměřena na regiony, které jsou hospodářsky slabé, zaostávající v ekonomických ukazatelích a na regiony se sociálními problémy, případně poškozeným životním prostředím. ČR se po splnění všech přístupových podmínek stala řádným členem EU 1.5 2004.

Součástí integračního procesu je rozvoj ekonomik méně vyspělých států a jejich regionů, které nesplňují % podmínku HDP a HNP na obyvatele (pro regiony úroveň 75% průměru HDP pro celou Evropskou Unii a pro způsobilé státy 90% průměru HNP pro celou Evropskou Unii).

Možnost podpor, v rámci integračního procesu, využívá i Česká republika, nejprve po vstupu v období 2004-2006 a následně v novém programovacím období 2007-2013.

➤ Pro období 2004-2006

Podpora byla směřována na následující cíle :

- *Cíl 1 - Podpora rozvoje a strukturálních změn v zaostávajících regionech*
- *Cíl 2 - Podpora hospodářské a sociální konverze regionů, které čelí strukturálním obtížím*
- *Cíl 3 – Modernizace profesní přípravy, systémů vzdělávání, rekvalifikace a vytváření pracovních míst*
- *IS – Iniciativy společenství*

Vlastní financování probíhalo **prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj** (ERDF) zaměřeného na modernizaci a posilování hospodářství, **Evropského sociálního fondu** (ESF) zaměřeného na zaměstnanost a rozvoj lidských zdrojů, **Kohezního fondu** (FS) určeného na přímé financování velkých projektů v rámci životního prostředí a rozvoje dopravy, **Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu** (EAGGF) zaměřeného na farmaření a zachování životaschopných farmářských komunit, podporu začínajícím farmářům, rozvoj venkovské infrastruktury, obnovu vesnic a **Finančního nástroje na podporu rybolovu** (FIFG) zaměřeného na modernizaci loďstva, rozvoj chovu ryb, výrobu a obchod s rybími výrobky

➤ Pro období 2007-2013

Podpora poskytována na základě cílů :

- *Cíl 1 – Konvergence*, smyslem je zlepšit podmínky a podpořit aktivity, které srovnají nebo sblíží ekonomickou a sociální úroveň v rámci EU
- *Cíl 2 - Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost*, pokračuje v posilování pomocí inovačních projektů, zlepšování životního prostředí a investicemi do lidských zdrojů
- *Cíl 3 - Evropská územní spolupráce*, posiluje přeshraniční a nadnárodní spolupráci prostřednictvím regionálních iniciativ.

Vlastní financování probíhá prostřednictvím **Evropského fondu pro regionální rozvoj** (ERDF) zaměřeného na modernizaci a posilování hospodářství, **Evropského sociálního fondu** (ESF) zaměřeného na zaměstnanost a rozvoj lidských zdrojů a **Kohezního fondu** (FS) určeného na přímé financování velkých projektů v rámci životního prostředí a rozvoje dopravy.

V rámci primárního cíle DP je v kapitole 5.3 a 5.4 provedena podrobná **analýza jednotlivých OP, čerpání finančních prostředků a plnění cílů v období let 2004-2006 a 2007-2013** a v kapitole 5.5 pak **komparace programových období**.

Z tohoto podrobného rozboru vyplývá, že pro období :

➤ 2004-2006

Celková částka alokovaná na programy ze SF byla stanovena na cca 1 671 milionů eur a z FS dalších 945 milionů eur. K únoru 2009 bylo ze SF již vyčerpáno a certifikováno cca 1 349 milionů eur. Tato částka představuje cca 81 % alokace. Finanční zdroje z Fondu soudržnosti již byly zcela vyčerpány. Stav čerpání a plnění v rámci jednotlivých cílů vypadá následovně :

- alokace v rámci cíle 1 cca 1 454 milionů eur, vyčerpáno cca 81%
- alokace v rámci cíle 2,3 cca 130,08 milionů eur, vyčerpáno cca 77%
- alokace v rámci IS cca 87,1 milionů eur, vyčerpáno cca 93%

Evropská komise rozhodla o prodloužení možnosti čerpání peněz ze strukturálních fondů EU určených pro roky 2004 - 2006. Zatímco původně mohla Česká republika čerpat finance do konce loňského roku, nově to bude možné až do 30. června 2009. Cílem tohoto opatření je pomoci evropským státům v boji s ekonomickou krizí. Česká republika se rozhodla využít nabídky Evropské komise - a to ve všech operačních programech Rámce podpory Společenství kromě OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství. K žádosti se připojily rovněž oba Jednotné programové dokumenty a Iniciativa Equal.

➤ **2007-2013**

Celková částka alokovaná na programy ze SF byla stanovena na cca 26 691,65 milionů eur. Stav čerpání a plnění v rámci jednotlivých cílů vypadá následovně :

- alokace v rámci cíle 1,2 TOP cca 21 231,61 milionů eur, proplaceno z alokace 07/08 pouze 36,13 milionů eur což je cca 0,57%
- alokace v rámci cíle 1 ROP cca 4 659,1 milionů eur, proplaceno z alokace 07/08 43,91 milionů eur, což je cca 3,15%
- v rámci cíle 3 došlo prozatím pouze ke schválení projektů a to v OP Přeshraniční spolupráce ČR-Polsko cca 63,3 milionů eur a ČR-Bavorsko cca 38,95 milionů eur

V kapitole 5.5 jsem porovnal dostupné údaje k vyhodnocení pravidel a čerpání finančních prostředků v období 2004-2006 a 2007-2013. Toto porovnání je v současné době problematické, jelikož využívání evropských fondů pro období 2007-2013 má za sebou v podstatě první rok možnosti čerpání. **Jako stěžejní část této kapitoly** jsem zpracoval konkrétní analýzu pro regionální podporu rozvoje cestovního ruchu, která je realizována v obou programovacích obdobích v rámci SROP a NUTS II Severozápad. Tato podpora má pro obě programovací období shodnou filozofii.

V rámci této analýzy jsem dospěl k následujícím závěrům :

- v novém programovacím období 2007-2013 je počítáno pouze se 2 SF a to ERDF a ESF
- finanční prostředky ze SF budou použity na dosažení pouze 3 nových cílů místo původních 9 (viz tabulka č. 2), OP 2007-2013 se dělí na OP *sektorové (tématické)*, OP *regionální*, OP *přeshraniční spolupráce*, podrobněji o jednotlivých OP 2004-2006 a OP 2007-2013 viz přílohy č. 6 a 7
- vývoj HDP v jednotlivých regionech kromě regionu Praha nedosáhl v letech 2004-2007 ekonomické úrovně EU 27 (vyjádřeno podílem HDP na obyvatele), v ukazatelích HDP na jednoho obyvatele podle krajů (v roce 2007) , nejnižší hodnoty vykazuje Severozápad (63,3%), Střední Morava (64,1%) a Moravskoslezsko (68,1%), přesto ve sledovaném období došlo k nárůstu, je nutno konstatovat, že tyto výsledky budou postupně ovlivněny dopady ekonomické krize.
- obecná míry nezaměstnanosti v letech 2004-2008 v rámci ČR a EU 27 má snižující se tendenci, míra nezaměstnanosti v ČR kumulovala v roce 2004, kdy činila 8,3%; od té doby klesala na 7,9% (2005), dále na 5,3% (2007) a v roce 2008 dokonce činila jen 4,3%, snížení nezaměstnanosti se projevilo ve všech regionech, nejvíce v regionech s přetrvávající vysokou nebo nadprůměrnou nezaměstnaností, tj. v regionech Moravskoslezském (ze 14,5% v roce 2004 na 7% v 2008) a Severozápad (ze 13,1% v roce 2004 na 7,4% v roce 2008), i zde je nutno počítat s vlivem ekonomické krize a podstatnému nárůstu nezaměstnanosti především v Moravskoslezském a Ústeckém kraji

- jednou z cest řešení dopadů krize je rozhodnutí EU prodloužit dobu využívání dotací ze SF předchozího programovacího období o 6 měsíců, do konce června 2009 (ČR využila do 31.11 2008 pouze 88,6 % své alokace a dále rozhodla o zvýšených zálohách ze SF, které jsou součástí ozdravného balíčku EU při řešení krize)
- částečně se zjednodušilo předkládání projektových žádostí díky jednotnému registru ve kterém se budou shromažďovat údaje o žadatelích, odpadlo tím předkládání společných identifikačních příloh ke každému projektu zvlášť
- další významnou změnou je možnost častějšího zálohového proplácení
- z podrobnější analýze OP zaměřených na rozvoj cestovního ruchu realizovaného v obou programovacích obdobích SROP a ROP SZ vyplývá zvýšený požadavek na podporu infrastrukturálních projektů oproti projektům směřovaným do služeb cestovního ruchu
- v novém programovacím období 2007-2013 došlo ke zvýšení částky ZV pro projekty nezakládající VP o 10% na (85%) a u projektů zakládajících VP z 35 na 40%
- domnívám se, že v novém programovacím období 2007-2013 bude řada žadatelů omezena minimální velikostí způsobilých projektů

Z mého pohledu byl vstup ČR do Evropské unie jednoznačně pozitivním krokem, členství v Evropské unii považuji za velkou výzvu a příležitost, kterou Česká republika a její občané nikdy předtím neměli. Vytváří podmínky pro zvyšování kvality života českých občanů, přináší jim nová významná práva, perspektivu vyšší bezpečnosti, stability a růstu životní úrovně. Začlenění do jednotného trhu Unie je stimulem pro hospodářský růst České republiky.

7. SEZNAM LITERATURY

Knižní publikace a odborná publikace

- [1] Evropská unie od A do Z: příručka evropské integrace. Praha: Karolinum, 1997, 398 s. ISBN 80-718-4413-6.
- [2] HAD, M., STACH, S., URBAN, L. aj. *Česká republika v Evropské unii členství, přínosy, výzvy*. Linde Praha a.s. 2006, 200 s., ISBN 80-7201-611-3
- [3] KEŘKOVSKÝ, M., KEŘKOVSKÁ, A., *Evropská unie – historie, instituce, ekonomika a politika*. Computer Press 1999, 138 s., ISBN 80-72226-196-7
- [4] CIHELKOVÁ, E. Světová ekonomika : základní rysy a tendence vývoje. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000, 257 s. ISBN 80-245-0011-6.
- [5] CIHELKOVÁ, E. Světová ekonomika : nové jevy a perspektivy. Praha: C.H. Beck, 2001, 257 s. ISBN 80-717-9311-6.
- [6] KOLEKTIV AUTORŮ KATEDRY SVĚTOVÉ EKONOMIKY VYSOKÉ ŠKOLY EKONOMICKÉ V PRAZE. Malý slovník světové ekonomiky. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000, 243 s. ISBN 80-245-0075-2.
- [7] CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. Evropská integrace - Evropská unie. Praha: Oeconomica, 2004, 377 s. ISBN 80-245-0854-0.
- [8] JAKŠ, J. Quo vadis Evropská unie. Praha: ETC Publishing, 1998, Manager-podnikatel, 236 s. ISBN 80-860-0657-3.
- [9] POTLUKA, O. Průvodce strukturálními fondy Evropské unie. IREAS, 2003, 198s. ISBN 80-86684-02-4.
- [10] VILAMOVÁ, Š. Čerpáme finanční zdroje Evropské unie. Praha: Grada Publishing, 2005, 200 s. ISBN 80-247-1194-X
- [11] PLECHANOVÁ, B. Evropská unie na počátku 21. století. Praha : Univerzita Karlova, Karolinum, 2006, 215 s. ISBN 80-80-246-1154-6.
- [12] FIALA, P. Evropský mezičas. Brno : Společnost pro odbornou literaturu, B&P, 2007, 174 s. ISBN 80-87029-04-6
- [13] KÖNIG, P. Učebnice evropské integrace. Brno. Společnost pro odbornou literaturu, B&P, 2006, 414 s. ISBN 80-7364-022-8
- [14] Sociální a ekonomické souvislosti integrace České republiky do Evropské unie. Praha : Rada vlády ČR pro sociální a ekonomickou strategii, 2002, 375 s, ISBN 80-238-8699-1

- [15] Cesta České republiky do Evropské unie / Hynek Fajmon (ed.). Brno : *Centrum pro studium demokracie a kultury*, 2004, 170 s. ISBN 80-7325-045-4 (brož.)

Internetové zdroje

- [16] *EUROPA – Portál evropské unie* [online], poslední aktualizace: duben 2009. <http://europa.eu/index_cs.htm>
- [17] *Fondy evropské unie, oficiální stránky o fondech evropské unie v ČR* [online], poslední aktualizace: duben 2009. <<http://www.strukturalni-fondy.cz>>
- [18] *Euroskop, evropská unie* [online], poslední aktualizace: duben 2009. <<http://www.euroskop.cz>>
- [19] *Evropský sociální fond ČR* [online], poslední aktualizace: duben 2009. <<http://www.esfcr.cz>>
- [20] *Regionální politika, oficiální stránky Ministerstva pro místní rozvoj* [online], poslední aktualizace :duben 2009. <<http://www.mmr.cz/regionalni.politika>>
- [21] *Ministerstvo financí České republiky : Finanční vztahy k EU*, [online], poslední aktualizace :duben 2009. <<http://www.mfcr.cz>>
- [22] *Evropská data (ESDS), Český statistický úřad*, [online], poslední aktualizace : duben 2009. <<http://www.csu.cz>>
- [23] *Evropská unie – portál o EU / EurActiv.cz* [online], poslední aktualizace: duben 2009 [http: </www.euractiv.cz/>](http://www.euractiv.cz/)

8. PŘÍLOHY (chlopeň – zadní část DP)

Příloha č.1 – Rozpočtová procedura

Příloha č.2 – Milníky regionální politiky v období 1951 - 1988

Příloha č.3 – Milníky regionální politiky v období 1989 - 2006

Příloha č.4 – Milníky regionální politiky v období 2007-2013

Příloha č.5 – Vazby územního a regionálního rozvoje

Příloha č.6 – OP programového období 2004-2006

Příloha č.7 – OP programového období 2007-2013

Příloha č.8 – Strategie NSRR 2007-2013

Příloha č.9 – SROP 2004-2006

Příloha č.10 – ROP SZ 2007-2013

SEZNAM TABULEK

tabulka č.1	Porovnání rozpočtu EU na období 2008/2009	31
tabulka č.2	Změny ve struktuře cílů a finančních nástrojů	36
tabulka č.3	Souhrnný přehled čerpání finančních prostředků	45
tabulka č.4	Přehled čerpání podle OP a fondů v rámci Cíle	46
tabulka č.5	Přehled čerpání na Cíl 2 a Cíl 3	48
tabulka č.6	Čerpání finančních prostředků FS	50
tabulka č.7	Čerpání finančních prostředků IS	51
tabulka č.8	Přehled čerpání finančních prostředků	53
tabulka č.9	Přehled čerpání TOP v rámci Cíle 1 a částečně pro Cíl 2	54
tabulka č.10	Přehled čerpání ROP v rámci Cíle 1	55
tabulka č.11	Přehled čerpání v rámci Cíle 2	58
tabulka č.12	Čerpání finančních prostředků na Cíl 3	59
tabulka č.13	Přehled operačních programů	66
tabulka č.14	Porovnání pravidel čerpání finančních prostředků na podporu cestovního ruchu	68

SEZNAM GRAFŮ

graf č.1	Vývoj rozpočtu EU 2002-2008	28
graf č.2	Vývoj čisté pozice ČR vůči rozpočtu EU v letech 2004-2008	42
graf č.3	Procentuelní struktura příjmu ČR z rozpočtu EU v letech 2004-2006	42
graf č.4	Procentuelní struktura příjmu ČR z rozpočtu EU v letech 2007-2008	43
graf č.5	Finanční prostředky z fondů EU na období 2004-2006	45
graf č.6	Finanční prostředky na Cíl 1	46
graf č.7	Finanční prostředky pro cíle Cíle 2,3	49
graf č.8	Finanční prostředky 2004-2006 pro IS	51
graf č.9	Celková alokace na programové období 2004-2006	52
graf č.10	Alokace finančních prostředků TOP cíl 1	55
graf č.11	Alokace finančních prostředků ROP pro cíl 1	56
graf č.12	Alokace finančních prostředků v rámci OP HL.město Praha	58
graf č.13	Finanční prostředky pro Cíl 3	59
graf č.14	Celková finanční alokace na programové období 2007-2013	60
graf č.15	Regionální HDP na jednoho obyvatele (EU 27 – 100%)	61
graf č.16	Dynamika HDP ve vztahu ČR a EU	62
graf č.17	Vývoj obecné míry nezaměstnanosti ve vztahu ČR - EU	62
graf č.18	Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v regionech ČR	63
graf č.19	Celkové výdaje na výzkum a vývoj ve vztahu ČR a EU	63
graf č.20	Rozdělení finančních prostředků z fondů EU 2004-2006	64
graf č.21	Rozdělení finančních prostředků z fondů EU 2007-2013	65
graf č.22	Rozdělení finančních prostředků v rámci jednotlivých cílů 2004-2006	65
graf č.23	Rozdělení finančních prostředků v rámci jednotlivých cílů 2007-2013	66

SEZNAM OBRÁZKŮ

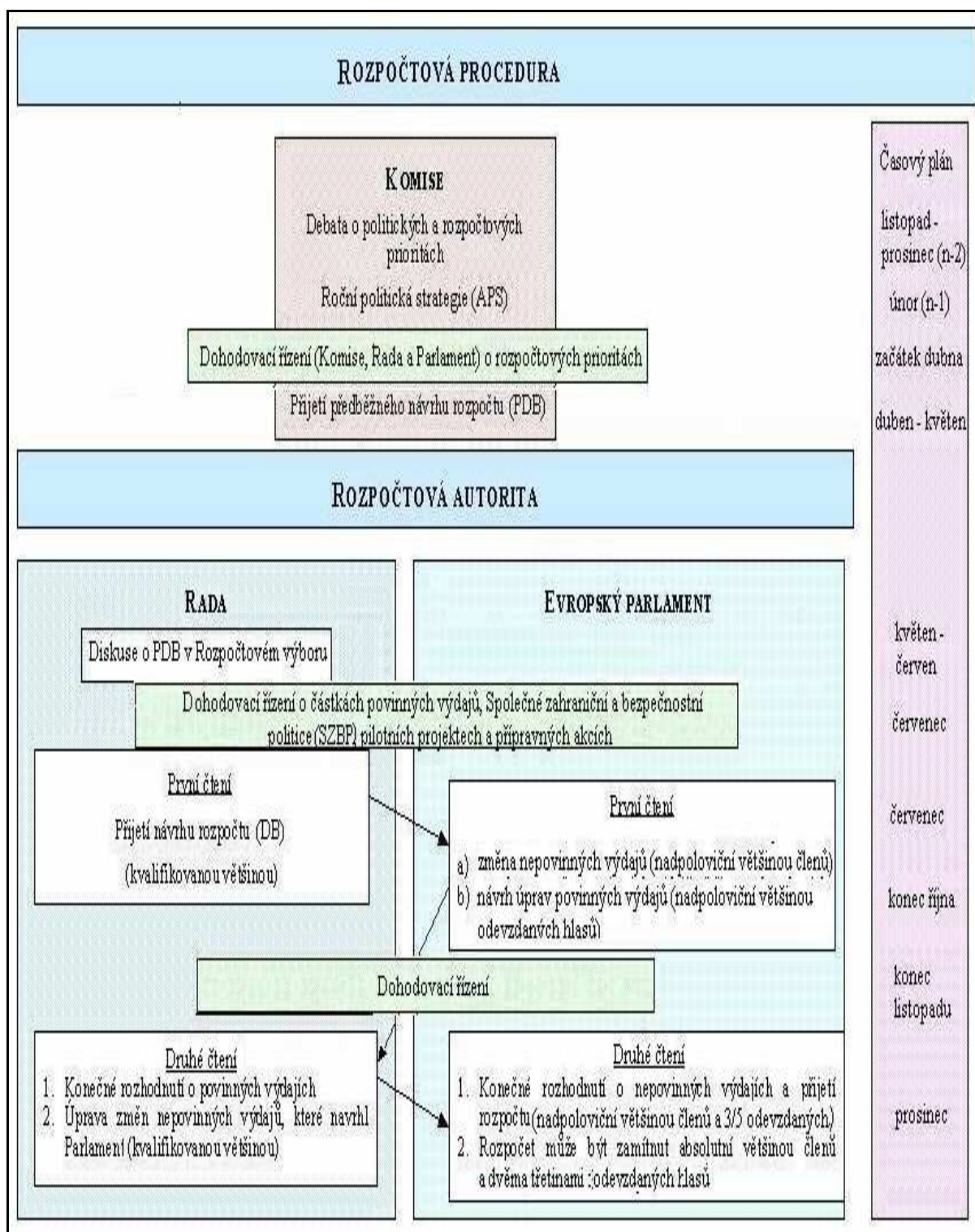
Obrázek č.1	Dlouhodobý rozpočtový trend EU	30
Obrázek č.2	Výdaje EU na období 2007 – 2013	30
Obrázek č.3	Průběh administrace a finančního čerpání	70

POUŽITÉ ZKRATKY

AKT	Dohoda mezi zeměmi EU a Afriky, KARIBIKU a Tichomoří
AIP	Malé a střední podniky, drobné podniky
EU	Evropská unie
ESUO	Evropské sdružení uhlí a oceli
EOS	Evropské obranné společenství
EUROATOM	Evropské společenství pro atomovou energii
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EFTA	Evropské sdružení volného obchodu
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje
EK	Evropská komise
EP	Evropská parlament
ER	Evropská rada
ESF	Evropský sociální fond
EZOZF	Evropský zemědělský a orientační záruční fond
EN	Výzkumné středisko
EIB	Evropská investiční banka
EUR	měna
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
HSS	Hospodářská a sociální soudržnost
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPS	Malé a střední podniky
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
MSP	Malé a střední podniky
NRP	Národní rozvojový plán
NSRR	Národní strategický referenční rámec
OP	Operační program
PO	Právníkové osoby
PS	Podnikatelské subjekty
RLZ	Rozvoj lidských zdrojů
SOZS	Strategické obecné zásady společenství
SF	Strukturální fondy
SSSR	Svaz sovětských socialistických republik
SZBP	Společná zahraniční a bezpečnostní politika
SZP	Společná zemědělská politika
USA	Spojené státy americké
VP	Veřejná podpora
WTO	Světová obchodní organizace
ZEU	Západoevropská unie
ZV	Způsobitelné výdaje

PŘÍLOHY (chlopeň DP – zadní část)

Příloha č.1 – Rozpočtová procedura

Příloha č.2 – Milníky regionální politiky v období 1951 - 1988

Období 1961 – 1973	EU: Důvěra ve volný trh
1951: Pařížská smlouva - Smlouva o založení Evropského společenství uhlí a oceli (ESUO).	
1957: Římské smlouvy Smlouva o založení Evropského hospodářského Společenství (EHS). Smlouva o založení Evropského společenství pro atomovou energii (EURATOM).	
1958: Sektorové fondy Evropský sociální fond (ESF). Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond (EAGGF).	
1967: Slučovací smlouva - Smlouva o jednotných orgánech.	
1973: Přístupové smlouvy - Dánsko, Irsko, Spojené Království.	
Období 1974 – 1988	EU: Zrod „evropské“ regionální politiky
1975: ERDF - Vytvoření ERDF.	
1981 a 1986: Přístupové smlouvy - Řecko, Portugalsko a Španělsko.	
1986: Jednotný evropský akt - Pokládá základ pro politiku Koheze.	
1986: První společné programy regionální politiky STAR – rozvoj moderních telekomunikací. VALOREN - zhodnocení energetického potenciálu.	
1988: Reforma regionální politiky - Integrace regionální politiky s částí sociální a agrární politiky do tzv. Strukturální politiky.	
1988: Rozpočet Strukturálních fondů - Pro období 1989 – 1993 = 68 mld. ECU.	

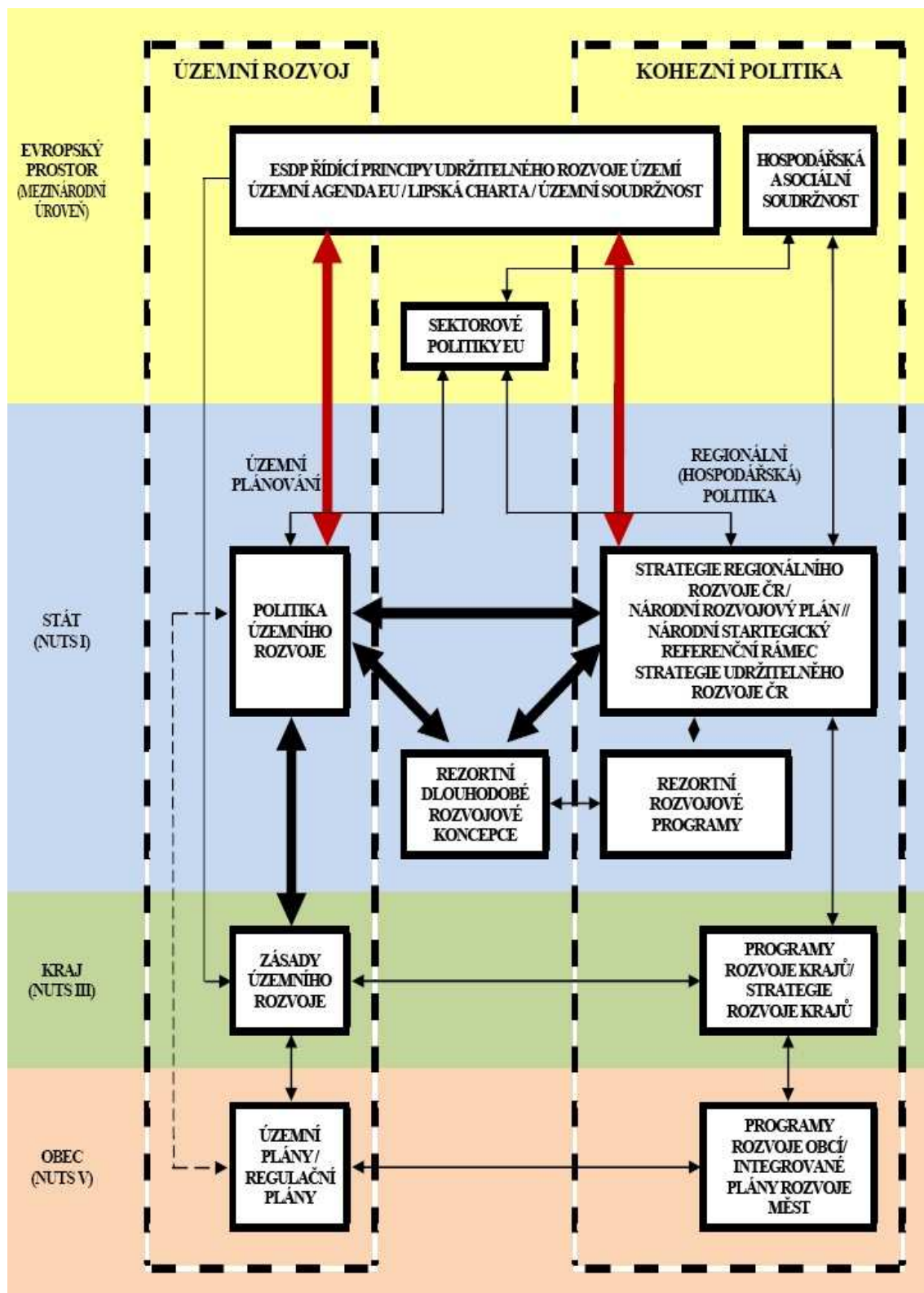
Příloha č.3 – Milníky regionální politiky v období 1989 - 2006

Období 1989 – 1993	EU: Strukturální politika
1989: Cíle Regionální politiky - 5 cílů s důrazem na podporu venkova a zaostalých regionů.	
1.1.1993: Maastrichtská smlouva - Smlouva o Evropské unii (EU). Soudržnost jako jeden z hlavních cílů.	
1993: Rozpočet pro 1994-1999 - 177 mld. ECU - 1/3. na politiku soudržnosti.	
1993: Nové fondy EU FIFG - Finanční nástroj pro usměrňování rybolovu. FS – Fond soudržnosti (projekty v dopravě a ŽP).	
1993: Zřízení Výboru regionů	
Období 1994 – 1999	EU: Hospodářská a sociální soudržnost
1994: Cíle regionální politiky zachovány + Cíl 6: po přijetí Finska a Švédska.	
1994: Dohoda o EHP - Evropský Hospodářský prostor.	
1999: Rozpočet EU - 213 mld. € na 2000 – 2006 pro strukturální politiku	
1997-99: Amsterodamská smlouva - Potvrdila význam soudržnosti + problematika zaměstnanosti mezi hlavní priority.	
Období 2000 – 2006	EU: Nová vřzva – východní rozšíření EU
2000: Regionální politika sleduje 3 cíle - podpora rozvoje a strukt.přizpůsobování regionů zaostávajících v rozvoji podpora oblastí, které se potýkají se strukturálními problémy podpora adaptace a modernizace politik, systémů vzdělávání a zaměstnanosti	
1999-2008: Územní a regionální rozvoj - ESPD, Lisabonská a Göteborgská strategie, Lille, Johannesburg, Lublaň, Aalborg +10, Rotterdamský acquis, Bristol Accord...	
2001: Smlouva z Nice Reforma institucí, příprava na rozšíření.	
2004: Přístupové smlouvy Rozšíření EU o 10 států - (CZ, SK, SLO, CY, M, EST, LT, LV, H, PL).	
2004: Vstup ČR do EU - Nástroje pomoci: OP (3 + SROP), JPD, Iniciativy (12), další fondy (ESF, FS...).	
Do roku 2004: Nástroje pomoci EU v ČR Předvstupní nástroje (ISPA, PHARE, SAPARD).	

Příloha č.4 – Milníky regionální politiky v období 2007-2013

Období 2007 – 2013	EU a ČR: Kohezní politika
2007: Strategické obecné zásady společenství pro soudržnost Orientační rámec pro přípravu NSRR a OP.	
2007: Tři cíle regionální politiky (1) Konvergence. (2) Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost. (3) Evropská územní spolupráce.	
2007: Rozpočet EU - na období 2007-2013 = 862,363 mld. € .	
2007: Fondy EU - podpora HSS: ESF, ERDF, FS. , odděleně od HSS: EAGF, EFF.	
2007: Přístupové smlouvy - Bulharsko a Rumunsko rozšiřuje EU na počet 27 zemí.	
2007: Vazba kohezní politiky na: Strategie udržitelného rozvoje, Strategie hospodářského růstu, NSRR a NRP, Národní program reforem, Politika územního rozvoje, Koncepce a strategie HSS EU, Národní strategický plán rozvoj venkova ČR. Program rozvoje venkova ČR	
2007 – 2013. Nástroje pomoci EU v ČR - OP (24), síťové OP (2), další fondy (ESF, FS, Norské fondy)	
2007-2013: Budoucnost politik Kohezní politika – politika HSS – politika regionální v diskusi budoucího nastavení a zaměření pomoci.	

Příloha č.5 – Vazby územního a regionálního rozvoje

Příloha č.6 – OP programové období 2004-2006

Zkratka OP a zdroj financování	Název OP/ROP	Řídící orgán
1.Cíl : Podpora rozvoje a strukturálních změn v zaostávajících regionech		
Tématické OP		
<i>OP I</i>	<i>Infrastruktura</i>	MŽP
<i>OP PP</i>	<i>Průmysl a podnikání</i>	MPO
<i>OP RLZ</i>	<i>Rozvoj lidských zdrojů</i>	MPSV
<i>OP RVMZ</i>	<i>Rozvoj venkova a multifunkční z.</i>	MZ
SROP		
<i>SROP SZ</i>		
<i>SROP MS</i>		
<i>SROP JV</i>		
<i>SROP SM</i>		MMR
<i>SROP SV</i>		
<i>SROP JZ</i>		
<i>SROP SČ</i>		
2.Cíl : Podpora hospodářské a sociální konverze regionů, které čelí struktur.obtížím		
3.Cíl : Modernizace profesní přípravy, systémů vzdělávání, rekvalifikace a vytváření pracovních příležitostí		
<i>JDP 2</i>	<i>Jednotný programový dokument</i>	MMR
<i>JDP 3</i>	<i>Jednotný programový dokument</i>	MPSV
Iniciativy Společenství		
<i>OP ČR-PL</i>	<i>Přeshraniční spolupráce ČR-PL</i>	MMR
<i>OP SR-ČR °°</i>	<i>Přeshraniční spolupráce</i>	-
<i>OP Rakousko-ČR °°</i>	<i>Přeshraniční spolupráce</i>	-
<i>OP Sasko-ČR °°</i>	<i>Přeshraniční spolupráce</i>	-
<i>OP Bavorsko-ČR °°</i>	<i>Přeshraniční spolupráce</i>	-
<i>OP MS °°</i>	<i>Meziregionální spolupráce</i>	-
<i>OP NS °°</i>	<i>Nadnárodní spolupráce</i>	-
<i>INTERACT °°</i>	<i>Servisní program</i>	-
<i>EPSON 13 °°</i>	<i>Program EPSON 13</i>	-

°° OP není v gesci českého ŘO

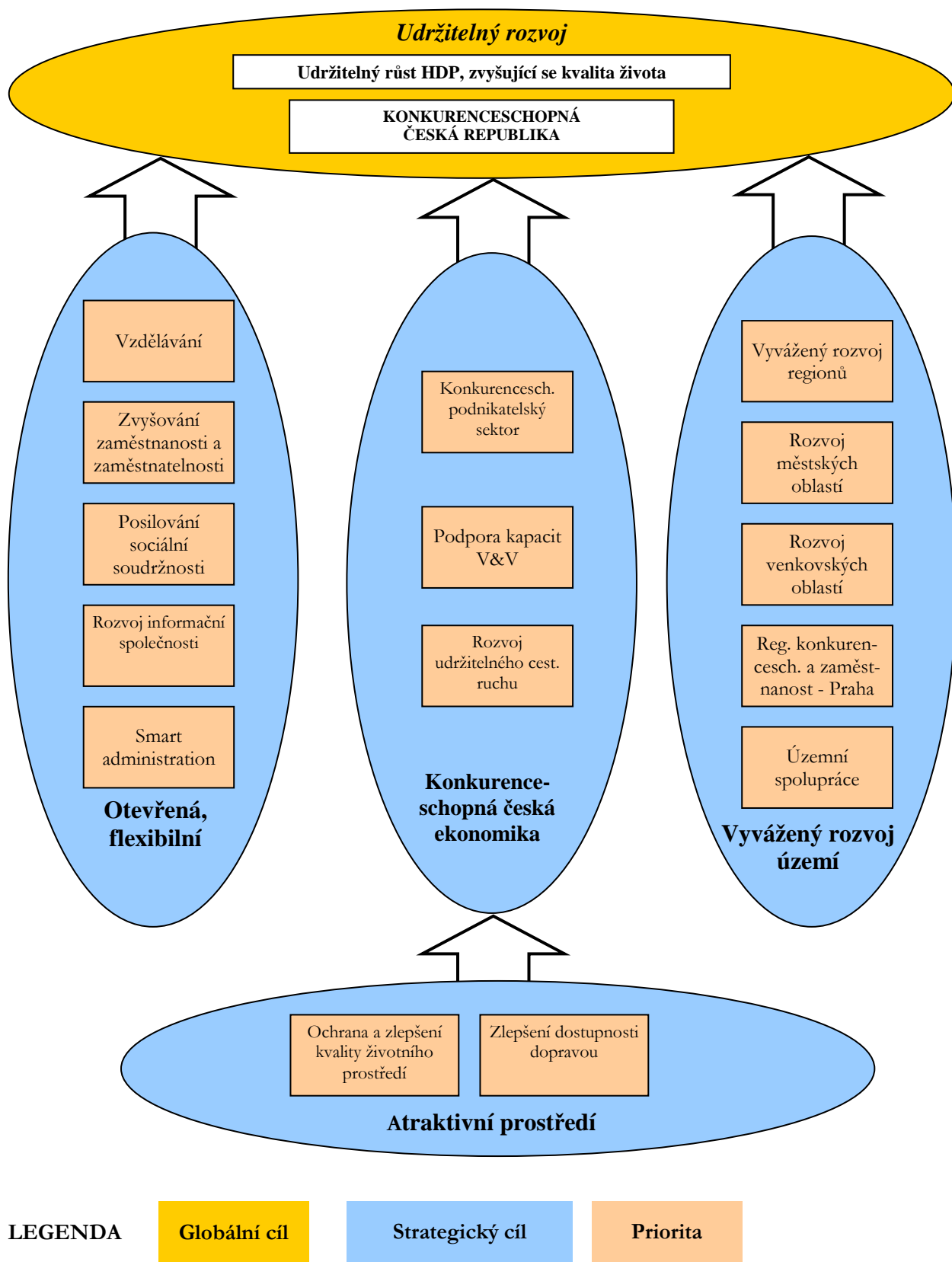
Příloha č.7 - OP programové období 2007-2013

Zkratka OP a zdroj financování	Název OP/ROP	Řídící orgán
1.Cíl : Konvergence		
Tématické OP		
<i>OP D</i>	<i>Doprava</i>	MD
<i>OP ŽP</i>	<i>Životní prostředí</i>	MŽV
<i>OP PI</i>	<i>Podnikání a inovace</i>	MPO
<i>OP VaVpl</i>	<i>Výzkum a vývoj pro inovace</i>	MŠMT
<i>OP VK</i> °	<i>Vzdělání pro konkurenceschopnost</i>	MŠMT
<i>OP LZZ</i> °	<i>Lidské zdroje a zaměstnanost</i>	MPSV
<i>IOP</i> °	<i>Integrovaný operační program</i>	MMR
<i>OP TP</i> °	<i>Technická pomoc</i>	MMR
Regionální OP		
<i>ROP SZ</i>	<i>NUTS II (Severozápad)</i>	RR SZ (Ústí nad Labem)
<i>ROP MS</i>	<i>NUTS II (Moravskoslezsko)</i>	RR MS (Ostrava)
<i>ROP JV</i>	<i>NUTS II (Jihovýchod)</i>	RR JV (Brno)
<i>ROP SM</i>	<i>NUTS II (Střední Morava)</i>	RR SM (Olomouc)
<i>ROP SV</i>	<i>NUTS II (Severovýchod)</i>	RR SM (Hradec Králové)
<i>ROP JZ</i>	<i>NUTS II (Jihozápad)</i>	RR SM (České Budějovice)
<i>ROP SČ</i>	<i>NUTS II (Střední Čechy)</i>	RR SM (Praha)
2.Cíl : Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost		
<i>OP PK</i>	<i>Praha-Konkurenceschopnost</i>	Magistrát hl.m. Prahy
<i>OP PA</i>	<i>Praha-Adaptabilita</i>	Magistrát hl.m. Prahy
3.Cíl : Evropská územní spolupráce		
<i>OP ČR-PL</i>	<i>Přeshraniční spolupráce ČR-PL</i>	MMR
<i>OP SR-ČR</i> °°	<i>Přeshraniční spolupráce SR-ČR</i>	-
<i>OP Rakousko-ČR</i> °°	<i>Přeshraniční spolupráce</i>	-
<i>OP Sasko-ČR</i> °°	<i>Přeshraniční spolupráce</i>	-
<i>OP Bavorsko-ČR</i> °°	<i>Přeshraniční spolupráce</i>	-
<i>OP MS</i> °°	<i>Meziregionální spolupráce</i>	-
<i>OP NS</i> °°	<i>Nadnárodní spolupráce</i>	-
<i>INTERACT</i> °°	<i>Servisní program</i>	-
<i>ESON</i> °°	<i>Program EPSON 13</i>	-

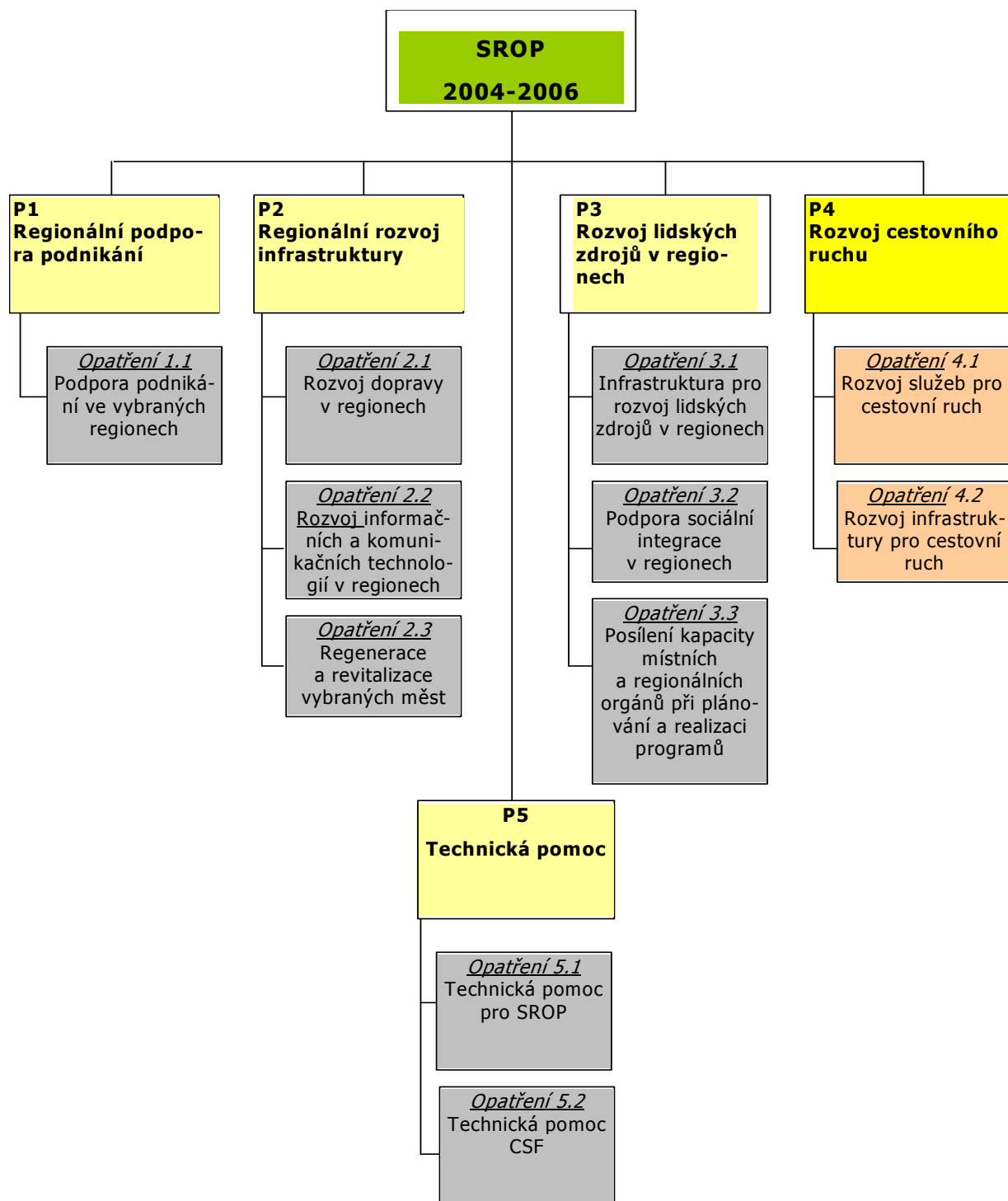
° OP je více-cílový operační program, tzn. že OP je vedle 1.cíle „Konvergence“ financován také z finančních prostředků pro cíl 2. „Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost“

°° OP není v gesci českého ŘO

Příloha č.8 – Strategie NSRR 2007-2013

Příloha č.9 – SROP 2004-2006

Příloha č.10 – ROP SZ 2007-2013

